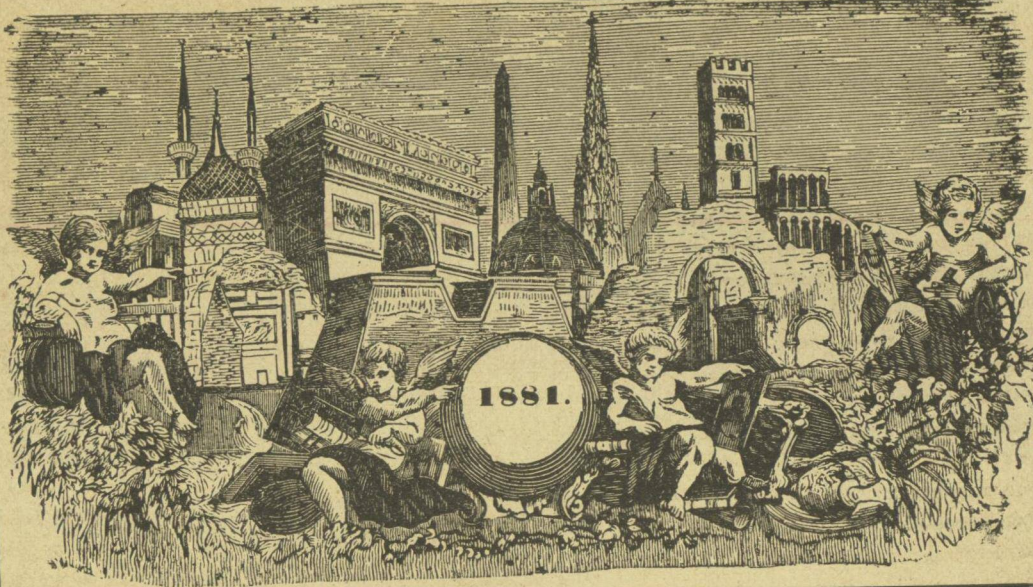

ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

4 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1881

ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΤΕΥΧΟΣ ΜΑ'.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ. — Είδοποίησις. — Έντεχνος δολοπλοκία ληστῶν ἐν τινι σιδηροδρομικῇ ἀμάξῃ τῆς Ἀμερικῆς. — Ποίημα ἐπὶ τῇ ἀναρρώσει τοῦ κ. Γεωργίου Ζαρίφη. — Περὶ Σεισμῶν (συνέχεια). — Ὁ ἐν Κων]πόλει Μουσικὸς Σύλλογος. — Ἄσμα ἐπὶ τῆς ἐξ Ἑσπερίας ἐπανόδου τοῦ κ. Νικολάου Ζαρίφη. — Παιδαγωγικὴ παρέκθασις (συνέχεια). — Περιοδικαὶ ἐν Περσίᾳ (συνέχεια). — Ὁ Ἴατρος τῶν Πτωχῶν (συνέχεια). — Βιβλιοκρισίαι, Νεοφύτου Μητροπολίτου Δέρκων ἔργα τινά. Γεωργίου Ι. Τσιάκα Ἱερά Ἱστορία. — Ποιήσεις. Νεκρολογία. — Ὁ ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ, Ἡμερολόγιον τοῦ 1882.

ΕΙΚΟΝΕΣ. — Ὁ ὑπάλληλος ἀποκαλύπτει τὰ νεκροκράββατα καὶ ἀνακαλύπτει τὴν δολοπλοκίαν τῶν ληστῶν. — Βιλλέλμος Σαϊτσπῆρος. — Ἀρχαῖα ἐν Περσίᾳ νομίσματα. — Ἡ Ἄγκυρα.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Παρακαλοῦνται οἱ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ καθυστεροῦντες τὰς συνδρομάς των κ. κ. συνδρομηταὶ τοῦ “Γραφικοῦ Κόσμου” ὅπως σπεύσωσιν ὅσον τάχιον εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν συνδρομῶν των, καθότι σπουδαίως ἐπείγει ἡ ἐξίσωσις ὄλων τούτων τῶν ὀφειλῶν.

ΕΝΤΕΧΝΟΣ ΔΟΛΟΠΛΟΚΙΑ ΛΗΣΤΩΝ

ΕΝ ΤΙΝΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚῃ ΑΜΑΞῃ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.

Ἐκ τοῦ ἐν Παρισίοις ἐκδιδομένου περιοδικοῦ συγγράμματος α Ἐφημερίδος τῶν ταξειδίων » ἀ-

ρυσόμεθα κατὰ μετάφρασιν ἡμῶν τὴν ἐξῆς λίαν περιεργὸν ἀφήγησιν ἐντέχνου δολοπλοκίης διαπραγμείσεως ἐν τινι σιδηροδρομικῇ ἀμάξῃ ἐν Ἀμερικῇ :

Ἐκ τοῦ στόματος Ἀμερικανοῦ τινος, λέγει ὁ γράφων, τῆς Ἀρκτῆς Ἀμερικῆς ἠκούσαμεν τὸ παράδοξον τοῦτο γεγονός, ὅπερ σπεύδομεν νὰ ἀνακαινώσωμεν τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν :

Πρὸ τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν ἡμῖν ὑπάλληλος ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ, ὅστις ἀκολουθεῖ τὴν μεταξὺ Νέας Ζερσεῦ καὶ Χάρλιστων ὁδόν, ὅτε μοὶ συνέβη τὸ ἀκόλουθον γεγονός, ὅπερ σὰς ἀφηγοῦμαι.

Πολλάκις ἤδη λησταὶ ἀπεπειράθησαν ὅπως ἀπογυμνώσωσι τὴν σκευαγωγὸν ἀμαξάν τοῦ σι-

δηροδρόμου τούτου. Ἡμέραν δέ τινα εἰς τῶν μάλ-
λον ἀφώσιωμένων ὁδηγῶν, ὀνόματι Ἰάκωβος, εὐ-
ρέθη τὴν κεφαλὴν ἔχων κατασυντετριμμένην ὑπὸ
βολῆς πολυκρότου. Οἱ λησταὶ ἀπειράθησαν νὰ
ἀρπάσωσι τὰ ἐν τῇ ἀργυροθήκῃ τῆς σκευαγωγῆς
ἀμάξης πολύτιμα σκευὴ βιάσαντες αὐτὴν δι' ἰ-
δαιτέρων ἐπὶ τούτῳ ἐργαλείων, ἀλλὰ φαίνεται
δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κατορθώσωσι νὰ ἀνοίξωσι τὴν
ἀργυροθήκην. Αἱ κλειῖδες αὐτῆς εἶχον γίνεαι ἄφαν-
τοι, τὰς ἐπανεῦρον δὲ μόλις μετὰ ἕξ μῆνας ἐπὶ
τῆς ὁδοῦ, περιτετυλιγμένας ἐντὸς τεμαχίου χάρ-
του, ἐφ' οὗ ὁ Ἰάκωβος εἶχε γράψει διὰ τοῦ μο-
λυβδοκοινδύλου: α Γνωρίζω, ὅτι ὑπάρχουσι λη-
σταὶ ἐν τῇ ἀμαξοστοιχίᾳ· ρίπτω λοιπὸν τὰς κλει-
δας, ὅπως μὴ δυνηθῶσι νὰ διαπράξωσι τὴν προ-
μεμελετημένην αὐτῶν κλοπὴν.»

Καὶ ὁ δυστυχὴς οὗτος εἶχε φρονεῦθαι ὑπερασπι-
ζόμενος ἐν τῇ θέσει τοῦ τὰς ἐμπειστευμένας αὐ-
τῷ ἀξίας.

Κατ' ἀρχὰς ἐδίστασα εἰς τὸ νὰ δεχθῶ θέσιν
οὕτως ἐπικίνδυνον· ἀλλ' ὁ κύριός μου ἐπέμενε
διπλασιάζων τὸν μισθόν μου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν
ἐκείνην μάλιστα ἐπρόκειτο—τοῦθ' ὅπερ μάλιστα
μέ ὤθησε νὰ δεχθῶ—νὰ γίνω σύζυγος, χάριν
τῆς νέας ταύτης θέσεως, νέας κόρης τῆς Φιλα-
δελφείας, ἧτις συγκατένευσε νὰ ἐνώσῃ τὴν τύ-
χην της μετὰ τῆς ἰδικῆς μου.

Ἦρχισα λοιπὸν ἐργαζόμενος μετὰ ζήλου, προ-
σπαθῶν πάντοτε ὅπως ἐφεκτώ τοὺς ἐπαίνοους
τοῦ κυρίου μου. Ὅλον ἐν δὲ ἐπιζόμεν εἰς τὰ με-
ταξὺ Νέας Ζερσεῦ καὶ Βαλτιμόρ ταξείδια, ἐ-
πῆλθε δὲ ἐποχὴ καθ' ἣν διεσκέδαζον πάρα πολὺ
συνάφας στενάς σχέσεις μεταξὺ διαφόρων προ-
σώπων ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ. Ἦρχισα τέλος νὰ
πιστεύω, ὅτι οἱ λησταὶ ἀπεφάσισαν νὰ μὴ προ-
σβάλλωσι πλέον τὰς ἀμαξοστοιχίας τοῦ σιδηρο-
δρόμου μας.

Ἐσπέραν τινα ὁ διεθυντὴς τοῦ σιδηροδρόμου
μας, ὁ διαμένων ἐν Νέᾳ Ζερσεῦ μοὶ ἀναγγέλλει
ὅτι ἐντὸς τῆς ἐβδομάδος θέλει μοὶ ἐγχειρίσει πο-
σὸν ἑκατὸν χιλιάδων δολλαρίων χρυσῶν, ὅπως
τὰ μεταφέρω εἰς Βασιγκτῶνα εἰς τὸ θησαυροφυ-
λάκιον τῆς κυβερνήτεως. Ἡ εἰδήσις αὕτη μετε-
δόθη, κατὰ διαταγὴν, εἰς ὅλον τὸ προσωπικόν,
ἕπως προτέχωσιν ἅπαντες.

Τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὴν εἰδήσιν ταύτην ὁ κύ-
ριός μου με προσκαλεῖ εἰς τὸ γραφεῖον καὶ με
πληροφορεῖ, ὅτι τὸ ρηθὲν ποσὸν πρόκειται νὰ μοὶ
ἀποσταλῇ τὴν μεθαύριον.

— Ἴδου αἱ ὁδηγίαι σου, μοὶ λέγει ἄμέσως
ἐγχειρίζων μοὶ διπλωμένον χάρτην ἀπεστέλλοντο
ἐκ μέρους τοῦ διεθυντοῦ τοῦ σιδηροδρόμου μας.
Ἀνάγνωθι αὐτὰς προσεκτικῶς καὶ ἀκολούθησον
κατὰ γράμμα τὰς διαταγὰς του, διότι ἡ παρα-
μικροτέρα παράβασις αὐτῶν δυνατὸν νὰ προκα-
λέσῃ ἀπρόοπτόν τι γεγονός, ὅπερ νὰ σοὶ κάμῃ
νὰ χύτῃς τὴν θέσιν σου. Οἱ λησταὶ, οἵτινες λυ-
μαίνονται τὴν δυστυχῆ χῶραν μας, εἰσὶ λίαν
πανούργοι εἰς τὰς πλεκτάνας των. Τὰ τρομερὰ
αὐτῶν μηχανήματα διαφεύγουσι πολλάκις τοὺς
μᾶλλον ὀξυδερκεῖς νόας. Ἐπο λοιπὸν προσεκτι-
κός καὶ . . . . .

Πρὶν ἢ εἶτι ἀποτελειώσῃ τὴν ὁμιλίαν του ὁ
κύριός μου κρότος τις ἠκούσθη εἰς τὸ παρακείμε-
νον δωμάτιον. Ἐσπευσα νὰ ἀνοίξω τὴν θύραν καὶ
εἶδον ἄνθρωπον ἰστάμενον τὴν κεφαλὴν ἔχων κε-
κλιμένην, ὡς εἰ προσεπάθει νὰ ὑποκλέψῃ τοὺς
λόγους μας.

Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀμέσως ὠχρίασεν, ὡς συ-
νήθως συμβαίνει εἰς πάντας ἐν γένει, οἵτινες τυλ-
λαμβάνονται ἐπ' αὐτοφρόσῳ. Ἀλλ' ἀμέσως ἐπα-
νέλαθε τὴν φυτικὴν αὐτοῦ στάσιν· προὐχώρησε
δὲ πρὸς τὸ θυρήδιον, ὅπου πωλοῦνται τὰ εἰσι-
τήρια καὶ δίδονται πρὸς τοὺς ἐπιβάτας αἱ σχε-
τικαὶ ὁδηγίαι.

Τὸ ἄτομον τοῦτο καλῶς ἐνδεδυμένον μοὶ ἐφάνη
τεσσαράκοντα περίπου ἐτῶν. Ἐφόρει μαῦρα ἐν-
δύματα, τὴν δὲ κεφαλὴν εἶχε κεκαλυμμένην διὰ
τινος ὑψηλοῦ σχήματος πύλου. Εἶχε δὲ ὕψος ἀν-
θρώπου εὐγενοῦς κάπως. Πλὴν τοῦ ἐσθροῦ χρώ-
ματος τῆς ρινός του, ὅπερ προῦτιδεν ἄνθρωπον
παραδεδομένον εἰς τὸ ποτὸν, ἠδύνατό τις νὰ ἐκ-
λάβῃ αὐτὸν ὡς λειτουργὸν τοῦ ὑψίστου τῶν δια-
μαρτυρουμένων. Ἴδιον χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀνθρώ-
που τούτου ἦτο καὶ τὸ ἀκόλουθον: Οἱ ὀφθαλμοὶ
τοῦ ἦσαν πλήρεις αἵματος, τοῦθ' ὅπερ καθίστα
τὴν ὄψιν αὐτοῦ ἀλλόκοτον· ὅτε δὲ μοὶ ἐπλησί-
σεν ἀνεγνώρισα ὅτι ὁ εἰς ὀφθαλμὸς του ἦτο ὑά-
λινος.

Τοῦτο δὲ ἦτο ἀρκούντως διακριτικὸν σημεῖον

ὅπως ἀναγνωρίσω τὸ ἄτομον τοῦτο ὅπου κἂν
ἦθελον ἐκ νέου τὸ συναντήσω.

— Μήπως σὰς ἐφθασε σήμερον κιβώτιόν τι
ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Δαβίδ, Ἰωάννου Δα-
βίδ, ἐρωτᾷ ὁ ξένος αὗτος ἀποκρινόμενος εἰς τὴν
ἐρώτησιν τοῦ εἰς τὸ θυρίδιον ἐκεῖνο ἰσταμένου
ὑπαλλήλου: «τί ζητεῖτε;»

— Ὅχι, κύριε, ἀνταπήτησεν ὁ ὑπάλληλος,
ἀφοῦ ἐξήτασε πρῶτον τοὺς ἐν τῇ ἀποθήκῃ ὑπαλ-
λήλους.

— Ἀπορῶ! τὸ κιβώτιον τοῦτο ἔπρεπε νὰ ἦ-
ναι ἐδῶ ἀπὸ τῆς χθὲς, ἀπαντᾷ ὁ ἄνθρωπος με-
τὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν. Ἀνεγνώσατε «τὸν Κήρυ-
κα τῆς Νέας Ἰόρκης» τῆς πρωίας ταύτης;

— Ὅχι, ἀπαντᾷ ὁ ὑπάλληλος, ὅστις ἔμεινεν
ἐκστατικὸς ἐπὶ τῇ ἐρωτῆσει ταύτῃ.

— Λοιπὸν, ἀναγνώσατε ἐνταῦθα, κύριε, προσ-
έθετο τὸ ἄτομον ἐκεῖνο προσδιορίζον τεμάχιόν τι
τῆς ἐφημερίδος:

ΤΡΟΜΕΡΟΝ ΣΥΜΒΑΝ. α Χθὲς τὴν πρωίαν δύο
» ἄνθρωποι εἰργάζοντο ἐν τῷ δάσει τῆς Ρόξ-
» Μπούρρου προσπαθοῦντες νὰ καταρρίψωσι δέν-
» δρον τι. Οἱ δύο οὗτοι ἄνθρωποι ὀνομαζόμενοι
» Δαβίδ καὶ Ἐρρίκος Κλαρκὸν, κατεσυνετριβή-
» σαν ὑπὸ τῆς πτώσεως τοῦ ὑπερμεγέθους κορ-
» μου τοῦ δένδρου. Ὁ πρῶτος ἔπεσε νεκρὸς ἀ-
» πνευστί, ὁ ἕτερος ἔζησεν ἐπὶ μίαν ὥραν. Καὶ
» οἱ δύο εἰσὶ κάτοικοι τῆς Πορτεντόβ· ἀπεφάσι-
» σθη δὲ ὅπως τὰ σώματα αὐτῶν μετενεχθῶσι
» καὶ ἐνταφιασθῶσιν εἰς τὴν πόλιν ταύτην.»

— Ὁ Σαμουήλ Δαβίδ ἦτο ἀδελφός μου, προσέ-
θηκεν ὁ ἄνθρωπος μετὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν, ὁ-
μοιάζομεν δὲ παρὰ πολὺ. Δυστυχῆς Σαμουήλ!

Ἦτο σύζυγος! συλλογίζομαι δὲ πῶς ἡ ὥραία
καὶ ἀγαπητὴ μου νύμφη θὰ δυνήθῃ νὰ ὑποφέρῃ
τὸ γεγονός τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου της. Ἐρχο-
μαι λοιπὸν νὰ συνεννοηθῶ μεθ' ὑμῶν, κύριε, ἐπὶ
τῇ ἀποστολῇ τῶν δύο τούτων πτωμάτων εἰς Πορ-
τεντόβ, διότι σκοπεύω νὰ τὰ ἐξαποστειλῶ μεθ'
αὐριον διὰ τῆς ἀμαξοστοιχίας τῆς ἐνδεκάτης ὥρας
τῆς ἐσπέρας.

Ὅποια ἔσται ἡ τιμὴ τῆς μεταφορᾶς ταύτης;
— Εἴκοσι πέντε δολλάρια, ἀπαντᾷ ὁ ὑπάλ-
ληλος ὁ ἐπὶ τῶν εἰσιτηρίων.

— Καλῶς. Τὰ πτώματα θὰ ὦσιν ἐνταῦθα τὴν

πέμπτην μετὰ μεσημβρίαν· θὰ με ὑποχρεώσητε,
κύριε, ἐὰν ἡ πένθιμος αὕτη μεταφορὰ δὲν ὑποστῇ
οὐδεμίαν ἀργοπορίαν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ κιβώτιον
τὸ ὅποιον περιμένω, πιθανὴν νὰ μὴ μοὶ ἀποστα-
λῇ τὴν ἐβδομάδα ταύτην.

— Καλὴν ἀντάμωσιν, κύριε.

Μετὰ ταῦτα ὁ ἄνθρωπος οὗτος με τὸν ὑάλινον
ὀφθαλμὸν ἐπιστρέψας, ἠρώτησε καὶ πάλιν:

— Θὰ ἔχετε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ ὁδηγήσῃτε
ποῦ κεῖται τὸ γραφεῖον τοῦ τηλεγράφου; θέλω
νὰ ἀναγγείλω εἰς τὴν δυστυχῆ μου νύμφην τὴν
θλιβεράν ἀγγελίαν τοῦ τρομεροῦ θανάτου τοῦ συ-
ζύγου της.

Ὁ ὑπάλληλος ἔδωκε τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας
καὶ ὁ ἄνθρωπος μετὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν ἐξῆλθε
τοῦ γραφείου.

Δὲν εἶχον ἀνοίξει τὸ στόμα μου μέχρι τῆς
στιγμῆς ἐκείνης· τότε δὲ εἶπον εἰς τὸν κύριόν μου:

— Τί ἀλλόκοτον πρόσωπον! πιστεύετε ὅτι ἠδυ-
νήῃ νὰ ἀκούσῃ ὅτι εἴπομεν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ
τῶν δολλαρίων μας;

— Ὅχι δά! Δὲν τὸ πιστεύω· ἄλλως τε ἔχει
ὄψιν τιμίου ἀνθρώπου.

— Μάλιστα, ἀνταπαντῶ, ἀλλ' ἐν τούτοις εἶ-
μαι πεπεισμένος, ὅτι προσεπάθει νὰ ἀκούσῃ τί
ἐλέγομεν.

— Ἦπαγε, λοιπὸν, μοὶ λέγει ὁ κύριός μου
εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Τηλεγράφου καὶ πληροφορή-
σου περὶ τοῦ περιεχομένου τοῦ τηλεγραφήματος,
τὸ ὅποιον ἀπέστειλεν οὗτος.

Ὅτε ἐφθασα εἰς τὸ τηλεγραφεῖον ὁ ἄνθρωπος
μετὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν ἐξήρχετο· ἂν με εἶδεν ἦ
οὐ, τὸ ἀγνοῶ. Ἀλλὰ διῆλθε χωρὶς νὰ με παρα-
τηρήσῃ καὶ ἀπεμακρύθη. Εἰσήλθον εἰς τὸ γρα-
φεῖον τοῦ Τηλεγράφου καὶ ἀφοῦ ἐγνωρίσθην με-
τὸν ὑπάλληλον ἐκεῖ, τῷ ἠρώτησα νὰ με κοινο-
ποιήσῃ τί περιεῖχε τὸ τηλεγράφημα τοῦ κ. Ἰ-
ωάννου Δαβίδ. Πράγματι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶ-
χε τηλεγραφήσει· τὸ δὲ τηλεγράφημά του περι-
εῖχε τὰ ἑξῆς:

«Ὁ Ἐρρίκος καὶ ὁ Σαμουήλ, φρονεῦθίτε
καὶ οἱ δύο ἀπρόοπτοι. Τὰ σώματά των θὰ ἀ-
ποσταλῶσι τὴν πέμπτην εἰς Πορτεντόβ.»

Πάντα ταῦτα ἦσαν σύμφωνα καὶ τακτικά. Οἱ
φρόβοι μου διελύοντο καὶ ὁ κύριός μου εἰς ἀν-
ἀνε-

κοίνωσα άμέσως τὸ ἀποτέλεσμα ἤρξατο ἔτι μάλ-
λον διαβεβαιῶν με περὶ τῆς ἀγνότητος τοῦ ἀν-
θρώπου ἐκείνου.

Τὴν μεθαύριον, τὰ δολλάρια μας μετεκομίσθη-
σαν καὶ ἐτοποθετήθησαν ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἀ-
μάξῃ τῆς πρώτης. Εὐρίσκοντο δὲ ἐντὸς δύο στε-
ρεῶν κιβωτίων ἐκ δρυὸς περικτυλισμένων διὰ
σιδηρῶν. Τὰ ἔθεσα ἐντὸς τοῦ θησαυροφυλακίου
τῆς ἀμαξοστοιχίας τοῦ ὁποίου ἔκλεισα καλῶς
τὰς θύρας καὶ ἔθεσα τὰς κλείδας ἐντὸς τοῦ σάκ-
κου μου. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἀμαξὰ τις νεκρό-
σιμος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐμπρὸς τῆς ἀμαξοστοιχίας,
ἀκολουθουμένη ὑπὸ τινος ἐτέρας ἀμάξης ἐν τῇ
ὁποία ὑπῆρχον ἑξ ἄνθρωποι.

Ἐν τῇ νεκρικῇ ἀμάξῃ ἦσαν τὰ ἀναγγελθέντα
φέρετρα, τὰ ὁποία οἱ φίλοι τῶν ἀποθανόντων
προσεπάθειον νὰ καταβιάσῃ καὶ τοποθετήσῃ
ἐντὸς ἀμάξης τοῦ σιδηροδρόμου, ἥτις συνεχίζετο
μετ' ἐκείνης ἐν ἧ εὐρίσκοντο τὰ δολλάρια.

Ἐμείνα ἔκθαμβος μὴ ἰδῶν τὸν ἀδελφὸν τοῦ
μακαρίτου μεταξὺ τῶν ἀγνώστων ἐκείνων. Ἄλλ'
εἷς ἐξ αὐτῶν μοὶ λέγει ὅτι ἠμποδίσθη ὑπὸ τινος
σπουδαίας ὑποθέσεως καὶ ὅτι αὐτὸς τὸν ἀνεπλή-
ρου ὅπως συνοδεύσῃ τοὺς νεκρούς.

Ἀποχιρετίσας τοὺς φίλους του ὁ ὁδηγὸς οὖ-
τος τῶν νεκρῶν ἐπεβιάσθη ἀμάξης τινος τοῦ
σιδηροδρόμου καὶ τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως
σημανάτης ἐγκατέλιπομεν τὴν Νέαν Ζερσεύ μετὰ
τάχους ὁδεύοντες.

Ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν ἤμην ἀπασχολημένος
εἰς τὸ νὰ τοποθετῶ τὰ ἐμπορεύματα, ἅτινα μοὶ
ἦσαν ἐμπειστευμένα. Ἄλλὰ, ἅμα τῆς ἐργασίας
ταύτης ληξάτης, ἠτθάνθη μεγάλη ἐπιθυμίαν
νὰ ὑπάγω νὰ ἐξετάσω τὸ πρόσωπον τῶν νεκρῶν,
οἵτινες ἔκειντο ἐν τῇ πλησίον ἀμάξῃ.

Ὅτε ἐπλησίασα εἰς τὰ φέρετρα παρετήρησα
πρῶτον, ὅτι τὰ ἐπιπώματά των ἦσαν ἐρμητικῶς
κεκλεισμένα. Ἀνεκάλυφα πρὸς τούτους, ὅτι καὶ
οἱ ἦλοι των ἔλειπον. Τὸ τοιοῦτον μὲ ἐξέπληξε
διότι ἐγνώριζον καλῶς, ὅτι τὰ φέρετρα ταῦτα
ἦσαν καὶ ἐρμητικῶς κεκλεισμένα καὶ κεκατηλω-
μένα, ὅτε μετεκομίσθησαν καὶ κατετέθησαν ἐν
τῇ φορτηγῇ ἀμάξῃ.

Δὲν ὑπῆρχε πλέον ἀμφιβολία: οἱ φίλοι οἵτι-
νες εἶχον μόνοι των ἐπιστατήγει εἰς τὴν τοπο-

θέτησιν τῶν φερέτρων ἐν τῇ ἀμάξῃ, εἶχον ἀφαι-
ρέσει ἐξ αὐτῶν τοὺς ἦλους. Ἐπὶ τίνι ὁμως σκο-
πῷ; Ἀνήγειρον τὸ σκέπασμα τοῦ φερέτρου, τὸ
ὁποῖον εὐρίσκειτο πλησίον μου καὶ παρετήρουν
μετὰ φόβου συνόμα καὶ ἀγωνίας. Τὸ ἐν τῷ φε-
ρέτρῳ τούτῳ πτώμα ἐφαίνετο σῶμα νέου εὐρώ-
στου καὶ ἦτο διὰ τρόπου τοιοῦτου πεφυλαγμέ-
νον, ὥστε δὲν ἠδύνατό τις νὰ ἀμφιβάλλῃ, ὅτι
ἦτο πτώμα δύο μόλις ἡμερῶν.

Ὡσαύτως ἀνήγειρον καὶ τὸ σκέπασμα τοῦ ἐ-
τέρου φερέτρου: ὁποία δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξίς
μου ἀναγνωρίζοντος ἐν τῷ φερέτρῳ ἐκείνῳ τὸν ἀν-
θρώπον, τὸν ὁποῖον εἶχον ἰδεῖ τὴν προχθές ἐν
τῷ σταθμῷ τῆς Νέας Ζερσεύ.

Δὲν ἠπατώμην: ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν ὑάλινον
ὄφθαλμόν!

Ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ ἔμεινα ἄναυδος.

Ἦτο πράγματι αὐτὸς ὁ ἴδιος: Καίτοι ἐνεθυ-
μούμην καλῶς τὰ ὅσα μᾶς εἶχεν εἰπεῖ περὶ τῆς
ὁμοιότητος αὐτοῦ μετὰ τοῦ μακαρίτου ἀδελφοῦ
του, ἀλλ' ὁμως δὲν ἠδύναμην νὰ πιστεύσω ὅτι
ἄμφότεροι ἔχωσιν ὑάλινον ὄφθαλμόν.

Τὴν στιγμὴν δὲ καθ' ἣν ἔκαμνον τὸν συμπε-
ρασμὸν τοῦτον ὁ ἕτερος ὄφθαλμὸς τοῦ ἐν τῷ φε-
ρέτρῳ ἐκτάθην κειμένου ἀνθρώπου ἐφάνη ἡμῖνοι-
γόμενος καὶ ἠτθάνθη ὅτι μοὶ ἔρριψεν ἐν βλέμμα
διὰ μέτου τῶν βλεφάρων του, ἅτινα δὲν ἦσαν
καλῶς ἠνωμένα.

Τέλος ἐπέισθη, ὅτι δόλος καὶ συνωμοσία ἐ-
τεκταίνετο. Ἔσχον ἐν τούτοις τὸ θάρρος νὰ μὴ
ἀποδείξω τίποτε ἐξ ὅσων ἠγνόητα, διότι ἐὰν τὸν
ἐλάχιστον ἐπεδείκνουν φόβον, ἤμην χαμένος.

Ἔθεσα πάλιν εἰς τὴν θέσιν των τὰ καλύμματα
τῶν φερέτρων μετὰ τινος ἀδιαφορίας καὶ ἠρξά-
μην σκεπτόμενος τίνι τρόπῳ θὰ δύνηθῶ νὰ ἐξελ-
θῶ ἐκ τῆς πλεκτάνης εἰς ἣν εὐρισκόμην.

Τότε συνειπέρανον τὰ πάντα. Ἡβελιν πέσει
θῶμα οἰκτρᾶς συνωμοσίας. Οὕτω ἦσαν σύμφωνοι
νὰ μὲ δολοφονήσωσι καὶ ἀρπάσωσι τὴν ἑκατὸν
χιλιάδας χρυσᾶ δολλάρια. Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν
ὑάλινον ὄφθαλμόν, δὲν ὑπῆρχεν οὐδεμία ὑπόψια:
ὅτι ἔζη, ἀναμφιβόλως δὲ καὶ ὁ σύντροφός του.
Ἄμέσως σκέπτομαι ὅτι ὁ ὁδηγὸς τῆς κηδείας
ταύτης δὲν εὐρίσκειτο μακρὰν κατορθώσας ἐπὶ
πλέον νὰ βεβαιωθῶ καὶ περὶ τῆς κανονικῆς ἀνα-

Ὁ ὑπάλληλος ἀποκαλύπτει τὰ νεκροκράββατα καὶ ἀνακαλύπτει τὴν δολοπλοκίαν τῶν ληττῶν.

πνοῆς τῶν δῆθεν πτωμάτων τούτων· καὶ ἠννόησα τὴν μεγάλην αὐτῶν δολιότητα, καὶ τὸν κίνδυνον, ὃν ἀφεύκτως διέτρεχον.

Οἱ τρεῖς οὗτοι ἄνθρωποι σκοπὸν εἶχον νὰ με φρονεύσωσι πέραν τοῦ πρώτου σταθμοῦ, ὅπου ἡ ἀμαξοστοιχία ἤθελε σταθμεύσει μετὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ, κύριοι γενόμενοι τοῦ ἀτόμου μου, ἤθελον προσπαθῆσαι νὰ ἀρπάσωσι τὰ καλῶς κλεισμένα κιβώτια, ἅτινα ἦταν εἰς ἐμέ ἐμπιστευμένα.

Ἡ ἀμαξοστοιχία μας ἐπρόκειτο νὰ φθάσῃ ἐντὸς ἐνὸς τοῦ πολὺ τετάρτου τῆς ὥρας εἰς τὸν σταθμὸν Μίττον.

Δὲν ὑπῆρχε καιρὸς πρὸς ἀπώλειαν, ἡ δὲ ζωὴ μου ἐξηρτάτο ἐκ τῆς σπουδῆς μεθ' ἧς θὰ ἐνήργουν. Ἀμέσως ἔσπευσα νὰ ἐπιθέσω πλῆθος κιβωτίων ἐκ τῶν ἐν ταῖς φορηγαῖς ἀμάξιαις ἐμπορευμάτων ἐπὶ τῶν νεκροκραββάτων τούτων, ὅπως ἐμποδίσω πᾶσαν τῶν κακούργων ἐκεῖνων κίνησιν.

Ὅλίγα λεπτὰ ἀφοῦ κατόπιν εἶχον τελειώσει τὴν ἐργασίαν ταύτην εἰσῆλθομεν εἰς τὸν σταθμὸν.

Ἀμέσως προσεκάλεσα τοὺς ὑπαλλήλους καὶ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ σταθμοῦ, εἰς οὓς ἀφηγήθησαν πᾶσαν ἀκριβῶς τὴν ἱστορίαν ταύτην. Ἀμέσως συνέλαβον καὶ ἐκράτησαν τὸν ὁδηγὸν τῆς νεκρικῆς συνοδίας, οὗτος διεμαρτύρητο λέγων ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζε καὶ ὅτι καὶ αὐτὸς οὗτος εὕρισκετο ἐν ἀγνοίᾳ τῶν συμβαινόντων. Ἄλλ' ὅμως οὐδεὶς διδὲ πίστιν εἰς τοὺς λόγους του. Ἀμέσως ἐδεσμεύθη καὶ κατόπιν ἐκλείσθη ἐντὸς ὑπογείου τιγὸς τοῦ σταθμοῦ.

Τούτου γενομένου ἐνεργοῦσιν ἀμέσως τὰ αὐτὰ καὶ διὰ τὸν πανοῦργον ἐκεῖνον ἄνθρωπον μετὰ τὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν καὶ τὸν σύντροφόν του, οἵτινες ἦσαν ἐξηπλωμένοι ἐν τοῖς νεκροκραββάτοις. Οἱ δυστυχεῖς οὗτοι ἠπόρησαν τίνι τρόπῳ ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν τὰ σχέδιά των μετὰ τοσαύτης τέχνης ἐκτελεσθέντα.

Οἱ τρεῖς οὗτοι λησταὶ ἦσαν ὠπλισμένοι μέχρις ὀδόντων. Μετηνέχθησαν δὲ δεδεμένοι καὶ ἀκολουθούμενοι ὑπὸ καλῆς φυλακῆς εἰς τὴν εἰρκτὴν τῆς κομητείας τῆς Πετπούργ, ὅπως δικασθῶσιν ἐκεῖ κατὰ τοὺς νόμους τοῦ κράτους. Τὴν στιγμήν καθ' ἣν παρελάμβανον τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον

μετὰ τὸν ὑάλινον ὀφθαλμὸν, στραφεὶς οὗτος πρὸς με μοὶ λέγει με φωνὴν χλευαστικὴν:

— Καλὸ, φίλε μου. Ὁμολογῶ ὅτι ἐδειξας μεγάλην δεξιότητα ἀνακλύπτων τὴν συνωμοσίαν μας. Ἐν τούτοις, ἐὰν δὲν ἀπολεσθῶ—τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐλπίζω— θὰ ἐπανιδώμεν ἀλλήλους καὶ θὰ λογαριασθῶμεν.

Κατὰ δυστυχίαν, ὁ ἄνθρωπος οὗτος δικαζόμενος ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι τούτῳ, ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ τῶν δικαστῶν ὡς δολοφόνος, ὅστις ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀνεζητεῖτο ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς Νέας Ὑόρκης, ὅπου εἶχε διαπρόξει τρεῖς φόνους. Κατεδικάσθη λοιπὸν εἰς θάνατον, ὅστις καὶ ἐξετελέσθη ἀμέσως εἰς τὴν φυλακὴν τῆς Φιλαδελφίας ὅπου ἡ δίκη εἶχε λάβει χώραν.

— Ἀδιάφορον τοῦτο, ἐν τούτοις, προσέθηκέν ὁ ἀφηγηθεὶς μοὶ τὴν ἱστορίαν ταύτην ὁμολογῶ καὶ θὰ συμφωνήσῃ καὶ σὺ μετ' ἐμοῦ, ὅτι *καλὰ τὴν ἐγλύτωσα.*

Λ. Α. Λ.

ΕΠΙ Τῆς ΑΝΑΡΡΩΣΕΙ

ΤΟΥ ΜΕΓΑΤΙΜΟΥ ΚΥΡΙΟΥ, ΚΥΡΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΑΡΙΦΗ,

Η ΔΙΕΓΘΥΝΣΙΣ ΤΟΥ «ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ».

*Παρ' ὀλίγον ἄν ἀπέσθη
ὑπαρξίς πολὺν τεμῖα
Ἐξ ἀζώτου προῆς αἴφνης,
κ' ἐκλαυσεῖν ἡ κοινωρία.*

*Ἡ προῆ ὅμως ἐπιρεύσει
ἀνωτέρω πρὸς ἄλλη*

*Πολεμοῦσα νικᾷ ταύτην
καὶ διήρκεσεν ἡ πάλῃ.*

*Ἡ προῆ ἡ ζωηφόρος
ἦν προῆ ἐνῶν μυρίων*

*Πεμπομένων πρὸς τὸ Θεῖον
ἐκ στομάτων Βουλαντίων.*

*Εἰς ἀνάρρωσιν πολλῶν
τοῦ Ζαρίφη Γεωργίου*

*Ἀσθενοῦντος ἐν Γῆ ξέρῃ
κ' Ἐνεργέτου δημοσίου.*

*Κακὸς δαίμων τηλεβόλος
ἔβαλε κατὰ τοῦ στόλου.*

*Τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἔθρου
καὶ γραμμάτων τούτου φιλου,
Πλὴν ἢ ὅμως πέση κάτω
ὁ βραχίτων εἶθις φθάσει
Τῆς Προνοίας τοῦ Υψίστου
καὶ τὴν πτώσιν προλαμβάνει.
Ἰσταται λοιπὸν ὁ στόλος
ὁ αὐτὸς ὑπάρχει πάλιν,
Αὐτὸς χαίρει καὶ ὁ κληρὸς
τὴν χαρὰν τὴν παμμεγάλην.
Ἐπὶ τέλους καὶ ἡ Μοῦσα
ἠδεύεται τοῦ Ἑλικῶνος,
Καὶ συγχαίρει ἐκ καρδίας
τοῖς πολιταῖς ταῦτοχρότως.*

ΠΕΡΙ ΣΕΙΣΜΩΝ

ΤΙΝΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΥΤΩΝ.

ΤΙΣ Η ΣΧΕΣΙΣ ΑΥΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΗΦΑΙΣΤΕΙΑ.

(Συνέχ. ἴδε σελ. 1256 Τεύχος Μ')

Τοιοῦτον τι φαινόμενον εἶχεν ἤδη συμβῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ, 221 ἔτη προηγουμένως, ἐν Πουζόλ ἐπὶ τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως. Ἐπανειλημμένοι δὸ νήσεις ἐκλόνιζον τὴν χώραν ταύτην ἀπὸ πολλῶν ἔτων· τὴν δὲ 28 Σεπτεμβρίου 1538 διεσχίσθη τὸ ἔδαφος ὑπὸ πολλῶν ρηγματίων. Μέρος τῆς παραλίας ἀνυψώθη καὶ τὸ σημεῖον ὅπου ἀνεφάνη ἀργότερον τὸ ὄρος, ἐξογκώθη μεγάλως. Τὴν ἀκόλουθον νύκτα ἤρξατο ἡ πραγματικὴ ἄρσις τοῦ ἐδάφους. Μέγα βράθρον ἠνεψύθη καὶ ἐν δυσὶν ἡμέραις ἐσχηματίσθη ὄρος ἐπὶ τοῦ ἐξογκώματος τούτου τοῦ ἐδάφους. Σήμερον δ' ἐστὶ τὸ ὕψος τοῦ ὄρους τούτου εἶναι ἄνω τῶν 400 ποδῶν καὶ ἡ περιφέρεια αὐτοῦ 8,000. Ἄπασα ἡ κορυφὴ αὐτοῦ σχηματίζει τὸν κρατῆρα· αἱ δὲ πλευραὶ τοῦ κρατῆρος συνίστανται κυρίως ἐκ πύρων κισσηροειδῶν καὶ μεγάλων ὄγκων σκωρίας πορώδους, ὑλῶν ἐκτιναχθεισῶν κατὰ τὴν ἐκρήξιν, ἧτις διήρκεσε μέχρι τῆς 6 ὀκτωβρίου καὶ παρήγαγε τὸ ὄρος Νουοθὸ εἰς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν σήμερον εὕρισκεται. Ἐκτοτε τὸ ἠφαίστειον τοῦτο μένει ἐσβεσμένον.

Τὰ δύο ταῦτα φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ἐξελέξαμεν μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοίων, ὡς μᾶλλον κφεκύσαντα τὴν προσοχὴν ἡμῶν, οὐ μόνον διαφωτίζουν ἡμᾶς ἀρκούντως περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ἠφαιστειῶν κατὰ τὴν μέθοδον, ἣν ἀνωτέρω διεγράψαμεν, ἀλλ' εἰ δεικνύουσιν ἡμῖν ὁποῖα ἀποτελέσματα δύναται νὰ συνεπαγάγῃσιν οἱ σεισμοὶ καὶ ὁποῖας τεραστίας καὶ ἀκαταλήπτους μεταβολὰς καὶ καταστροφὰς παθαίνουσι τὰ διάφορα στρώματα τῆς γῆς, ἀφοῦ ὄρη ἠφαιστεια ὡς ἡ Αἴτην, τὸ Μοῦνα-Ρόα ἐν Ὀβέκχη, τὸ Ρικ τῆς Τενερίφης καὶ τὰ ἰσχυρὰ ἐκεῖνα ἠφαιστεια τοῦ Κουίτου ἀνεφάνησαν καὶ ἐσχηματίσθησαν.

Ἡ σπουδαιότης τῶν φαινομένων τούτων φαίνεται ἡμῖν ἀδιαφιλονείκητος· ἀναριστάνουσι ἐν τῷ νῶ τὸν σχηματισμὸν τῶν μεγάλων καὶ ἰσχυρῶν τούτων ἠφαιστειῶν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καθ' ὃν εἶδομεν ἀναφαινόμενον καὶ σχηματιζόμενον τὸ ὄρος Νουοθὸ.

Ἴνα καλῶς κατανοήσωμεν ἀπάσας τὰς τροποποιήσεις, ἃς οἱ σεισμοὶ ἐπιφέρουσιν ἐπὶ τῆς ἐξωτερικῆς διαμορφώσεως τῆς γῆς ἀνάγκη νὰ ἀριθμῶμεν καλῶς τὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα προξενοῦσιν ἐπὶ τῆς θαλάσσης. Οὐδέποτε συνέβη σεισμὸς ἰσχυρῶς κάπως, ὅστις, γενόμενος ἐπαισθητὸς ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Ὀκεανοῦ, δὲν ἀνέτρεψε τὸ στοιχεῖον τοῦτο μεγάλας ἐπενεγκῶν μεταβολὰς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ. Ὁ Πλίνιος, ὁ ἀρχαιότερος ἀφηγητὴς τῶν φαινομένων, ἅτινα συνεπῆγαγεν ἡ ἐκρήξις τοῦ Βεζουβίου κατὰ τὸ ἔτος 79 μ. Χ., ὁμιλεῖ περὶ τινος ὑποστροφῆς τῆς θαλάσσης, ἧτις δὲν ἦτο ἄλλως δυνατὸν νὰ συμβῆ παρὰ μόνον ἢ διὰ τῆς ἄρσεως τῆς παραλίας ἢ διὰ τῶν δονήσεων τοῦ ἐδάφους, μεταδοθέντων καὶ εἰς τὸ κινητὸν τοῦτο στοιχεῖον. Κατὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ ὄρους Νουοθὸ, ἣν περιεγράψαμεν ἀνωτέρω, ἡ θάλασσα ὠπισθοχώρησε περίπου 200 πόδας· ἡ ὑποστροφή δ' αὕτη ἐξηγεῖται εὐκόλως διότι σὺν τῷ σχηματισμῷ τοῦ ὄρους παρήχθη καὶ ἐξογκώσιν τις γενικὴ τοῦ πέριξ ἐδάφους. Ἄλλ' ἡ θάλασσα δὲν ὀπισθοχωρεῖ πάντοτε. Πολλὰκις μάλιστα ὀρμαῖ πέραν τῶν πρώτων ὀρίων. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀναφέρωμεν ἐναυθα τὸν σεισμὸν τῆς Λισθῶνος· ὁ ποταμὸς Τάγος ἤρξατο ἐξογκούμενος. Ὑψώθη δὲ 40 πόδας περισσότερον ἢ ὅσον ὑψοῦται κατὰ τὰς

μεγαλειτέρας πλημμύρας. Ἀκολούθως ὁμως κατέπεσε πολὺ περισσότερον παρά ποτε καὶ ἐδονεῖτο οὕτως ἐπὶ ἀκετόν χρόνον ὑβούμενος καὶ καταπίπτων. Συγχρόνως δὲ παρετήρησαν κινήσεις καὶ ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν καὶ δυτικῶν αὐτοῦ ἀκτῶν. Ἐφθάνον δὲ αἱ κινήσεις αὗται μέχρι τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ ἐγίνοντο ἐπαισθητοὶ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Γλόσκταντ ἐπὶ τοῦ Ἑλβου. Αἱ περισσότεραι λίμναι καὶ ἰδιὰ αἱ τῆς Ἑλβετίας ἐταράχθησαν σφοδρῶς. Παρετηρήθησαν δὲ κινήσεις καὶ ἐν αὐταῖς ἐτι ταῖς λίμναις τῆς Μάρσ τοῦ Βρανδεβούργου καὶ τῆς Σουηδίας. Ὀλίγοι σεισμοὶ ἐγένοντο ἐπαισθητοὶ εἰς τοσοῦτο μεγάλας ἀποστάσεις ὡς ὁ τῆς Λισθῶνος, οὐδεὶς δ' ἕτερος προὔξηνσε τοιαῦτα ἀποτελέσματα, ταύτοχρόνως εἰς χώρας λίαν ἀπομακρυσμένας. Κατὰ τὴν αὐτὴν στιγμήν αἱ πηγαὶ τοῦ Τέπλιτς ἔπαυσαν ἐπὶ τινα χρόνον ρεῦσαι. Ὁ Βεζούβιος, ὅστις ἀπὸ ὀκτώ ἡρῶν ὠρῶν εὐρίσκετο ἐν ἐνεργείᾳ, ἐσθέθη κατὰ τὴν στιγμήν τῶν δονήσεων, αἰτίνες κατέστρεψαν τὴν πόλιν. Τὰ ὕδατα ὑψώθησαν ὑπεράνω ὄλων τῶν ἀκτῶν τῶν νήσων τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ὕψωσις δὲ τῶν ὑδάτων τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἡ πλημμύρα τοῦ Τάγου ἀποδεικνύουσιν οὐ μόνον τὴν σφοδρότητα τῶν δονήσεων, ἀλλ' ἐτι καθιστῶσιν ἡμῖν γνωστὴν τὴν διεύθυνσιν αὐτῶν περὶ τῆς Λισθῶνος. Αἱ Ἀμερικανικαὶ νῆσοι ὑπέστησαν συνεπείᾳ σεισμοῦ θαλασσίας ἄρσεις ἐτι μᾶλλον σφοδρότερας. Οὐδεμία ἄλλη τῶν νήσων τούτων δονεῖται τόσο συγχάσσον ἢ Ἰαμάικα καὶ οὐδεμία ἄλλη σπανιώτερον τῆς Κούβας. Ἡ πρώτη ἐρριμμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς θαλάσσης τῶν Καραϊβῶν νήσων καὶ ἀπέχουσα τῶν Ἀντιλλῶν περισσότερο τῶν ἄλλων, οὐδὲν ἔχει ἡφαίστειον ἐν ἐνεργείᾳ. Ἴσως δὲ τούτου ἕνεκα σφοδρὰ δονήσεις, καθ' ἕκαστον ἔτος συμβαίνουσιν ἐν αὐτῇ. Ἀρκούντως ἰσχυρὰ δόνησις συνέβη κατὰ τὸ 1692 τὴν 7 Ἰουνίου, ἣτις κατηδάφισεν ἐκ θεμελίων τὴν πόλιν Κιγηστόνην. Ἡ θάλασσα ἀνυψώθη κατὰ πολλοὺς πόδας διαρκούντος τοῦ σεισμοῦ τούτου, τὰ δὲ ὕδατα εἰσεχώρησαν εἰς τὰς ὁδοὺς. Φρεγάτα τις σταθμεύουσα ἐν τῷ ναυπηγεῖῳ εὐρέθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἐρειπίων τῶν οἰκιῶν. Ὁ σεισμός τῆς Λίμας τῆς 28 ὀκτωβρίου 1746, συνοδευόμενος ὡσαύτως ὑπὸ ἰσχυρᾶς ἀρ-

σεως τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, προὔξηνσε μεγάλας καταστροφάς· ἐν διαστήματι 24 ὥρων ἠρίθμησαν 200 δονήσεις. Κατόπιν δὲ τῆς σφοδρότερας ὄλων, συμβάσης τὸ ἐσπέρας περὶ τὴν 10 1/2 ὥραν, ἡ θάλασσα ἀνυψώθη κατὰ τὴν νύκτα περὶ τοὺς 80 περίπου πόδας ἄνω τῆς συνήθους ἐπιφανείας αὐτῆς, ἐπήνεγκε δὲ τεραστίαις καὶ ἀνυπολόγιστους καταστροφὰς εἰς τὴν πόλιν Καλλάν καὶ προὔξηνσε τὸν θάνατον εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς κατοίκους συμποσούμενους εἰς 50.000 περίπου. Ὅτε δὲ ἀπεσύρθη τὰ ὄχυράματα τῆς πόλεως μόλις διεκρίνοντο. Πολλὰ πλοῖα ἠγκυροβολημένα ἐν τῷ λιμένι παρεσύρθησαν ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως καὶ τέσσαρα μάλιστα ἐξ αὐτῶν ὤρμησαν μέχρι μιᾶς λεύγας εἰς τὴν ξηρὰν ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν καὶ τῶν κήπων. Τὰ πληρώματα τῶν πλοίων τούτων ἦσαν αἱ μόναι ζῶσαι ὑπάρξεις αἰτίνες διεσώθησαν ἐκ τῆς τρομερᾶς ταύτης θεομηνίας.

Ἐκτὸς τῶν κινήσεων τοῦ Ὠκεανοῦ, τῶν προξενουμένων ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ὑπὸ τῶν σεισμῶν, παρετήρησαν ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης τοιαύτας κινήσεις. Μάλιστα δὲ φαίνεται ὅτι ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ θαλάσῃ αἱ κινήσεις εἶναι συχνότεραι. Ὁ περιηγητὴς Σκλάβ ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ γίνῃ μάρτυς τοιοῦτου τινὸς φαινομένου διατρέχων τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἐπὶ τινος Ἀλγερικῶν πλοίου κατὰ τὸ 1724 (ἡ ἡμέρα τυγχάνει ἄγνωστος). Ἡσθάνθη τρεῖς σφοδρὰς καὶ ἐπανειλημμένας δονήσεις καὶ τὸ πλοῖον ἐσεισθη ὡς εἰ μέγας τις ἄγκος κατέπιπτεν ἐπ' αὐτοῦ. Κατὰ τὸ αὐτὸ μάλιστα ἔτος ὁ Βεζούβιος εὐρίσκετο ἐν ἐνεργείᾳ καὶ σφοδρὰ ἐκρήξεις ἔλαβον χώραν ἐπὶ τοῦ Κραῦλα ἐν Ἰσπανίᾳ. Οἱ ναῦται ἀγγλικοῦ τινος πλοίου παρετήρησαν φαινόμενα ὄλως ὅμοια κατὰ τὸν σεισμόν τῆς Λισθῶνος. Ὑπέστησαν σφοδρὰν δόνησιν εἰς ἀπόστασιν 50 μιλίων θαλασσίων ἀπὸ τῆς παραλίας, ὅτε ἀκριβῶς προὔτιθεντο νὰ ἀναπετάσῃ τὰ ἰστία ὅπως κατεσθυνθῶσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην.

Ὁ δὲ Βουφῶν ἐποίησατο συλλογὴν πλεισθ' ὄσων τοιοῦτων φαινομένων λαβόντων χώραν κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἅτινα ὁ Χόφφμαν ἀφηγεῖται ἐν τῷ πολλοῦ λόγου ἀξίῳ συγγράμματι αὐτοῦ ἐπιγραφομένῳ: *Περιγραφή τῶν ἡφαισθειδῶν φαινομένων*. (ἀκολουθεῖ).

Ο ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὡς κινωτὸς τηρήσατο ἀκραίωτῃ τὸν ἐθνισμόν καὶ τὴν γλώσσαν ἡμῶν, ἐτήρησεν ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ἀλώθητον καὶ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν Μουσικὴν, ἣτις πρόωριστο ἵνα ὑπηρετήσῃ τὸν Χριστιανισμόν, ὃς κατὰ μίμησιν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ λατρεῖται καὶ δοξολογεῖ τὸν Θεὸν διὰ τῆς φωνητικῆς μουσικῆς. Ὁ δ' ἐκ τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης δίκην χειμάρρου λάθρως εἰσέρων Εὐρωπαϊκὸς πολιτισμὸς, ὃς διερχόμενος συμπαρασύρει πᾶν ἐθνικὸν ἡμῶν λείψανον προγονικῆς κληρονομίας, ἰσχυρῶς ἐξογκούμενος καὶ ὀρηκτικώτερος γιγνόμενος, ἀπειλεῖ ἵνα κατακλύσῃ καὶ αὐτὸ τὸ ἀνεκτίμητον ἡμῶν κληροδόμημα, τὴν Ἑλληνικὴν μουσικὴν, ἣν πονταχρόθεν ἐκδιώκων εἰς τὴν ἀκρόπολιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς εἰς θεῖον ἄσυλον περιέκλεισε, καὶ ἀπόδειξις τὸ ὄνομα αὐτῆς, *Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ*.

Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ θείου τούτου ἀσύλου ἱκανοὶ ἀγῶνες καταβάλλονται ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης ἑκατονταετηρίδος παρά τινων ὁμογενῶν, εὐρωπαϊκῆς ἀνατροφῆς καὶ παιδείσεως γευσάμενων, ὅπως οἱ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν ναοῖς ἐθνικὴ μουσικὴ ἐξοστρακισθῆ, ὡς μὴ ὄθθεν τέρπουσα καὶ καθιδύουσα τὰς ἀκοὰς αὐτῶν, καθὼ ἐνρινος, μονότονος, ἄτεχνος καὶ ἀνεπίδεκτος ἐξωραϊσεως, καὶ ἀντικατασταθῆ αὕτη διὰ τῆς τετραφώνου εὐρωπαϊκῆς Μουσικῆς. Ἐπὶ τούτῳ μάλιστα καὶ πολλαὶ διατριβαὶ ἐδημοσιεύθησαν ἐσχάτως, οὐκ ὀλίγον ταράξασαι τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον, καθὼ περιέχουσαι κρίσεις ἀπορροεύσας ἐξ ἐσφαλμένης ἐκτιμήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης.

Κατὰ τῶν διατριβῶν δὲ τούτων τῶν νεωτερίζοντων ἡμῶν ὁμογενῶν καὶ τινες τῶν παρ' ἡμῖν μουσικιδιδασκάλων καὶ λογίων ὡς οἱ κ. κ. Γ. Ι. Παπαδόπουλος, Π. Γ. Κηλτσανίδης, Ν. Ἰωαννίδης καὶ ἄλλοι, τὰ δέοντα εἶπον ἀπὸ τῶν βημάτων τῶν συλλόγων « Παρθενῶνος » καὶ « Προόδου » καὶ τὰ ἀρμόδια ἔγραψαν. Οὐχ ἦττον καὶ οὗτοι διαπευσίως ἐκήρυττον ὅτι ὄντως ἡ ἐθνικὴ

ἡμῶν μουσικὴ σὺν τῇ γλώσσῃ ἕνεκα τῶν καταστρεπτικῶν τοῦ ἔθνους ἡμῶν περιστάσεων, καὶ ἕνεκα τῆς ἐν τοῖς κάτω χρόνοις περὶ αὐτὴν ἀδιαφορίας τοῦ τε κλήρου καὶ τοῦ ἔθνους ἐν γένει κατέπεσεν ἐκ τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτῆς ὕψους, καὶ ἀνάγκη ἵνα διὰ τῆς συστάσεως μουσικῶν συλλόγων καὶ μουσικῶν σχολῶν ἐξωραίσθῃ καὶ καλλιεργηθῆ τὸ πατρῶον τοῦτο κειμήλιον, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν μουσικὴ. Τὸ ὄρθον τῆς γνώμης καὶ προτάσεως ταύτης κατεῖδεν ὁμιλὸς τις ἐκ τῶν δοκιμωτέρων ἱεροψαλτῶν καὶ λογίων τῆς βασιλευούσης, 44 τὸν ἀριθμόν, ὃς συνελθὼν τὴν 24ην Φεβρουαρίου τοῦ 1880 ἔτους, ἔγνω τὴν ἰδρυσιν ἐν Γαλατᾷ τῆς Κ]πόλεως Μουσικοῦ Συλλόγου, ὅστις ἀνέλαβε κατὰ μίμησιν τοῦ Κοραῆ τοῦ ἐκκαθάρτος τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλώσσαν ἵνα ἐκκαθάρῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν ἀπὸ τῶν παρεισφρησάντων ξενισμῶν, καὶ ἐπαναγάγῃ τὴν καλλιτεχνικὴν αὐτῆς μορφήν καὶ ἐν γένει ἀναβιβάσῃ εἰς τὸ καλλιτεχνικὸν ὕψος ἐξ οὗ κατέπεσεν.

Ὁ Σύλλογος οὗτος ὅστις ἀόκως ἐργάζεται ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ, ὁμολογουμένως ἐπελήφθη ἔργου σπουδαιότατου καὶ σοβαρωτάτου, ὥστε καὶ ἐλάχιστον αὐτοῦ μέρος πραγματούμενον τὸ ἀποτέλεσμα ἔσται ἐθνικῆς εὐφροσύνης καὶ εὐγνωμοσύνης ἄξιον. Ἡ κατάπτωσις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς δύναται παραβληθῆναι πρὸς τὴν τοῦ Ἰλίου πυρπόλησιν καὶ ὡς τότε ὁ εὐσεβὴς Αἰνείας μόνον τὸν γηραιὸν Ἀγχύσην καὶ τοὺς πατρίους θεοὺς ἐπειρᾶτο ἵνα σώσῃ καὶ οὐχὶ τὰ πάντα, οὕτω καὶ ὁ Σύλλογος οὗτος, ὁ ἀναφανεὺς ὡς νυμφίος ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς, πειρᾶται παντὶ σθένει ἵνα μέρος τοῦ ὑψηλοῦ σκοποῦ αὐτοῦ πραγματώσῃ διὰ τῶν ἀκαμάτων καὶ ζηλωτῶν αὐτοῦ μελῶν, ἅτινα τὸν πέλεκυν τῆς ἀποφάσεως ἀνὰ χεῖρας λαβόντα, προβαίνουσι θαρραλέως εἰς τὸν προορισμὸν αὐτοῦ ἀνατρέπουσι πᾶν τὸ προστυγχάνον πρόσκομμα, καὶ οὕτω κατέστησαν αὐτὸν παρά πᾶσι καὶ ἐνταῦθα καὶ ἐν Εὐρώπῃ θαυμαστὸν καὶ σεβαστόν.

Ἐν τῷ Μητρώῳ τοῦ Συλλόγου ἀριθμοῦνται ἡδῆ, κατόπιν ἐπανειλημμένων διαγραφῶν ἐπὶ καθυστερήσει μηνιαίων συνδρομῶν, ὑπὲρ τὰ 150 μέλη, ὧν τὰ 80 ἀνήκουσιν εἰς τὴν φάλαγγα τῶν

ἐπιτίμων μελῶν· εἰς δὲ τὰ ἐξῆς: Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', ἡ Α. Θ. Π. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Σωφρόνιος, ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἰερόθεος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Σωφρόνιος, οἱ σεβασμ. μητροπολίται Ἐρέσου, Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Νικαίας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Ἀδριανουπόλεως, Ἀμασειάς, Ἰωαννίνων, Προύσης, Πελαγονείας, Νεοκαισαρείας, Τραπεζοῦντος, Λαρίσης, Ἄρτης, Ρόδου, Δράμας, Σμύρνης, Μιτυλήνης, Διδυμοτείχου, Μηθύμνης, Χίου, Λήμνου, Ἰμβρου, Κορυθαῖς, Βελεγράδων, Σισανίου, Μογλενῶν, Πρεσπῶν, Δημητριάδος, Κασσανδρείας, Λιτίσης, πρῶην Λαρίσης, Ζακύνθου, Κερκύρας καὶ Σκυθουπόλεως τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ θρόνου· οἱ ἀρχιμανδρίται κ.κ. Γρηγόριος Παλαμᾶς, Γρηγόριος Γῶγος καὶ Ἀλέξ. Εὐμορφόπουλος· καὶ οἱ ἐλλόγιμοι κ.κ. Π. Βράϊλας Ἀρμένης, Α. Ρ. Ραγκαβῆς, Σπ. Μαυρογένης, Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆς, Ἐμμανουὴλ Μίλλερ, Αἰμίλιος Λεγράνδιος, Ριχάρδος Φοίστερος, Παῦλος Στόππελ, Στ. Ἀριστάρχης, Κ. Καλλιᾶδης, Ι. Δ. Ἀριστοκλῆς, Σ. Ι. Βουτυρᾶς, Γ. Καρύδης, Β. Δ. Καλλιφρων, Δημ. Ξένης, Ε. Κυριακόπουλος, Δ. Βερναρδάκης, Π. Κουπιτόρης, Ι. Φιλαλίτης, Α. Χαρίλαος, Κ. Κόντος, Κ. Σάθας, Κ. Παπαρρηγόπουλος, Εὐθ. Καστόρης, Στ. Κουμανούδης, Ἀθ. Ρουσόπουλος, Δ. Χ. Σεμιτέλος, Α. Δ. Κυριακοῦ, Ν. Μ. Δαμαλᾶς, Ι. Σακκελίων, Ἐμμ. Γαλάνης, Ι. Σκυλίτσης, Μ. Ι. Γεδεών, Μ. Παρανίκας καὶ Θ. Γεωργιάδης· ὧν οἱ πλεῖστοι πολλῶν ὠφελειῶν πρόξενοι κατέστησαν τῷ συλλόγῳ καὶ ἰδίᾳ οἱ δημοσιογράφοι τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων ὁ *Νεολόγος*, ὁ *Ἀνατολικὸς Ἀστὴρ* καὶ ἡ *Βυζαντις*, οἵτινες οὐ μόνον πολλὰς ὑπὲρ τοῦ συλλόγου εὐνοϊκὰς διατριβὰς γράφουσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν σύλλογον δωρεᾶν δημοσιεύουσι. Προσέτι σπουδαίας ὑπηρεσίας προσήνεγκεν εἰς τὸν σύλλογον καὶ τὸ ἐπιτίμον προεδρεῖον, τὸ ἀπαρτιζόμενον ἐκ τῶν ἐξῆς ἐπιλέκτων μελῶν, Σπυρ. Μαυρογένους ἀρχιάτρου καὶ ἰδιαιτέρου ἱατροῦ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, προέδρου, Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆ καὶ Σταυράκη βέη Ἀριστάρχη, ἀντιπροέδρων, τοῦ σεβ. μητροπολίτου Νικαίας Διονυσίου, προέ-

δρου τῆς ἐκπαιδευτικῆς ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ ἐλλογίμου κ. Γ. Ι. Παπαδοπούλου, γραμματέως.

Παρὰ πάντων δ' ὁμολογεῖται ὅτι ὁ Σύλλογος οὗτος ὀφείλει τὴν πρόοδον καὶ ἀκμὴν αὐτοῦ εἰς πολλὰ μέλη, ἰδίως δὲ εἰς τὸν ὑπὲρ τοῦ πατρίου τούτου κειμηλίου, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, εὐγενῆ ζῆλον τοῦ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν κ. Γ. Ι. Παπαδοπούλου, οὕτινος ἐκτιμῶν καὶ ὁ Σύλλογος τοὺς κόπους οὓς καταβάλλει ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτοῦ ὑποστηρίζων ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς αὐτὸν καὶ βουλόμενος παρασχεῖν αὐτῷ ἐλάχιστον τεκμήριον τῆς πρὸς αὐτὸν ἰδιαζούσης εὐγνωμοσύνης καὶ ὑπολήψεως, ἀπένευμε πρὸ μικροῦ τὸν τίτλον τοῦ *ἐπιτίμου ἰδρυτοῦ*. Τοιοῦτος δ' εὐγενῆς ζῆλος ἀνώτερός ἐστι παντὸς ἐπαίνου.

Ὁ Μουσικὸς σύλλογος συνῆλθεν εἰς ΡΟ' εἰδικὰς καὶ τακτικὰς συνεδριάσεις, ὧν αἱ μὲν εἰδικαὶ ἀπὸ τινῶν ἤδη μηνῶν συγκροτοῦνται σχεδὸν καθ' ἑκάστην, καθ' ἃς συζητοῦνται διάφορα μουσικὰ θέματα. Ἐκ τῶν συζητηθέντων καὶ ἐπικυρωθέντων κατὰ τὰς συνεδριάσεις ταύτας ἔργων τὸ σπουδαιότερον ἦν τὸ παρὰ τοῦ μουσικολογιώτατου κ. Γ. Ραιδεστηνοῦ πρῶην πρωτοψάλτου συνταχθὲν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς πράξεως *Θεωρητικὸν* τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς. ὅπερ ὁ Σύλλογος οὐ δύναται τύποις ἐκδοῦναι ἀπορίας χρημάτων ἕνεκεν. Αἱ δὲ τακτικαὶ κατὰ Κυριακὴν συγκροτούμεναι ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς ἔστιν ὅτε καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου διακρίνονται ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῶν ἀναγινωσκομένων ἐν αὐταῖς πρωτοτύπων πραγματειῶν παρὰ διαφόρων μουσικῶν καὶ λογίων καὶ ἰδίᾳ παρὰ τοῦ ἀριγνώτου εἰς τὸ καθ' ἡμᾶς δημόσιον φιλοπονιάτου λογίου νέου κ. Γ. Ι. Παπαδοπούλου, πρὸς ὃν πᾶν ἐπαξίως ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ *ἐπιτίμου ῥήτορος* τοῦ συλλόγου, καὶ ἕνεκα τῶν ψαλλομένων διαφόρων Βυζαντινῶν μουσουργημάτων παρὰ τῶν διαπρεπεστέρων μουσικοδιδασκάλων.

Αἱ παρὰ τοῦ κ. Γ. Ι. Παπαδοπούλου ἀναγνωσθεῖσαι πραγματεῖαι ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ συλλόγου, καὶ αἵτινες μετὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ τὸ πρῶτον ἤδη συντασσομένης *ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς* δημοσιευθήσονται εἰς τὸ πολυσέλιδον αὐτοῦ σύγγραμμα *Μουσικὴ Βιβλιοθήκη*, ἔχουσιν ὡς ἐξῆς:

Περὶ Μουσικῆς ὑπὸ φιλοσοφικὴν ἔποψιν (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Παρὰ τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ὡς μουσικοφιλοσόφου ἐξεταζομένου (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τοῦ ὀργανικοῦ συστήματος τῆς φωνῆς καὶ τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ φωνητικοῦ ἤχου (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Γρομμαικὰ καὶ κριτικὰ ἐπὶ τῶν λέξεων *ψάλω*, *ψαλμὸς* *ψάλτης* κτλ. (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῆς καταπτώσεως τοῦ σεμνοπρεποῦς ἐκκλησιαστικοῦ πατριαρχικοῦ ὕφους (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Μελέται ἐπὶ τῶν πολυτίμων μουσικῶν χειρογράφων τῆς ἐν Φανερῳ Ἀγιοταφτικῆς βιβλιοθήκης (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Μελέται ἐπὶ τῶν ἐν χειρογράφοις περιωθέντων μουσουργημάτων Ἰωάννου Παπαδοπούλου τοῦ Κουκκουζέλη καὶ βίος αὐτοῦ (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ καλολογικὴν ἔποψιν (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Τίς ἡ φιλοσοφικὴ ἔννοια τῶν χαρακτήρων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Μουσικῆς (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μελοποιίας (εἰς ΜΒ' συνεδριάσεις).

Μελέται ἐπὶ τῶν περὶ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς μουσικῆς ἢ τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς συγγραμμάτων τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων Κιρχέρου, Μαρτίνη, Βουρνέη, Γερβέρτου, Πραιέρου, Ρανδχαρδιγγέρου, Ἰωάννου Βαπτιστοῦ τοῦ Δόνη, Φραγκίσκου τοῦ Προβέδη, Βιλλωτοῦ καὶ Ἀλοῦσίου Νερίκη (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς Μουσικῆς καθ' Ὅμηρον (εἰς ΛΣΤ' συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ἐπτὰ ἀρχαίων Ἑλλήνων μουσικοφιλοσόφων καὶ μουσικογράφων Ἀριστοξένου, Εὐκλείδου, Νικομάχου τοῦ Γερασηνοῦ, Ἀλυπίου, Γαυδεντίου, Βακχείου τοῦ Γέροντος καὶ Ἀριστείδου Κυντιλιανοῦ, καὶ μελέται ἐπὶ τῶν περὶ μουσικῆς σωζομένων συγγραμμάτων αὐτῶν (εἰς ἕξ συνεδριάσεις).

Περὶ ὕμνογραφίας καὶ τῶν ἀπὸ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ μέχρι τῆς ἀλώσεως ἀκμασάντων ὕμνογράφων (εἰς ΙΘ' συνεδριάσεις).

Ἀνάλυσις τοῦ «Περὶ Μουσικῆς» λόγου τοῦ Πλουτάρχου (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς σχέσεως τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς πρὸς τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ὀθωμανικὴν (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν μελῶν, καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἀρχαίου μουσικοῦ, τοῦ Πολίτικου, τοῦ Ἀγιοσοφικικοῦ, Ἀγιορειτικοῦ, Ἀγιοταφτικοῦ ἢ Ἱεροσολυμιτικοῦ, Θεσσαλονικαίου, Θεσσαλικοῦ, Ἐθνικοῦ, Ταταρικοῦ, Περσικοῦ, Ἀραβικοῦ, Τουρκικοῦ, Βουλγαρικοῦ, Βλαχικοῦ, Σερβικοῦ, Κρητικοῦ, Εὐρωπαϊκοῦ, κατανυκτικοῦ, παλατιανοῦ, πολεμικοῦ, καλοφωνίου, μονοφωνίου, ὀργανικοῦ κτλ. (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἡμῶν ἄσμασι μουσικῶν ρυθμῶν καὶ μέτρων (εἰς πέντε συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν κατὰ καιροὺς διαφόρων γραφικῶν τῆς μουσικῆς μεθόδων τῶν τε ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ τῶν Χριστιανῶν μελοποιῶν (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ξενισμῶν τῶν τυχόν παρεμφερῶν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν μουσικῇ (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Περὶ τῆς μουσικῆς τῶν Ἀραβοπερσῶν καὶ τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἰουδαίων (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῶν διασημοτέρων ἐκκλησιαστικῶν ὕμνογράφων τῶν ἀπὸ τῶν πρώτων μετὰ Χριστὸν αἰώνων μέχρι τῆς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἀκμασάντων (εἰς τέσσαρας συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν ἀρχαιοτάτων καὶ κυριωτέρων ὕμνων τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις τῆς Ἐκκλησίας ψαλλομένων, οἷον τῆς με γ α λ η ς δ ο ξ ο λ ο γ ῖ α ς, τοῦ ρ λ δ' καὶ ρ λ ε' ψαλμοῦ ἢ πολυελέων, τῶν ἀντιφώνων, τοῦ ρ μ ῆ' ψαλμοῦ, τοῦ ρ μ' ψαλμοῦ ἢ κ ὄ ρ ι ε ἐ κ έ ρ α ξ α, τοῦ τρισαγίου ὕμνου, τοῦ δ ὄ ξ α π α τ ρ ῖ, τοῦ Φ ὠ ς ἰ λ α ρ ὄ ν, τοῦ Ἀ λ λ η λ ο ὑ ῖ α, τοῦ ὁ μ ο ν ο γ ε ν ῆ ς Ὑ ῖ ὀ ς καὶ Ἀ ὀ γ ο ς τ ο Ὑ Θ ε ο Ὑ, καὶ τοῦ Π ι σ τ ε Ὑ ω (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῆς δημοτικῆς τῶν Βυζαντινῶν μουσικῆς (εἰς δέκα συνεδριάσεις).

Περὶ τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν πρωτοψαλτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου καὶ τῶν λοιπῶν διαπρεψάντων καὶ διαπρεπόντων ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἐλληνικῷ μουσικῷ κόσμῳ μουσικοδιδασκάλων.

λων (ἐκ τῶν ΔΗ' μερῶν εἰς ἃ διήρηται ἡ πρωτότυπος αὐτῆ πραγματεία μόνον τὰ ΙΖ' ἀνεγνώσθησαν ἐν ἰσαριθμοῖς συνεδριάσεσι. Τὰ λοιπὰ ἀναγνωσθήσονται προσεχῶς).

Ὁ κ. Γ. Ραιδεστηνός ἀνέγνω τὰς ἐξῆς πραγματείας:

Περὶ τῆς ποιότητος τῶν χαρακτήρων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς (εἰς τρεῖς συνεδριάσεις).

Περὶ φθόγγων (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Ὁ κ. Π. Γ. Κηλτσανίδης.

Περὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἐν ἐκάστῳ ἤχῳ ὑπαρόντων μέσων, διφώνων, τριφώνων καὶ τετραφώνων (εἰς ὀκτώ συνεδριάσεις).

Ὁ κ. Ἀλέξ. Βυζάντιος

Περὶ χρόνου καὶ χρονικῆς ἀγωγῆς (εἰς δύο συνεδριάσεις).

Ὁ κ. Κ. Ξανθόπουλος

Περὶ προσφθίας (εἰς πέντε συνεδριάσεις).

Ὁ ἱερολογ. κ. Ἡσύχιος Παπαδόπουλος.

Περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς μουσικῆς (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς πρὸ τοῦ Κοσμᾶ καὶ Δαμασκηνοῦ (εἰς μίαν συνεδρίασιν).

Προσέτι ἀκαμάτως εἰργάσθη πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὁμοιομόρφου ἐν τῷ ψάλλειν ὁ ἄριστος τῶν παρ' ἡμῖν μουσικοδιδασκάλων, κ. Γ. Ραιδεστηνός πρῶτον πρωτοψάλτης γράφων ἐπὶ τοῦ πίνακος καὶ ψάλλον διάφορα μουσουργήματα, ὡς τὰς Καταβασίας τῆς Ὑπαπαντῆς, τοῦ Πάσχα καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἔργων τοῦ Κουκουζέλλη, δι' ὧν οὐκ ὀλίγων ὠφελειῶν πρόξενος ἐγένετο εἰς τὸν Σύλλογον. Πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐσχηματίσθη καὶ χορὸς ἐκ τῶν κ.κ. Γ. Ραιδεστηνοῦ, Π. Γ. Κηλτσανίδου, Ἀλεξ. Βυζαντίου, Ἀ. Γεωργιάδου, Θ. Α. Παπαδοπούλου, Ν. Καμαράδου, Πολ. Παχίδου, Δ. Κυριώτου καὶ Ι. Παγκάλου, οἵτινες ἐτόνισαν διάφορα ἄσματα μὴπω τετονισμένα, ὡς τὰ Μεγαλυνάρια τῆς Ὑπαπαντῆς καὶ ἄλλα, καὶ ἔψαλον μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας ἐν τακτικαῖς γενικαῖς συνεδριάσεσιν. Ὡσαύτως

παρ' εἰδικῆς ἐπταμελοῦς ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν κ.κ. Γ. Ραιδεστηνοῦ, Π. Γ. Κηλτσανίδου, Γ. Ι. Παπαδοπούλου, Ἀλεξ. Γεωργιάδου, Ἀλεξ. Νομισματίδου, Πολ. Παχίδου καὶ Α. Κυριώτου τονισθήσονται διάφορα ἐθνικὰ ἄσματα διὰ τὸν λαὸν ἐπὶ τῇ βίβσει τῶν μελῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μουσικῆς, ἅτινα προσεχῶς τύποις ἐκδοθήσονται δαπάναις φιλομούσου τινὸς ὁμογενοῦς.

Ὁ Μουσικὸς Σύλλογος ἔχων ὑπ' ὄψιν ὅτι πᾶσα σπουδὴ καὶ ἐπιστήμη διὰ σχολείων διατηρεῖται καὶ βαθμηδὸν προάγεται καὶ τελειοποιεῖται ἐγνωσθέντι τῆν ἴδρυσιν ἐν Γαλατᾷ ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς Σχολῆς, εἰς ἣν τὰ τε μέλη καὶ πᾶς φιλόμουτος νὰ διδάσκωνται παρὰ τῶν παρ' ἡμῖν δικίμων μουσικοδιδασκάλων καὶ λογίων τὸ πρακτικὸν καὶ θεωρητικὸν μέρος τῆς Μουσικῆς, τὴν ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν αὐτῆς, καὶ τὴν ἐμμενείαν τῶν ἐν τῇ θεῖᾳ λειτουργίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις ψαλλομένων. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ σχολὴ αὕτη δεῖται καὶ χρημάτων, ὧν στερεῖται ὁ Σύλλογος ἐξείδωκε Λαχεῖον ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην προστασίαν τοῦ ἐπιτίμου προέδρου τοῦ Συλλόγου κ. Σπ. Μαυρογένους, ὅπερ κυκλοφορεῖ ἀπὸ τινος ἤδη χρόνου ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς κύκλοις.

Περαίνοντες δὲ τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς, ἅς περὶ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου τοῦ ὁσημέραι κρατυνομένου καὶ ἀκμαζόντος ἐκράξαμεν περιττὸν θεωροῦμεν ἵνα ἐπιπροσέσωμεν ὅτι ὁ Σύλλογος οὗτος ὁ μετὰ πολλοῦ ζήλου ἀποδυθεὶς εἰς τὸν πολύπονον τοῦτον ἀγῶνα καὶ πολλοὺς καρποὺς ἀποφέρων δεῖται στιβαρῶς χειρὸς πρὸς ὑλικὴν ὑποστήριξιν, ἣν εὐελπιστοῦμεν ὅτι προϊόντος τοῦ χρόνου εὐρήσει ὁ μεγαλεπίβολος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ', ὁ καὶ ἀνώτατος προστάτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς σχολῆς τοῦ Συλλόγου. Τότε ὄντως ἐπαληθεύσει διὰ τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν Μουσικῆς τὸ θεῖον ἐκεῖνο λόγιον ἀγενήθητω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίγημα, καὶ Ἄγγελος Κυρίου καταδιώκων αὐτοὺς ».

ΒΙΛΛΕΛΜΟΣ ΣΑΙΕΣΠΗΡΟΣ

ΑΣΜΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ ΕΠΑΝΟΔΟΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΕΥΓΕΝΕΣΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΤΙΜΟΙΣ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΖΑΡΙΦΗ

ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΣΕΒΑΣΤΗΣ ΑΥΤΟΥ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ ΕΛΕΝΗΣ

« ΕΙΣ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗΣ ».

Ὡς καὶ ἄλλοτε ὁσάκις ἐπιστρέφεις
ἐξ Ἑυρώπης,

Τὸ ὡς εὖ παρέστης δέξαι ἀσπασμὸν
τῆς Καλλιόπης.

Καὶ ἐφέτος, Ἐυπατρίδη, Μοῦσα ἢ τοῦ
Ἑλικῶνος

Προσελθοῦσα προσφωνεῖ Σοὶ
Κυρ. Νικόλαε ἐντόνως.

Ἐπαρήλθες, καλῶς ἦλθες, εὖρωστος
καὶ ἐν ἡγίᾳ,

Ἡ ζωὴ Σου μακρὰ ἦτω, μόνιμος
ἢ εὐτυχία

Ἡ ζωὴ Σου ἀγαθαῖα ἔστι φῶς
τῆς κοινωρίας.

Πολλὰ ἔτη ὅθεν ζῆθι πράττων
κι' ἄλλας εὐποιίας.

Σ' τὰς καρδίας τὰς γενναίας κ' εὐγενεῖς
ψυχὰς ὁ πλοῦτος

Κατεργάζεται μεγάλα θαῦμα μέγα
ἔστιν οὗτος

Τοῦ καλῶς χρωμένον τούτῳ, τ' ὄνομα,
αὐτοῦ τὸ κλέος

Οὐδεπώποτε ὀλεῖται μεταφέρεται
εὐθέως

Εἰς τὴν δέλτον τὴν μεγάλην καὶ χρυσοῦν
τῆς Ἱστορίας,

Εἰς τὴν πλάκα, ἢ καλοῦσι πλάκα τῆς
Ἀθαρείας.

Ποῦ οἱ μέχρι τῆς χθὲς φίλοι μετὰ σοῦ
συνομιλοῦντες;

Ἐθανοὶ φεῖ! πάντες οὗτοι εὐεργέτην
Σὲ καλοῦντες.

Ἀποθνήσκει μὲν τὸ σῶμα φθίρεται
αὐτὸ καὶ μόνον,

Ζῆ ἐφ' ἡμέρον ἐνταῦθα καὶ προσωρινὸν
τὸν χρόνον.

Ἡ ψυχὴ οὐ θνήσκει ὁμως, μάλιστα
ἢ τοῦ δικαίου,

Ζῆ πλησίον αἰωνίως Ἰησοῦ τοῦ
Ναζωραίου.

Τὸ μὲν ὄνομά του ὠδε οὐδεπώποτε
ὀλεῖται.

Ζήσεται ἀδιαλείπτως, τοῦτο οὐκ
ἀποθνήσκειται.

Ἡ ψυχὴ ὁμως ὁπόταν τοῦ Ἵψιστου
τῆ προσκλήσει

Εἰς τὴν χώραν τῶν δικαίων ἀναβῆ καὶ
τῆ θελήσει,

Τοῦ παντὸς ὁ ποιητῆς
πρὸς αὐτὴν ἐρεῖ εἰθύς :

Πιστὴν οὔσα εἰς ὀλίγα εἰς
πολλὰ Σὲ καταστήσω,

Τῆς ἐμῆς δὲ βασιλείας κληρονόμος
Σὲ ποιήσω.

Τοῦτο ἔσται εἰς τὸ μέλλον ἤδη ὁμως
χῆραν πᾶσαν,

Ὅργανὴν δὲ εὖ παθοῦσα σήμερον
ἐμπρὸς Σου σιᾶσα

Εἰς τὸν Ἵψιστον καὶ μέγα Θεὸν χεῖρας
ἀραμένην,

Ἵπὲρ Σοῦ καὶ τῆς συζύγου βλέπω χαίρων
εὐχομένην.

Σοὶ φωνῶ κατὰ τὸ ζῆθι! ἀπολαῶν
εὐτυχίας

Σταθερᾶς, τὴν κοινωρίαν γέμων
πάσης εὐποιίας.

Ἐν Κων]πόλει, τῆ 25 Ὀκτωβρίου 1881.

Γ. ΝΙΑΓΚΑΣ.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΠΑΡΕΚΒΑΣΙΣ

ὑπὸ Δ. Γιαννουλάτου

(Συνέχ. ἴδε σελ. 1264 Τεύχος Μ')

Ὁ Μιχαὴλ Λέβυ λέγει. Ἡ μακρὰ διανοητικὴ ἐργασία καὶ ἡ ἀνεπάρκεια τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων εἶναι τοσοῦτον ὀλεθριώτερον καθ' ὅσον οἱ νέοι ἔχουσι χρεῖαν κινήσεως καὶ ποικιλίας. Ἐάν ὑπολογίσωμεν τὸν εἰς τὴν πρόοδον τῶν φυσικῶν δυνάμεων δαπανώμενον χρόνον, δὲν παρουσιάζει τὸ τρίτον τοῦ τῶν μαθημάτων πνευματικῶν ἐργασίας, ἐπιστήμαι καὶ γράμματα συσσωρεύονται ἐν τοῖς κρανίοις τῶν νέων τούτων οὐς καλοῦσιν εἰς πυρετώδη καὶ πρόωρον παραγωγὴν λησμονοῦσι δ' ὅτι ἡ ἰσχυρὴ τῆς κατασκευῆς εἶναι ὁ πρῶτος ὄρος τῶν κατορθωμάτων τῆς διανοίας.

Ὁ P. Chareau. Αἱ γυμναστικαὶ ἀσκήσεις εἶναι καθήκον ἐπιβλητέον εἰς τοὺς νέους καλῶς καὶ κατὰ μικρὸν διδασκόμεναι, εἰσὶν ἀπείρου ὠφελείας πρόξενoi, διότι χρησιμεύουσιν εἰς τὴν κανονικὴν ἀνάπτυξιν τῶν φυσικῶν δυνάμεων καὶ φέρουσι κατὰ τινα μέρη τοῦ σώματος ἰσορροπίαν ἐν τῇ ἀτελεῖ κατασκευῇ τῇ προκληθείσῃ ὑπ' ἀρχικῆς τιγος ἢ συμπτωματικῆς αἰτίας.

Οὔσης τῆς γυμναστικῆς ἀναγκασίας σπουδῆς, ἀναποφεύκτου εἰς τὴν νεότητα, ἴδωμεν μὴ παραβῶμεν τὰ ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς διαγραφόμενα ὄρια· αἱ πολλαπλαῖ καὶ ἀμέθοδοι ἀσκήσεις θὰ ἦσαν ἐπιβλαβεῖς ὅσον καὶ ἡ διαρκὴς ἀργία τοῦ μυωνικοῦ συστήματος.

Ἄλλως τε δὲν πρόκειται οἱ παῖδες ἀσκούμενοι νὰ γείνωσιν ἀθληταί, μόνος σκοπὸς τῆς παρὰ τοῖς παισὶ γυμναστικῆς δέον νὰ ᾖ ἡ ὑγιεινή.

Ὁ δὲ Π. Μαρσέλ. Ἡ γυμναστικὴ καὶ πᾶσα ἀσκήσις ἀπαιτοῦσα φυσικὴν τινα δραστηριότητα, θέτει τοὺς μῦς καὶ τὸ τῶν ὀστέων σύνολον εἰς κίνησιν, ἐνδυναμόνει τὰ μέλη καὶ τηρεῖ εἰς πάντα τὰ ὄργανα τὴν ἰσχύον, ἐγγύησιν τῆς ὑγείας ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν αὐτῶν τὸ αἷμα κυκλοφορεῖ μᾶλλον ἐλευθέρως ἢ ἀναπνοὴ γίνεται εὐκοπώτερον καὶ ἡ χώνευσις ἐνεργητικώτερα· τὸ νευρικὸν σύστημα ἐνισχύεται καὶ ἡ διαπνοὴ ἀποδιώκει τὰ κακὰ ὑγρά. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὑπερβολικὴ ἐν-

τασις τῶν μυῶνων δύναται νὰ φέρῃ εἰς τὰ παιδία στάσιν τοῦ ἔργου τῆς ἀδξήσεως, πρέπει ἡ γυμναστικὴ νὰ γίνεταί ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψιν προσώπου γινώσκοντος τὴν ἀνατομίαν. Δεόντως διευθυνόμενοι αἱ ἀσκήσεις αὗται διατηροῦσι τὴν ἀρμονίαν ἣν ἡ φύσις ἔθετο μεταξὺ τῶν διαφόρων μερῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, καὶ τὴν ἐπαναφέρουσιν εἰς τὴν ἀμελείας ἢ ἄλλως πως, ἔταράχῃ ἢ κατεστράφη.

Ὁ Louis Figuier. Ἡ ἀνατροφὴ δὲν συνίσταται ἐν τῇ ἀπολύτῃ καλλιέργειᾳ τοῦ πνεύματος πρὸς ζημίαν τοῦ ὀργάνου. Πρὶν ἢ σκεφθῶμεν ν' ἀναδείξωμεν σοφοὺς ἢ ἀριστοτέχνους, ὀρεῖλομεν νὰ διαπλάσωμεν ὑγιᾶ καὶ ρωμαλαῖον ὀργανισμόν. Ἡ μυϊκὴ ἀργία τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, αὐξάνουσα μετ' αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, προκαλεῖ τὴν ἀνάγκην τοιαύτης ἐργασίας (μυϊκῆς) τεχνητῆς. Ἡ ἕξις τῶν σωματικῶν ἐπιτρέπει τὴν μετὰθεσιν τῶν λαῶν εἰς τοὺς ὑπὸ τῆς ὑγιεινῆς προδιαγεγραμμένους ὄρους, λίαν ἡμελημένους ἐν τῇ σημερινῇ κοινωσίᾳ.»

Οὗχ ἤττον ὑπομνήσωμεν ἐνταῦθα ὅτι καὶ ἡ ἐν γένει διαίτα τῶν παιδῶν καλὸν νὰ μὴ εἶναι ἀβρά. Ἐνθυμηθῶμεν τὸν ἀρχαῖον τῆς Σπάρτης νομοθέτην Λυκούργον, ὅστις διέταξεν οὔτε τὸ ψῦχος οὔτε τὸ θάλαπος νὰ ἀποφεύγηται, νὰ μένη ἀσκεπῆς ἢ κεφαλή, νὰ περιφέρωνται οἱ παῖδες τὴν νύκτα μόνον, καὶ ὅταν ἐπικρατῆ σκότος ἢ κακοκαιρία καὶ τὰ λοιπά. Αἱ πολλαὶ προφυλάξεις ἀπὸ τῶν ἀποστειρωμένων μεταβολῶν φέρουσι τὸ ἐναντίον τοῦ ποθουμένου, τὰ δ' ὑπερμέτρως βαρῆα ἱμάτια καθιστῶσιν εἰς τὸ μὴ παραιτέρω εὐαίσθητον τὸ σῶμα εἰς τὰς ἐξωτερικὰς προσβολὰς, τὰ δὲ πολὺ στενὰ ἐμποδίζουσι τὰς ἐλευθέρως κινήσεις. Ὁμοίως ἐπιβλαβὲς ἀποβαίνει καὶ τὸ ἐπὶ τὸ καλῶπιστικώτερον ἐνδύεσθαι, ἢ ὄχι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐκ τῶν φροντίδων ἃς καὶ ἄκων ὁ παῖς καταβάλλει ἵνα μὴ βλάβῃ τὰ κομψὰ αὐτοῦ φορέματα, δι' ὅπερ ἴσως καὶ οὐκ ὀλίγας ἐπιπλήξεις θὰ ἐλάμβανεν. Ἀφῶμεν λοιπὸν ὅσα τὸ δυνατόν ὅπου δεῖ τὴν ἐνεργεσίαν τῆς φύσεως ἀνεμπόδιστον· οἱ παῖδες ἄς παίζωσι καὶ ἄς τρέχωσιν ἐν τε τῷ οἴκῳ καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ· οὕτω δὲ κατὰ μὲν τὸ θέρος ἀναπνεύουσι τὸν καθαρὸν ἀέρα, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ἀπομακρύνονται τῆς

θερμαινομένης ἐστίας. Ἡ ἀπὸ τῆς τρυφερωτάτης ἔτι ἡλικίας ἐραρμογή τούτων ἀποκαθίστησι τὸν ἄνθρωπον ἀνεπηρέαστον ἀπὸ πάσης φυσικῆς τοῦ καιροῦ μεταβολῆς. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὁσμῆναι ἐπιτεταμένην ροπὴν πρὸς τὸ φιλοκάλλως ἔχειν περιορισμένον αὐτὴν εἰς ἐκτάκτους τὸ πολὺ ἡμέρας ἑορτῶν, ἢ τινῶν δημοσίων περιπάτων, τῶν ἐπιλοίπιων ὥρων διαγομένων ἐν ἀνεξαρτησίᾳ ἢ οὔσα φυσικῆ, παραβιάζεται, ἐμπνεομένου προῶρου καὶ παρακαίρου κλιωπιμοῦ γεννηθέντος βεβηλῶν ματαϊότητα καὶ οἷησιν εἰς τὸ φιλάρεσκον καὶ μὴ γένος.

Ἄναφερόμενος εἰς τὴν ἐν γένει ἀγωγὴν εἴτε δημοσίαν, εἴτε τὴν κατ' οἶκον, καλὸν νὰ εἶπω νομίζω πρὸς τοὺς τὴν τελευταίαν προκρίνοντας μεθ' ὧν συντάσσομαι καὶ ἐγὼ, νὰ μὴ ἀφίνωσι τὰ τέκνα τῶν ἐστερημένα τῶν σχέσεων ἀγαθῶν ὀμιλικῶν, τῆς ἐπιθυμίας τῆς πρὸς συνηλικιωτάς ἀνατροφῆς οὔσης ἐμφύτου, ἰσχυρᾶς, καὶ ἀναποδράστου· ἐπιβλαβεστάτη ἡ ἀπομόνωσις, ὅσον καὶ ἡ ἐν τοῖς σχολείοις ὑπερβάλλουσα πρὸς οἰαυδήποτε ὑφῆς παῦδος συγκοινωνία.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ἘΤΕΡΟΥ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ.

Ὅσα ἐρρέθησαν περὶ τῆς ἐκ παιδῶν ἀνατροφῆς, ἀρμόζουσιν εἰς ἀμφοτέρω τὰ γένη· καθ' ὅσον ὁ μὲν αἰσποῦδαί προχωροῦσι καὶ ὁ πρακτικὸς βίος πλησιάζει διαιροῦνται τὰ δύο εἶδη διότι ὁ προορισμὸς αὐτῶν ἀλλάσσει. Καὶ ἐν τῇ μικρᾷ ἔτι ἡλικίᾳ, ἐν ᾧ παραδείγματός χάριν δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῆ τὸ αὐτὸ σύστημα γυμναστικῆς, ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι περιστάσεις καθ' ἃς ὁ λεπτότερος τῆς γυναικὸς ἀφίεται εἰς τὴν διορατικότητά τοῦ διδάσκοντος ἢ τῆς διδασκούσης.

Τὸ σχολεῖον κατὰ τὸν Ὀωμασαῖον, ἀποβαίνει ἀληθῆς σκόπελος τῆς δημοσίας ἡθικῆς, ἐὰν δὲν συνοδεύηται ὑπὸ ἐξειδικιασμένης ἰκανότητος περὶ τὸ ἐμπνεῖν τὰ ἴδια τοῖς κορασίοις καθήκοντα· διότι ἡ ἀπὸ τῶν πρώτων ἐτῶν ἐκθεσις τῆς γυναικὸς εἰς τὰ πολυτρόπως ταράττοντα αὐτὴν ὄμματα τοῦ κόσμου, ἀνεπαισθήτως ἀποβάλλει ἐν τῇ τύρβῃ τῆς κοινωνίας τὴν πρέπουσαν αἰδῶ, μέγα ἐγγύουον ἀρετῆς. Ἡ γυνὴ μετὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης δεόν νὰ ἐνθυμῆται τὴν οἰκογενεῖαν ὑπὲρ τῆς ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ὅτι ἀφιερῶθη.

Ἄν προστιμήταμεν διὰ τοὺς ἄρρενας τὴν ἐν οἴκῳ ἀγωγὴν, δι' οὓς λόγους ἐξέθεμεν περὶ αὐτῶν ὀμιλοῦντες, ἔτι μᾶλλον ποιούμεν τοῦτο καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ θήλεα. Ἄν ἐν γένει ὅπως ἡ ὕγις ἢ ἀνατροφή πρέπη νὰ παρέχῃται ἐν τῷ οἴκῳ τῶν γονέων λαμβανόντων μείγα μέρος, τὸ κοράσιον ἐκπαιδευτέον ἐν τοῖς οἰκογενειακοῖς καθήκουσιν καὶ ὁ βίος αὐτοῦ συγκεντρωτέος ὑπὸ τὴν μητρικὴν στέγην.

Προκρίτωτέρα, κατὰ τὸν Ὀωμασαῖον, διὰ τὴν τῶν παρθένων ἀνατροφήν, τῶν βιβλίων καὶ διηγημάτων, αἱ ἔθνικαί παραδόσεις καὶ τὰ ἄξιωματὰ δὲ τῶν ἀναμνήσεων τρέφεται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ, διὰ τῆς ἀκροάσεως ἰσχυροποιεῖται τὸ αἰσθημα τοῦ ὠραίου. Οὔτε ἡ μουσικὴ, οὔτε ἡ ἱστορία, οὔτε ἡ τέχνη τῇ διδασκονται διὰ ξηρῶν θεωριῶν· ἔστω μακρὰν τῆς σχολαστικότητος.»

Δὲν πρέπει νὰ ἀνατρέφωμεν μίρους, διδάσκοντες πράγματα ὧν τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πνεῦμα ἀγνωοῦσιν οἱ μαθητὸντες· αἱ προσευχαί, ὧν τὸ λεκτικὸν δυσκόλως προφέρει ἡ γλῶσσα καὶ ἡ πομπώδης ἐξωτερικὴ λατρεία ὀδηγοῦσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀδιαφορίαν ἢ τὸν φανατισμὸν. Ξηρὰ ἀνάγνωσις, δύσληπτοι γραμματικοὶ κανόνες, μεταφράσεις ἐκ τῶν ἀθανάτων πατέρων τῶν γραμμάτων, αἵτινες οὔτε κάλλος, οὔτε εἶδος ἔχουσιν, ἀποβλακοῦσι τὴν τρυφερὰν ἡλικίαν, ἢ τις δὲν δύναται ἐκτοτε πλέον νὰ προσοικειωθῆ γενναῖα φρονήματα.

Ἡ οἰκιακὴ οἰκονομία εἶναι ἀπαραίτητον διὰ τὰ κοράσια μᾶθημα. Παρὰ τοῦ Ὀωμασαίου ἐραζόμεθα καὶ τὰ ἑξῆς: Ἐντιμὸν τι ἐπάγγελμα εἶναι διὰ τὴν γυναῖκα τὸ καλλίτερον καταφύγιον, διότι δι' αὐτοῦ ἀποφεύγει οὐ μόνον τὴν παωχείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκ τῆς ἀργίας στενοχωρίαν, ἐπικινδυνωτέραν ἴσως καὶ αὐτῆς τῆς πτωχείας· διὰ τῆς ἐργασίας ὑποφέρει τὴν ἐρημίαν τῆς τε ἀγάμου καὶ ἐν χρεῖσι ζωῆς.

Ὁ διδάξων τὴν γυναῖκα νὰ ἀναπαύηται ἐν τῷ ὀλίγῳ, καὶ νὰ κερδαίῃ τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο ἀφ' ἑαυτῆς, ὁ καταστήσῃ αὐτὴν ἀνεξάρτητον τοῦ ἀνδρός, ὡς πρὸς τὰς ἀνάγκας, ἵνα γείνη πιστοτέρα εἰς τὰ αἰσθηματα, ἐκεῖνος θ' ἀπέσπα ἀγαφαίετον τίτλον σεβασμοῦ παρὰ τοῦ πολιτισμοῦ.»

(ἀκολουθεῖ)

ΠΕΡΙΟΔΙΑΙ ΕΝ ΠΕΡΣΙΑΙ

(Ἰδὲ τεύχος ΛΘ' σελ. 1272).

Ἐν τῷ 1605 ἡ πρόοδος τοῦ ἐμπορίου, ἡ εὐδαιμονία καὶ ὁ πολιτισμὸς ἔσπευδον πρὸς τὴν παρὰ κμήν.

Τοιαύτη δὲ ἡ κατάστασις καὶ εἰς τὰ περίεξ Τραπεζοῦντος ὅθεν καὶ πολλοὶ μεταναστεύοντες ἔφερον μεθ' ἑαυτῶν τὸ ἐμπόριον τῶν, τὴν βιομηχανίαν τῶν κλπ. Πολλοὶ δὲ τούτων διέσωσαν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, καὶ τοιοῦτοι εἶναι οἱ μεταξὺ τῶν σημαντικωτέρων τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀναμετρούμενοι, εἰ καὶ πρόσθεν βηθέντες Ὑψηλάνται, Μουρούζοι, Ρίζαι, Καραδζάδες, Κατακουζηνοὶ κλπ. Καὶ τῶν μὲν πρώτων ἡ γενεὰ φαίνεται ἀρχαιότερα πασῶν τῶν ἄλλων ἔχουσα τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ δεκάτου καὶ πρότερον αἰῶνος, κατὰ τι τῆς οἰκογενείας ταύτης χρυσόβουλον· ὠνομάζοντο δὲ Ὑψηλάνται πρότερον ἀπὸ τῆς κώμης τῆς ὑπὲρ τὸν Ὀφιν ὀνοματι Ὑψηλῆς, ἔπειτα δὲ, ἐπειδὴ εἰς τῶν πρώτων Ὑψηλάντων ἀρυπνισθεῖς καὶ ἐγερθεῖς εὔρεν ὑπὸ τὸ προσκαίφαλαιόν του ξίφος, χωρὶς οὐδεὶς νὰ θέσῃ τοῦτο, διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη καὶ Ξιφιλῖνος σωζόμενον καὶ μέχρις ἡμῶν κοινότερον Ξιφιάραι. Οἱ μᾶλλον δὲ ἄξιοι σημειώσεως τῆς οἰκογενείας ταύτης εἶναι ὁ Ξιφιλῖνος Ἀθανάσιος πατριάρχης τῷ 1020 καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Ξιφιλῖνος Ἰωάννης καὶ ἄλλοι. Ἰδίᾳ δὲ ὁ Κωνσταντῖνος Ξιφιλῖνος ὁ μέγας δομέστιχος Μανουὴλ τοῦ δευτέρου, οὗ καὶ γαμβρὸς ἐγένετο τῷ 1407 ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ Εὐδοκίᾳ.

Περὶ δὲ τῶν Μουρουζῶν ἢ Μουρουζαντῶν λέγεται ὅτι κατάγονται ἀπὸ τὸ κατὰ τὴν Χαλδίαν Μουρουζάνται. Τούτων, οἵτινες ἐπὶ τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν μετοικίσαντες εἰς Τραπεζοῦντα διέμειναν μέχρι τοῦ 1697, ὡς καὶ πολλαὶ ἄλλαι οἰκογενεῖαι, Ἰωάννης τις ἔχων τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοβεστιαρίου, ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὴν θυγατέρα Ἀλεξίου τοῦ Γ'. Ἄνναν, κτίσασαν καὶ τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Φιλίππου, ὃς μετέπειτα ἐγένετο μητρόπολις Τραπεζοῦντος. Ἄλλοι δὲ εἶναι Χρυστόδουλος Μουρούζος, ὁ Ἀντίοχος Μουρούζος, ὃς γενάρχης ὦν τῶν μετέπειτα ἐν Κωνσταντινουπόλει Μουρουζῶν ἀνεχώρησε καὶ κατόκησεν εἰς Βυζάντιον ἐν Ξηροκρήνη (Κουρού-τσεσμέ) μετὰ τοῦ Μανουὴλ τοῦ Ὑψηλάντου τοῦ γενάρχου τῶν

Ὑψηλάντων, οἵτινες ἅμα τῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφίξει τῶν μεγάλων ἔλαβον τιμὰς καὶ ἐπιβροτὴν εἰς τὰ ἔθνικα καὶ θρησκευτικὰ πράγματα τῶν ἑλλήνων, ἔτι δὲ καὶ μεγάλα ἀξιώματα παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ. Ἀμφοτέρω δὲ αἱ οἰκογενεῖαι δὲν ἔλλειψαν μέχρι τοῦ 1821 δεικνύουσαι μεγάλην πρόνοιαν καὶ ὠφέλειαν πρὸς τὴν παλαιάν των πατρίδα Τραπεζοῦντα.

Ἐκ τούτων ὅλων ὅθεν ἐξάγεται ὅτι ἡ Τραπεζοῦς μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τῶν Τεραπεγίδων συνετέλεσεν εἰς τὰ πλείεστα τῶν στοιχείων τοῦ Πολιτισμοῦ. Ἀπὸ τῆς ἐμφανίσεως ὅμως αὐτῶν μέχρι τοῦ 1840 ἐσταμάτησε πάντοτε ὁ πολιτισμὸς, διότι ἐκτὸς τῶν Τεραπεγίδων ὑπῆρχον καὶ αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Λαζῶν οἵτινες οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν εἰς τὴν στάσιν τῆς προόδου. Εὐτυχῶς ὅμως ἡ χώρα ἤρξατο αὖθις ἀναλαμβάνουσα ἀπὸ τοῦ 1840, ὅτε διορίσθη διοικητὴς γενικὸς καὶ ἐφαρμοστὴς τοῦ Ταρξίματιου ὁ Ὀσμὰν πασσᾶς ὅστις κυβερνήσας δραστηρίως καὶ τοὺς πλείεστους τῶν εὐγενῶν καὶ Τεραπεγίδων κατέβαλλε. Πλὴν ὅμως τούτων καὶ οὐκ ὀλίγας ἄλλας παρέσχε τῇ χώρᾳ ὠφελείας ὑλικῶς τε καὶ ἠθικῶς, διότι καὶ δι' ἰδίων του ἐξόδων ἐκανόνισεν ὀχετοῦς δι' ὧν μετέφερε τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ ἀπὸ διώρου ἀποστάσεως εἰς τὴν πόλιν, καὶ τοῖς Χριστιανοῖς ἐπέτρεψε νὰ ἀνεγειρώσιν ἱερὰ αὐτῶν ἐγκαθηδρόματα οἷα τὸ Σχολεῖον τῶν καὶ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Ἐκτοτε δὲ ἡ Τραπεζοῦς διφκλήθη πολιτικῶς ὑπὸ διοικητῶν διαδεχομένων ἀλλήλους. Μεταξὺ δὲ τούτων διεκρίθη ἰδίᾳ ὁ Ἐμὶν πασσᾶς Σμυρναῖος, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, ὅστις ὀριστικῶς κατέβαλε τὴν εἰς τὴν χώραν βλαβεράν ἐπιβροτὴν τῶν εὐγενῶν. Μετὰ δὲ τὸν διάδοχον τούτου τὸν Χαδζὶ Ἀλῆν τροποποιήθη τὸ διοικητικὸν σύστημα κατὰ τὰ λεγόμενα βιλαγέτια ἢ νομαρχίας, καὶ ἡ Τραπεζοῦς ἐτιμήθη ὡς ἔδρα βιλαγέτιου. Πρῶτος δὲ τῶν νομαρχῶν ὑπῆρξεν ὁ Χῖος Ἐσσᾶδ Μουχλῖς πασσᾶς, ἀνὴρ λίαν δραστήριος, ἔχων καὶ συμβουλήν ἄνδρα ὁμογενῆ καὶ φιλογενῆ τὸν Δημήτριον Γενιδουλιαν ἐπαξίως τιμῶντα τὴν τε θέσιν αὐτοῦ καὶ τὸ ἔθνος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ τούτων περιεστάλησαν διὰ τινος μέλους τοῦ μεδζλι-ι-τεμγιζ-ι-λιβᾶ (ἐπαρχιακοῦ ἀκυρωτικοῦ συμβουλίου) ὀνοματι κ. Πέτρου Μηλιοπούλου αἱ συνήθειαι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Χαλδίας χάριν

ἐργασίας εἰς διάφορα μέρη τῆς Ῥωσσίας μεταναστεύσεις, δι' ἧς πᾶν ἄλλο μεταβάσεως μέσον ἀποφεύγων ἐκ δειλίας μετέβη πεζῆι πολλάκις μέχρι Σουρμμένων. Μεταξὺ δὲ τῶν διαδόχων τοῦ βῆθέντος διοικητοῦ ἀνὴρ τὰ μάλα ἱκανὸς καὶ δραστήριος ὑπῆρξεν ὁ τέως Σιρὶρῆ πασσᾶς λίαν συνετῶς, ἐμβριθῆς καὶ περισκεμμένως κυβερνῶν τὴν χώραν. Διὰ τῶν τοιούτων δὲ αὐτοῦ προτερημάτων καὶ τῶν ὠφελειῶν ἧς τῇ χώρᾳ ἀόκως παρεῖχε προσήλκυσε πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἀγάπην καὶ ἐμπιστοσύνην τῶν κατοίκων τῆς νομαρχίας, οὐκ εἰς σμικρὸν προαγαγὼν καὶ τὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ κυβερνήσεως συμφέροντα. Εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον τὸν ὡς ἄγρυπνον στρατιώτην φυλάττοντα καὶ περιποιούμενον τὴν πατρίδα αὐτοῦ ὀφείλεται μεταξὺ ἄλλων ἢ ἀποπεράτωσις καὶ ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἀπὸ Τραπεζοῦντος μέχρι Ἐρζερούμ ἀγούσης καὶ ὁ θεμέλιος λίθος τῆς ἀπὸ Κερασούντος μέχρι Καρᾶ-γῆσᾶρ, τῆς ἀπὸ Ὀρδοῦς καὶ τῆς ἀπὸ Οἰνόνης μέχρι Σεβαστείας. Ἦδη δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ τὰ πάντα εἰς τὴν τύχην αὐτῶν ἀφῆθισαν. Εὐελπιστοῦντες ὅμως ἐσμὲν ὅτι διὰ τῆς τοῦ προσωρινοῦ διοικητοῦ τῆς νομαρχίας Γιουσούφ πασσᾶ φιλολογίας καὶ δραστικοῦ χαρακτήρος τὰ πράγματα θέλουσιν ἐπανέλθει εἰς τὴν πρώτην αὐτῶν θέσιν.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως τῆς Τραπεζοῦντος. Ὀρθοσκευτικῶς δὲ αὕτη κατ' ἀρχὰς ἦν αὐτοκέφαλος ἀρχιεπισκοπὴ τῆς ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωναίου λεγομένη, ὑπήγετο δὲ τῷ ἀνωτέρῳ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς μητροπολίτῃ τῷ Νεοκαισαρείας ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ ὁποίου φαίνεται ὅτι ἔμεινε καὶ εἰς μητρόπολιν προαχθεῖσα. Ὑστερον δὲ διαδεχθεῖσα τὴν Φᾶσιν, πόλιν ὁμώνυμον τοῦ Φάσιδος ποταμοῦ ἐπὶ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ὁποίου κεῖται, καὶ πρωτεύουσαν ἔδραν τῆς Λαζικῆς ἐπαρχίας, παρακμάσασαν καὶ ὀλιγανδρούσαν ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν τῶν περὶ αὐτὴν φιλοπολέμων λαῶν καὶ ἐκπεσοῦσαν ἀπὸ μητροπόλεως εἰς ἐπισκοπὴν ὑπὸ τῶν Τραπεζοῦντος ὑποκειμένων, ἔλαβε τὰς εἰς ἐκείνην τελούσας ἐπισκοπὰς, καὶ παρέλαβε καὶ τὸν τίτλον ἐπαρχία Λαζικῆς ἀντὶ τοῦ τέως ὑπάρχοντος Πόντου Πολεμωναίου μετονομασθεῖσα. Ἐπερατοῦτο δὲ ἡ ἐπαρχία αὕτη μέχρι τοῦ Ρίτζιου ὅπου ἦν ἐπισκοπὴ

τῷ Νεοκαισαρείας τελοῦσα. Καὶ ταῦτα προτοῦ ἤδη ἀποτελέσει κράτος ὕστερον δὲ εἰς κράτος αὐτοτελὲς περιελθούσα, καὶ ἄλλους πολλοὺς προσέλαθεν ἢ ἐσφετέρισθη ἐκκλησιαστικούς τίτλους καὶ προνόμια, ἅτινα ἀλούσης τῆς πόλεως ἀπώλονται.

Περὶ δὲ τῶν κατὰ καιροὺς ἀρχιερέων τῆς Τραπεζοῦντος ἀδυνατοῦμεν νὰ λαλήσωμεν ἱστοροῦντες αὐτοὺς διαδοχικῶς, καθότι ἀπωλέσθησαν οἱ παλαιοὶ κώδικες, ὅθεν ἀναφέρομεν τινὲς ἐν παρόδῳ ἄνευ σειρᾶς καὶ χρονολογίας. Καὶ πρὸ μὲν τῆς ἰδρύσεως ἐνταῦθα αὐτοκρατορίας ὑπῆρξαν Εὐγένειος ὁ καὶ μάρτυς, Δόμνος, Ἀνθιμος, Νικηφόρος, Ἀθανάσιος, Ἀνθιμος ὁ καὶ πατριάρχης, Κωνσταντῖνος καὶ Ἰλαρίων. Μετὰ δὲ τὴν ἰδρύσιν τῆς αὐτοκρατορίας φαίνονται οἱ ἑξῆς, ὁ Ἀκάκιος ἐπὶ Μιχαὴλ τοῦ Μεγάλου Κομνηνοῦ, Κωνσταντῖνος τῷ 1340, Κωνσταντῖνος τῷ 1365, Θεόδωρος ἐπὶ Βασιλείου, Θεοδόσιος ὁ Θεσσαλονικεὺς, Ἰωσήφ, Νήφων, Ἰωσήφ ὁ Λαζαρόπουλος, Δαβὶδ, Θεόφαστος, ὅστις παρεπιδημῶν τῷ 1389 ἐν Μόσχᾳ ἐκήδευσεν τὸν μέγαν ἡγεμόνα τῆς Ῥωσσίας Δημήτριον τὸν Ταναϊδικόν, καὶ τελευταῖον Δωρόθεος ἐπὶ Καλογιάννου. Μετὰ δὲ τὴν ἄλωσιν Βασιλείου, Θεόφιλος, Γεννάδιος, Γεράσιμος, Ἀθανάσιος ὁ Δαιμονοκαταλύτης, Παγκράτιος ἐφ' οὗ ἀφῆρέθη ὁ ἅγιος Φίλιππος ἀπὸ τῶν Χριστιανῶν, Ἰωάννης, Νεκτάριος, Παΐσιος, Ἰγνάτιος, Ἀνανίας, Ἀνανίας Β'. Ἰερόθεος, Δωρόθεος, Παρθένιος, Κωνσταντῖνος ὅστις πολλὰς παρέσχε τῇ πατρίδι ὑπηρεσίας δαπανήσας ἐξ ἰδίων πολλά εἰς τὴν ἀνεγερσιν τῶν Σχολείων, τῆς μονῆς Θεοσκεπᾶστου καὶ ἄλλων, τελευταῖον δὲ ὁ νῦν Γρηγόριος.

Καὶ λογίους δὲ οὐκ ὀλίγους τὸν ἀριθμὸν ἐγέννησεν ἡ Τραπεζοῦς συντελέσαντας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τε ἑλληνισμοῦ καὶ τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων. Μεταξὺ δὲ τούτων διασημότεροι καὶ μᾶλλον διαπρέψαντες εἰσὶν ὁ Βητσαρίων καὶ ὁ Τραπεζοῦντιος Γεώργιος. Καὶ τούτων ὁ μὲν πρῶτος ἐγεννήθη ἐν Τραπεζοῦντι περὶ τῷ 1393 ὅπου παιδευθεὶς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἦλθεν εἰς Βυζάντιον γενόμενος αὐτόσι ὑποτακτικὸς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δοσιθέου Δωριεύς, ὃς κατήρτισε πρὸς τὰ ἴχνη του, κατόπιν δὲ ἔπεμψε τοῦτον παρὰ τῷ μητροπολίτῃ Σηλυβρίας παρ' ἧς ἐδιδάσκετο τὴν ῥητορικὴν καὶ φιλοσοφίαν, ἐπὶ πολὺ

δὲ ἐσπούδασε καὶ παρὰ τῷ Πλήθωνι ἐν Πελοποννήσῳ πᾶσαν ἐπιστήμην, τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὰ μαθηματικά· τοσοῦτον δὲ περιβόητος κατέστη ἡ τε παιδεία καὶ ἡ ἐπ' ἄμβωνος αὐτοῦ ῥητορικὴ ὥστε πολλάκις διὰ πρέσβων ἐζητεῖτο ὑπὸ τῶν τότε ἐλλήνων βασιλέων. Ἐχειροτονήθη δὲ καὶ μητροπολίτης Νικαίας τῷ 1437 καὶ τὸ ἐπιόν ἔτος παρηκολούθησε τὸν πατριάρχην εἰς τὴν ἐν Φεβρόβρα σύνοδον. Διέπρεψε δὲ ἐν αὐτῇ κατὰ τὰς θεολογικὰς του γνώσεις, ὅτε καὶ ἐφάνη λατινίζων ἕνεκα τῆς διὰ μικρῶν παραχωρήσεων προσπαθείας αὐτοῦ περὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς Βυζάντιον καὶ διατρέχων τὸν κίνδυνον διὰ τὴν ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ἐπιθυμίαν του κατέφυγεν εἰς τὴν Ῥώμην ὅπου εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἐξωμοσίας του προσεχειρίσθη καρδινάλιος Βενετίας. Παρ' ὀλίγον δὲ καὶ πάπας θὰ ἐχειροτονεῖτο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πάπα Νικολάου τοῦ Ε'. ἂν δὲν ἀντίσταντο καρδινάλιοι τινες κατηγοροῦντες αὐτὸν ὡς ἐπίπλαστον λατῖνον φέροντα τὸν πώγωνα καὶ τὸν μύστακα. Μέγα δὲ οὔτος συνήργησεν εἴπερ ποτε καὶ νῦν περὶ σταυροφορίας ὑπὲρ τῆς κινδυνεύουσας χριστιανουσύνης ἐν Ἀνατολῇ ἐπὶ πάπα Καλίστου τοῦ Γ'. Ἐπισύρας δὲ τέλος καίτοι λατινόφωνων τὴν ἀγάπην ὄλων τῶν σοφῶν ἐλλήνων τῆς ἐποχῆς πρὸς ὧν τοὺς φυγάδας λίαν ἐφάνη φιλελεῖμων καὶ φιλόξενος, πολλὰ δὲ ποιήσας συγγράφων καὶ ὑπὲρ τοῦ ἔθνους του συνηγορῶν ἐτελεύτησε ἐν Ραβέννῃ τῇ 19 Νοεμβρίου τῷ 1474 ἀφιερῶσας ὡς λέγεται τὴν λαμπράν του βιβλιοθήκην εἰς Βενετίαν ἐπὶ συμφωνίᾳ ἂν ποτε ἐλευθερωθῆ τὸ ἔθνος του νὰ ἐπιστραφῆ ἐκεῖ. Τὸ σῶμα δὲ αὐτοῦ μετενεχθὲν εἰς Ῥώμην ἐνεταφιάσθη ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων παρευρεθέντος ἐν τῇ κηδεῖα καὶ τοῦ πάπα.

Ὁ δὲ δεύτερος Γεώργιος ὁ Τραπεζοῦντιος γεννηθεὶς ἐν Χάνδακι τῆς Κρήτης ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην ἐκ τῆς ἐκεῖθεν καταγωγῆς τῶν γονέων του. Προσκληθεὶς δὲ εἰς Ἰταλίαν ἐδίδαξε μετὰ μεγάλης φήμης ἐν Βενετίᾳ καὶ τέλος ἐν Ῥώμῃ προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ πάπα. Πολλοὶ δὲ ἄλοιοι συνῆρσαν πρὸς ἀκρόασιν τῶν μαθημάτων αὐτοῦ, ὅστις καίτοι εἰς πικρὰς ἦλθε μετὰ τῶν συγγρόνων του σοφῶν ὀινεζέεις ἐπηρεῖτο παρὰ

πάντων διὰ τὴν μεγάλην του παιδείαν· ἐτελεύτησε δὲ τῷ 1486.

Μετ' αὐτοῦ δὲ ἔρχονται καὶ οἱ ἑξῆς:

α'.) Ὁ Γεώργιος Ἀμιρουτζος γεννηθεὶς ἐν Τραπεζοῦντι περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, ἐξεπαιδεύθη ἐν αὐτῇ καὶ ἐν Βυζαντίῳ, καὶ καταγινόμενος εἰς φιλοσοφικὰς μελέτας ἐκλήθη κατ' ἐξοχὴν φιλόσοφος περιπατικὸς, ἀπέθανε δὲ τῷ 1475.

β'.) Ἀθανάσιος μητροπολίτης Τραπεζοῦντος ἀκμάσας τῷ 1600 ὅστις διὰ τοῦ ἐναρέτου αὐτοῦ βίου καὶ τῶν θαυμάτων του ἐπωνομάσθη Δαιμονοκαταλύτης· συνέγραψε δὲ ἱστορίαν Τραπεζοῦντος καὶ τὴν τῆς Μονῆς τοῦ Σουμελά ἀπωλεσθεῖσαν.

γ'.) Γεώργιος Τραπεζοῦντιος ἱερομόναχος ὃς ἔγραψε ἐπιστολὴν πρὸς Σωφρόνιον τὸν πρωτοσύγγελον τῷ 1626.

δ'.) Νικόδημος ὁ ἀπὸ Φάσιδος ἱερομόναχος ὅστις συνέγραψε τῷ 1665 περὶ τῆς μονῆς Σουμελά ἱστορικὰ τινὰ μετ' ἀκολουθίας τῶν πατέρων Βαρνάβα καὶ Σωφρονίου ἀπωλεσθέντα ἤδη.

ε'.) Θεόδωρος Τραπεζοῦντιος ἀποθανὼν τῷ 1675 ἐν Ἰασίῳ ὅπου καὶ ἐδίδαξεν εἰς τὴν αὐτῆς ἀκαδημίαν.

στ'.) Σεβαστὸς Κυμηνίτης ἕκ τινος γείτονος τῇ Τραπεζοῦντι χωρίῳ Κύμηνα (Χόδζι), ὃς διδάχθεις ἐνταῦθα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν χάριν περαιτέρω σπουδῆς ἀκροασάμενος ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ αὐτῆς τὸν Ἀλέξανδρον Μαυροκορδάτον τῶν ἐξ Ἀπορρήτων, ὃν καὶ διεδέχθη, σχολαρχήσας δὲ ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ τοῦ Βουκουρεστίου εἶτα καὶ ἐν Τραπεζοῦντι ἀπεβίωσεν ἐν Βλαχίᾳ σепτεμβρίου 16 τῷ 1702.

ζ'.) Γεώργιος Ὑπομενάς γεννηθεὶς ἐν Τραπεζοῦντι ἦλθε παρὰ τῷ ἡγεμόνι τῆς Βλαχίας Βασαράβα παρ' οὗ ἐστάλη εἰς Παταύιον, ὅπου ἐσπούδασε τὴν ἱατρικὴν καὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ πρῶτος ἐστεφανώθη Ἕλληνας τῷ 1708. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπιστρέψας εἰς Βλαχίαν ἐδίδαξεν ἐν τῇ ἐκεῖ ἀκαδημίᾳ μετεργόμενος καὶ τὸν ἱατρὸν ἀποθανόντων δὲ τῷ 1745 ἐδωρήσατο τὴν βιβλιοθήκην του εἰς τὴν γενέθλιον αὐτοῦ πατρίδα.

η'.) Σύγχρονοι τοῦ Ὑπομενά ὑπῆρξαν ὁ Γεώργιος Θεοδώρου Τραπεζοῦντιος καὶ ὁ Παΐσιος ἀρ-

χιεπίσκοπος Τραπεζούντος, ὅστις πιθανόν νὰ ἐχρημάτισε καὶ συμμαθητὴς αὐτοῦ ἐν τῷ τότε ὑφισταμένῳ Φροντιστηρίῳ, ἐνθα ἐδίδασκεν ὁ ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀφικόμενος Σεβαστὸς Κυμηνίτης.

ι.) Παρθένιος Μεταξόπουλος Τραπεζούντιος ἀρχιμανδρίτης συγγράφας ἱστορίαν τῆς τε μονῆς καὶ τῶν βασιλέων Τραπεζούντος.

ια.) Εὐγένιος Ἱερομόναχος, μονάσας ἐν τῇ μονῇ Σουμελᾶ· ἐποίησε δὲ καὶ ἐπίγραμμα εἰς τὴν Θεοτόκον μετ' ἀκροστιχίδος φερούσης τὸ ὄνομα αὐτοῦ.

ιβ.) Λάζαρος Σκρίμβας Τραπεζούντιος ἐλλόγιμος διδάσκαλος καὶ γραμματικὸς σχολαρχήσας τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ ἀκαδημίας καὶ γραμματεὺς γενόμενος τοῦ ἡγεμόνος Κωνσταντίνου Μαυροκορδάτου ἀπέθανε τῷ 1767.

ιγ.) Διονύσιος ἀρχιεπίσκοπος Χαλδίας ἀκμάσας περὶ τῷ 1760 συνέγραψε δὲ ἱστορίαν τῆς μονῆς Σουμελᾶ.

ιδ.) Ἰωάννης ὁ Δομνηνὸς καταγόμενος ἀπὸ ἀρχαίας οἰκογενείας τῆς Τραπεζούντος καὶ παιδευθεὶς ἐν ταῖς ἐπὶ παιδείᾳ τότε ἀκμαζούσας μοναῖς ἔλαβε τὸ ὄφικιον τοῦ σκευοφύλακος, χρηματίσας δὲ καὶ ἄριστος μουσικὸς συνέγραψε πολλὰς ἀκολουθίας πολλῶν ἁγίων καὶ κατὰ τῷ 1762 ἱστορίαν τῆς Σουμελᾶ.

ιε.) Ἰωάννης Οἰκονόμος ὁ Τραπεζούντιος, ἀνεψιὸς τοῦ Λαζάρου Σκρίμβα, ὃς ἀντέγραψε τοὺς βίους πολλῶν ἁγίων, καὶ συνέταξε κανόνα πρὸς τὸν ἅγιον Θεόδωρον τὸν Γαβρᾶν.

ιστ.) Χ. Ἰωάννου Τραπεζούντιος ἐκπαιδευθεὶς ἐν Τραπεζούντι, ἀντιγράψας τὸν κώδικα αὐτῆς καὶ προσφωνητικὴν γράψας ἐπιστολὴν πρὸς τὸν μητροπολίτην Τραπεζούντος Δωρόθεον περὶ τῆς ἰδρύσεως ἐλληνικοῦ ἐν Τραπεζούντι Σχολείου.

ιζ.) Ἠλίας Κανδύλης ἦν υἱὸς Νικολάου Κανδύλη Τραπεζούντιος γεννηθεὶς τῷ 1753 Σεπτεμβρίου 24. Ἐσπούδασε δὲ ἐκ νεαρᾶς τοῦ ἡλικίας τὴν φιλολογίαν, θεολογίαν, μουσικὴν, ζωγραφικὴν καὶ τὰ μαθηματικὰ ὡς καὶ τὴν λατινικὴν καὶ Μολδοβλαχικὴν.

ιη.) Θεόδωρος Τραπεζούντιος Παλαιῶν μαθητῆς Ἠλίας Κανδύλης ἐδίδασκεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη γενόμενος μετὰ ταῦτα ἔμπορος.

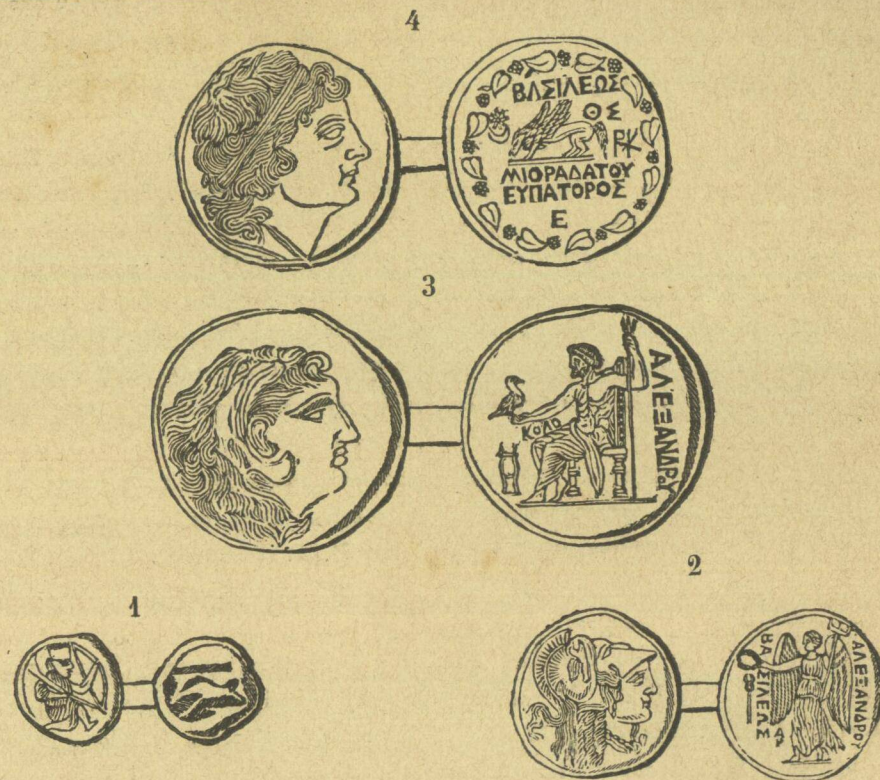
ιθ.) Γεράσιμος υἱὸς Ἰωάννου Δομνηνοῦ καὶ μαθητῆς Ἠλίας Κανδύλης ἐχρημάτισε πρωτοσύγγελος τοῦ ἁγίου Τραπεζούντος Παρθενίου καὶ εἶτα ἡγούμενος τῆς Σουμελᾶ. Προεχειρίσθη δὲ μητροπολίτης Οὐζήτης τῆς Σερβίας ὅπου διέμενε ἐπὶ ἑκκαίδεκα ἔτη· εἶτα δὲ τῷ 1830 μητροπολίτης Καισαρείας καὶ ἀπέθανε τῷ 1839 μητροπολίτης Ἐφέσου.

κ.) Μεταξὺ τῶν λογίων τῆς Τραπεζούντος δύνανται ν' ἀριθμηθῇ καὶ ὁ πιθανῶς μαθητῆς τοῦ Ἠλίας Κανδύλη, ὡς ἐκ τινος πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῆς εἰκάζεται, Σάββας Τριανταφυλλίδης, ὃς ἠκολούθησε τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ θεὶς τὰ θεμέλια τοῦ νέου Φροντιστηρίου. Γεννηθεὶς ὁ ἀνὴρ ἐν ἀσίμφ τινὶ χωρίῳ τῆς ἐξαρχίας Σουμελᾶ, Σκαλίτα, ἔλαβε τὰ πρῶτα μαθήματα παρὰ τινος τῶν Ἱερομόναχων τῆς ῥηθείσης μονῆς, ἐκεῖθεν μετέβη εἰς Ἀργυρούπολιν τῇ συγκατανεύσει τοῦ Ἱερομόναχου, καὶ ἐντεῦθεν μεταβάς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐπεραίωσε τὰς σπουδὰς του ἐν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ παρὰ τῷ σχολάρχῃ αὐτῆς Νικολάῳ Λογάδῃ. Οὗτος μεγάλας παρέσχε τῇ πατριδι ὠφελείας διδάσκων ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις αὐτῆς ἐπὶ οὐτιδανῶ μισθῶ καὶ ὑπομένων παντοίους διωγμούς, καίτοι ἠδύνατο ἀλλαγῆ ἕνεκα τῆς σπουδαίας ἐλλείψεως διδασκάλων νὰ τύχῃ ἱκανῆς ἀπολαυῆς· ἀπέθανε δὲ τῷ 1823 ἐν ἀκμῇ τῆς ἡλικίας του ὑπὸ τύφου.

κα.) Τελευταῖον δὲ ὁ νεώτερος τῶν διαστήμων λογίων Τραπεζούντος, τοῦ 19ου αἰῶνος, υἱὸς τοῦ ῥηθέντος Σάββα Τριανταφυλλίδου, Περικλῆς Τριανταφυλλίδης, γεννηθεὶς ἐν Τραπεζούντι τῷ 1818 ὅπου καὶ ἐδιδάχθη τὰ πρῶτα μαθήματα παρὰ τῷ μαθητῇ καὶ διαδόχῳ τοῦ πατρὸς του Θεοδώρῳ Ξενοφῶντι· τούτου δὲ ἀποθανόντος παρ' ἄλλῳ τινὶ μαθητῇ ὡσαύτως τοῦ πατρὸς του Ἰσοκράτη Παπαδοπούλῳ. Ἐκεῖθεν δὲ μετέβη μετὰ τινος Ἱερομόναχου τῆς μονῆς Βασιλειῶνος χάριν ἀνωτέρας σπουδῆς εἰς Καισαρείαν· μετὰ ἐν ὅμως ἔτος ἐπανῆλθεν ἐν Τραπεζούντι ἐξακολουθῶν τὰς σπουδὰς του. Εἶτα ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς κοινότητος, 1845, εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐπὶ τριετίαν διακούσας μαθημάτων ἐπανῆλθεν εἰς Τραπεζούντα ἀναλαβὼν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φροντιστηρίου ἐν ᾧ ἐδίδασκε μέχρι τοῦ 1855. Τότε προσεκλήθη ἐν Κων-

σταντινουπόλει ὑπὸ τῆς Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐνθεν μετὰ τετράμηνον διαμονὴν ἐπανῆλθεν εἰς Τραπεζούντα καὶ μετὰ τριήμερον ἐκεῖθεν εἰς Κερασούντα διευθύνων τῆς ἐκεῖ ἐλληνικῆς σχολῆς· ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς Τραπεζούντα ὅπου κατὰ διαστήματα ἐδίδασκεν ἐν τῷ ἐκεῖ Φροντιστηρίῳ, καὶ ἐκεῖθεν μεταβάς ἐκ νέου εἰς Κερασούντα ἐπὶ τρία προσέτι ἔτη διδάξας παραιτήθη τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος ἐπιληθθεὶς τοῦ ἐμπορικοῦ μέχρι τοῦ 1871, ὅτε νόσος

ὑφ' ἧς πρὸ ἐτῶν ἐκρατεῖτο ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸν τάφον, ἄγοντα τὸ 53ον ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ὅστε ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀνὴρ ὄντως ἄξιον ἐφάνη τέκνον τῆς πατρίδος του ἐπὶ εἰκοσαετίαν διδάξας ὃς καὶ ἐν Κερασούντι ἐπὶ ἐξαετίαν εἶναι δὲ ὁ πρῶτος ἐκ τῶν τοῦ 19ου αἰῶνος τῆς ῥηθείσης χώρας λογίων ὃς συνέγραψε τὰ δὲ συγγράμματα αὐτοῦ εἰσὶ, τὸ μὲν ὑπὸ ἐπιγραφὴν τὰ *Πορτικὰ*, σπουδαῖον διὰ τὰς ἐν αὐτῷ διαφόρους ἱστορικὰς καὶ γεωγραφικὰς περὶ Πόντου εἰδήσεις,

ΑΡΧΑΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ.

- 1) *Περσικόν*. Παριστάνον εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος ἀριστερὰ τῆς τῆς, φέροντα τιάραν, ἔχοντα τὸ ἐν γόφῳ εἰς τὴν γῆν καὶ πανύοντα τόξον· εἰς δὲ τὸ ἄλλο κοίλῃν ἐπιφανειαν (*Διρικόν*).
- 2) *Μακεδονικόν*. Εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος κεφαλὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου φέρουσαν περικεφαλαίαν τῆς Ἀθηνᾶς· εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰς λέξεις **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ** καὶ νίκην κρατοῦσαν στέφανον καὶ τιάραν, ἐν τῷ μέσῳ δὲ κρούκειον τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τὰ στοιχεῖα **ΑΡ** — *Χρυσόν*.
- 3) *Ὀμοίως*. Εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος κεφαλὴν τοῦ Ἡρακλέους φέρουσαν δορὰν λέοντος· εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὴν λέξιν **ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ** καὶ τὸν Δία ἀετοφόρον καθήμενον καὶ κρατοῦντα σκῆπτρον, ἔμπροσθεν αὐτοῦ λύραν καὶ τὰ στοιχεῖα **ΚΟΛΟ**, *Κολοφῶν*. — *Ἀργυρῶν*.
- 4) *Πορτικόν*. Εἰς μὲν τὸ ἐν μέρος τὴν κεφαλὴν Μιθριδάτου τοῦ ΣΤ'· φέρουσαν τὴν βασιλικὴν ταινίαν εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὰς λέξεις **ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ ΕΥΠΑΤΟΡΟΣ**, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τὰ στοιχεῖα **ΘΣ** (ἔτος 209) **Ε**, μονόγραμμα, ἀστέρη καὶ ἡμισέληνον· Πήγασον βόσκοντα, τὰ πάντα ἐντὸς στεφάνης ἐκ κισσοῦ. — *Ἀργυρῶν*.

περί τῆς ἐν αὐτῷ ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς καταστάσεως τῶν ἐν αὐτῷ ἐπαρχιῶν ἐν τέλει δὲ τοῦ συγγράμματος προστίθεται ὁ ἀνὴρ καὶ λόγους τινὰς ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπαγγελλόμενος ἐν οἷς ἐπιπολλάζει ἡ γλαφυρότης καὶ ἡ χάρις τοῦ καλῆμου αὐτοῦ. Τὸ δὲ ἕτερον οἱ *Φυγάδες* ἐν φῶ, ὄντι δράμα ἐκ πέντε μερῶν ἐπιχωρίου ὑποθέσεως μετὰ μακρῶν περὶ Πόντου προλεγόμενων καὶ πλείστοι ἄλλαι ἐπωφελεῖς εἰδήσεις ἱστορικαὶ καὶ γεωγραφικαὶ περὶ τοῦ Πόντου ἀναφέρονται. Διὸ καὶ ἀληθῶς δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ λογισθῆ ὁ ἐπιστημότερος τῶν λογίων τοῦ 19ου αἰῶνος τῆς χώρας ἀνδρῶν.

Ἐπειδὴ ἐνταῦθα λόγος περὶ τῆς χώρας Τραπεζοῦντος, χώρας ἥτις οὐ μικρὸν συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων διὰ τῶν περισπουδάζων αὐτῆς καὶ σοφωτάτων τέκνων καλὸν εἰρηθώσαν καὶ τινα περὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν αὐτῆς καταστημάτων ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῶν καὶ τῆς προόδου τῆς παιδείας μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἡ Τραπεζοῦς διατηρεῖ ἑλληνικὸν σχολεῖον, *Φροντιστήριον* καλούμενον, παρθεναγωγεῖον, θηλέων νηπιαγωγεῖον, παιδαγωγεῖον, τέσσαρα ἀρρένων νηπιαγωγεῖα καὶ δύο μικρὰ ἰδιωτικὰ ἀνάμικτα. Τούτων τὸ Φροντιστήριον συστάν πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἤρξατο τακτικῶς λειτουργοῦν πρὸ ἐνός καὶ ἐπέκεινα αἰῶνος ὅτε ἔλαβε καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην. ἄρχεται δὲ ἡ λειτουργία αὕτη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀπεστάλη ὁ Ἡλίας Κανδύλης ὑπὸ τῶν διαστῆμων Ἰψηλιαντῶν καὶ Μουρούζων. ἔχει δὲ τοῦτο περίοδον μαθημάτων πενταετη ἦτοι δύο τάξεις γυμνασίου καὶ τρεῖς σχολεῖου διηρημένους εἰς τμήματα ἑπτὰ, καὶ ἀριθμὸν μαθητῶν 225. Οἱ δὲ ἐν αὐτῷ διδάσκατοι εἰσὶν ὀκτώ τὸν ἀριθμὸν ὧν ὁ εἷς ὁ διευθυντῆς τῆς Σχολῆς κ. I. K. Βεργάδης, πλὴν δὲ τούτων καὶ ἕτερος διδάσκαλος τῆς γαλλικῆς. Τὸ δὲ παρθεναγωγεῖον συστάν τῷ 1855 περιλαμβάνει μαθητριάς 65 τὸν ἀριθμὸν διδασκόμενας ὑπὸ τῆς διευθυντρίας τοῦ ἐκπαιδευτηρίου καὶ βοηθοῦ Πινος, ἐν δὲ τῇ ἀνωτέρᾳ αὐτοῦ τάξει διδάσκει καὶ εἰς τῶν διδασκάλων τοῦ Φροντιστηρίου. Δὲν ὑπολείπεται δὲ τούτου τὸ τῶν θηλέων νηπιαγωγεῖον ὑπάρχον καὶ πρὸ αὐτοῦ καὶ ἔχον δια-

κόσια νήπια διδασκόμενα ὑπὸ μιᾶς νηπιαγωγῆς καὶ βοηθοῦ. Ἄλλ' ὅμως καὶ τούτου ὑπερτερεῖ τὸ κεντρικὸν παιδαγωγεῖον μετὰ τοῦ νηπιαγωγεῖου ὑπάρχοντα καὶ πρὸ αὐτοῦ ἔτι τοῦ Φροντιστηρίου. Ἐν αὐτῷ περιέχονται 424 μαθητᾶς, καὶ διαιρούμενοι εἰς ἕξ τμήματα καὶ πέντε τάξεις διδάσκουσιν ἑπτὰ διδάσκαλοι ὧν ὁ εἷς τῆς καλλιγραφίας. Τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα νηπιαγωγεῖα ἀρρένων ὧν τὰ δύο εἰσὶ παιδαγωγεῖον καὶ νηπιαγωγεῖον τῆς ἐνορίας Χριστοῦ ἔχον 85 μαθητᾶς διδασκόμενους ὑπὸ δύο διδασκάλων, τὸ τρίτον τῆς συνοικίας Ἐξωτείχων ἔχον 45 μαθητᾶς καὶ ἓνα διδάσκαλον καὶ τὸ τελευταῖον τῆς συνοικίας Δαφνοῦντος μετὰ 95 μαθητῶν καὶ δύο διδασκάλων ἐν διηνεκεῖ εὐρίσκονται ἐργασία. Τὰ δὲ δύο ἰδιωτικὰ εἰσὶ μικρὰ νηπιαγωγεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων τὸ ὅλον 40 περίπου διδασκόμενων ὑπὸ γυναικῶν. Ταῦτα ἐν συνόλῳ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς Τραπεζοῦντος καταστήματα. Καὶ πρὸ δὲ τῆς ἀλώσεως ἡ πόλις ἐκέκτητο σχολεῖα ἀκμαῖα πολλοὺς ἐξενεγκόντα σοφοὺς οὐ μόνον ἑλληνας ἀλλὰ καὶ ἀλλογενεῖς ὡς μαρτυροῦσιν εἰδήσεις τινὲς σωζόμεναι ἀρμενίων καθ' ἃς εἰς τῶν διακεκριμένων ἐν αὐτοῖς σοφῶν ὀνόματι Ἀνανίας ἐσπούδασεν ἐν αὐτοῖς τοῖς σχολείοις. Ὁ σοφὸς οὗτος ἀνὴρ ἀκμάσας περὶ τὸ 664 M. X. ἐξεπαιδεύθη ἐν Τραπεζοῦντι παρὰ τῷ Δουκίγγῳ τῷ φιλοσόφῳ κατὰ πιθανὴν γνώμην διδάσκοντι ἐν τῇ παρακειμένῃ μονῇ τοῦ ἁγίου Εὐγενίου. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς δὲ αὐτοῦ 660 M. X. φαίνεται ὑπάρχον τὸ Φροντιστήριον μνημονευόμενον καὶ ὑπὸ τινος ἐπιστήμου ἀρμενίου ἱστορικοῦ. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ἡ καλλιέργεια τῶν γραμμάτων δὲν πορρωμένη, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν πολλῶν κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα Τραπεζοῦντιῶν σοφῶν καὶ ἐξ ἐπιστολῆς σωζομένης ἐν τῷ κώδικι τῆς μητροπόλεως.

Ὁ δὲ πληθυσμὸς τῆς χώρας ταύτης ἐνῶ πρὸ τῆς ἀλώσεως ἦν ἀκμαϊότερος ὡς καὶ πρὸ χρόνων τινῶν ἱκανῶς αὐξηθεῖς, νῦν ἤρξατο ἐλαττούμενος ἐπαισθητῶς ἕνεκα τῆς καταστροφῆς τῆς ἐπιτοπίου βιομηχανίας, τῆς τόσον ποτὲ πλουσίας, καὶ ἐξαπλώσεως ἀντ' αὐτῆς καὶ χρήσεως εὐρωπαϊκῶν προϊόντων ἅτινα ἐπενεγκόντα τὴν πτωχείαν τῆς χώρας μετετόπισαν τῆδε κάκεισε τοὺς κατοίκους, ἀνερχόμενος κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον

εἰς ἑλληνικὰς ὀρθοδόξους οἰκογενείας 1205 καὶ οἰκίας περὶ τὰς 1000, ἀρμενικὰς δὲ περὶ τὰς 600 οἰκίας, ἀρμενοκαθολικὰς περὶ τὰς 80, διαμαρτυρουμένων 20, περσῶν καὶ εὐρωπαϊῶν 100 καὶ ὀθωμανικῶν περὶ τὰς 2925.

Ἐπαγγέλλονται δὲ ἐν ταῖς πόλεσι καὶ κωμολογίαι ἐπαγγέλματα βιοποριστικὰ οἷον τὴν ἀρτοποιίαν, χρυσοχοίαν, κηροποιίαν κλπ. Οὐ μικρὸν δὲ λόγου ἄξιον ἦν καὶ τὸ ἐμπόριον αὐτῆς καὶ μέχρι τὴν σήμερον.

Περαιόντες νῦν τὴν περιγραφὴν τῆς Τραπεζοῦντιῶν χώρας ὑπολείπεται ἡμῖν νὰ εἴπωμεν τινὰ καὶ περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν αὐτῆς μνημείων. Οὐδὲν ἀτυχῶς τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς πόλεως διεσώθη μέχρις ἡμῶν. Ὁ ὑπὸ Ξενόφωντος ἐν Κύρου ἀναθάσει ἀναφερόμενος βωμὸς τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπὶ τοῦ ὑπερκειμένου τῆς πόλεως λόφου εἰς ναὸν τοῦ Προδρόμου μεταποιηθεὶς οὐδὲν παρουσιάζει ἀρχαῖον. Ἄλλος βωμὸς εἰς ναὸν τῆς ἁγίας Ἀννης μεταποιηθεὶς παρουσιάζει ἀρχαῖα κτηνικήν τινα σοβαρότητα, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ ἑλληνικῆς ἐποχῆς· σώζει δὲ οὗτος ἐπὶ τῆς πύλης ἀνάγλυφόν τι μαρμαρίνον ἑλληνικὸν μικροῦ λόγου ἄξιον καὶ ὑπὸ τοῦ γρόνου ἐφθαρμένον. Τὰ δὲ πρὸ Χριστοῦ αὐτῆς ἀρχαιότητος ἀντικείμενα εἰσὶ τὰ τεῖχη τῆς ἰδίας πόλεως, ὧν ἕγχε μόνις φαίνονται ἐν κρηπίσι, καὶ τινα βάρθρα ναῶν ἐφ' ὧν κατόπιν ἐπιφωκοδομήθησαν νεώτεροι βυζαντινὰ ἐκκλησία καὶ προσεπετέθησαν τὰ μετέπειτα ὑπὸ τῶν βασιλέων αὐτῆς αὐξηθέντα. Εἶναι δὲ ταῦτα τὰ τεῖχη ὀγκώδεις λίθοι στερούμενοι τῆς κανονικότητος τῆς ἐν τοῖς τείχεσι τῆς Φαρνακίας καθρωμένης, ὅπερ δείκνυσιν ὅτι ταῦτα εἰσὶ πάντως ἀρχαιότερα. Τοῦ δὲ ἀρχαίου μῦλου, ἀνορθωθέντος ἔπειτα καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀρβιαννοῦ ἐρείπια τινα μόνον σώζονται ἐλεεινά. Καὶ ἐπιγραφὴν προσέτι ἀρχαίαν οὐδεμίαν εὕρομεν, σώζονται δὲ τινες ὧν δύο τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἡ μὲν ἐπὶ τινος θύρας τῶν τευχῶν, πλησίον τῶν μεγάρων τοῦ διοικητοῦ, ἡ δὲ ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν τοῦ νοῦ τοῦ ἁγίου Βασιλείου. Πλὴν δὲ τούτων καὶ τρεῖς ἄλλαι τῶν βασιλέων αὐτῆς, ἡ μὲν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, ἡ δὲ Βασιλείου τοῦ Κομνηνοῦ, σωζόμεναι ἡ μὲν ἐπὶ πύργου, ἡ δὲ ἐξωθεν τῆς ἀκροπόλεως, ἐπὶ ὁμοίου πύργου, ὅπου ἦσαν τὰ ἀνάκτορα τῶν Κο-

μνηνῶν καὶ ἡ τρίτη ἐπὶ θύρας ἀνωκοδομημένης σήμερον. Σώζονται δὲ καὶ τινες ἄλλαι διεφθαρμένοι ἐπιγραφαὶ τῆς αὐτῆς τῶν βασιλέων ἐποχῆς ὧν ἡ μία λατινικὴ παρουσιάζουσα προγενετέραν ἐποχὴν πασῶν τῶν ἄλλων ἀνέκειτο δὲ αὕτη ἐπὶ τῶν βασιλικῶν πυλῶν τοῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης οὐτινος πρὸ μικροῦ κρημισθέντος καὶ ἐκ νέου ἀνεγεσθέντος ἀγνωστοῦ μὲν τὴν τύχην τῆς ἐπιγραφῆς.

Ἐκ δὲ τῶν σωζομένων βυζαντινοῦ ρυθμοῦ οἰκοδομημάτων ὁ μὲν ναὸς τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐπὶ τεσσάρων μονολίθων μαρμαρίνων κίωνων ἰδρυμένος κατέχεται ὑφ' ἡμῶν, καὶ λέγεται ὅτι αἱ κίονες μεταγένησαν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἄκρου πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως κειμένου ὅπου ἦν ἄλλοτε ἱερὸν ἑλληνικὸν ἐξ οὗ ἔλαβε τὸ ὄνομα καὶ ὁ τόπος. Ὁ δὲ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης ἐπὶ τεσσάρων ὁμοίως ἐκ μαρμάρων κίωνων μικροτέρων ὁμοίως κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ πᾶχος ἦν ἰδρυμένος, κατόπιν δὲ ὡς εἴρηται διὰ τὴν μικρότητά του καταβλήθει εἰς εἶδος, ἀνωκοδομήθη μεζύων. Ὁ δὲ τοῦ ἁγίου Εὐγενίου προστάτου τῆς πόλεως, εἰς ἐξωθεν ἐπὶ λόφου, καὶ ὁ τῆς Χρυσοκεφάλου Θεοδοῦκου ὀνομαζόμενος, ὁ ἀρχαῖος μητροπολιτικὸς ναὸς, ἐντὸς τῶν τευχῶν χαλκοσκεπῆς, σώζων ἐστὶ ἕγχε τῆς ἄλλοτε αὐτοῦ πολυτελείας καὶ ὁ τῆς ἁγίας Σοφίας ἐν ἀποστήματι ἡμισείας ὥρας πρὸς δυσμὰς τῆς πόλεως, ναὸς μικρότερος μὲν ἀλλὰ περικαλλέστερος, καὶ ἄλλοι τινὲς ναοὶ ἤττονος λόγου μετεποιήθησαν εἰς ὀθωμανικὰ τεμένη, οἱ μὲν εὐθὺς τῆς πόλεως ἀλούσης ὁ δὲ τῆς ἁγίας Σοφίας καὶ ὁ ἐν τοῖς ἄλλοις τοῦ ἁγίου Φιλίππου μετὰ τὴν ἄλωσιν. Ταῦτα ἐν γένει περὶ τῆς ἑλληνικῆς ταύτης ἀποικίας τῆς διαπρεπεστάτης πασῶν τῶν ἐν Βυζαντίῳ ἀποικιῶν ὑπερισχύουσα καὶ τῆς μητροπόλεως αὐτῆς, τῆς Σινώπης.

Ὁ πιστὸς Ἀρμένιος ὅστις μὲ συνώδευεν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ Θεοδοσιουπόλεως διαβάσεώς μου μὲ ἐγκατέλιπεν ἐν Τραπεζοῦντι. Ὁ νέος οὗτος ἐφοβήτο λίαν τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπομένως ἀπέβη ἀδύνατον νὰ τὸν καταπέσω ὅπως μὲ ἀκολουθήσει. Ἐπιστρέφων εἰς Μαρσοβὰν ἐληστεύθη ὡς ἔμαθον ὑπὸ τῶν Λαζῶν ἐξω τῆς Τραπεζοῦντος. Ὁ κ. Dupré πατὴρ μὲ συνώδευσε μέχρι Πλατάων. Τὸ πλοῖον ἡμῶν ἦτο (δεκάκωπον) χωρητι-

κόπητος 80—100 τόνων, και τὸ πλήρωμα συν ἔκειτο ἐξ εἰκοσιν ἑλλήνων, διοικουμένων ὑφ' ἐνὸς μουσουλμάνου. Ὁ πρῶτος ἦτο ναύτης ἀρκούντως ἔμπειρος. Ἀνέβη συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ κ. Dupré, υἱοῦ, καὶ τοῦ ἱατροῦ κ. Pretta, νοτήμωνος ἀλλὰ καὶ λίαν ἰδιοτρόπου. Ἐξήσκησε τὴν ἱατρικὴν ἐν Τουρκίᾳ μετ' ἐπιτυχίας παρὰ πολλοῖς ἐπισήμοις καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῷ Ἀβδῆ-βέη, ἐπιστάτῃ τῶν μεταλλείων.

Τὰ νῦν Πλάτανα κείμενα παρὰ τῆς ἀρχαίας Ἐρμωνάσσης, ἣτις ἐπὶ Φαρνάκου τοῦ Α'. προαχθεῖσα μετωνομάσθη Φαρνακία, εἶτα δ' ὑπ' ἄλλων Ἀκανθῶν καὶ κατὰ τὸν Νίγρον Λαβῶνα, ἀπέχετο τῆς Τραπεζοῦντος ἐξήκοντα στάδια (Ἀρβ. Περιπλ. 16, 6). Αὕτη κατὰ μὲν τὸν ἀνώνυμον συγγραφέα τοῦ Πόντου παράλιος πολύχη, κατὰ δὲ τὸν Λιβαδινὸν (Ἀνθρ. Λιβ. περιήγ. σελ. 23, στίχ. 1) λιμὴν Τραπεζοῦντιοῦ καὶ λιμένει παρ' αὐτοῖς ὁ στεγρότατος ἦτο. Ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν θέσιν τῆς πόλεως σώζονται τῆδε κάκεισε ἐρείπια τινὰ ὧν μάλιστα τὰ πρὸς δυσμὰς δεικνύουσιν εἶδος ἀμφιθεάτρου.

Ἐν τοῖς νῦν Πλατάνοις οὐδὲν ἔχονος ἀρχαιοτήτος ὑπάρχει, ἐκτὸς μόνον μικροῦ ναοῦ ἐπ' ὀνόματι τῶν Ταξιαρχῶν καὶ τούτου βυζαντινῆς ἐποχῆς· ὁ ἐπὶ μωσαϊκοῦ ἐδάφους οὗτος ναὸς μικρὸς μὲν ἀλλὰ λαμπρὸς καὶ περικαλλῆς, καίτοι πολλαχῶς μεταβληθεὶς δι' ἀνοικοδομῶν ἀπώλεσε τὴν κομψότητα αὐτοῦ ἐν μέρει.

Τὸ χωρίον τοῦτο ἐπὶ εὐφόρου κείμενον τόπου παράγει διάφορα προϊόντα, ἅπερ ὁσημέραι προάγονται, οἷον καπνὸν, φασιόλους, ἔλαιον ἀρίστης ποιότητος, κλπ. Ἀριθμοῦντα δὲ ὑπὲρ τὰς 300 οἰκογενεῖας, ὧν πλεῖστα ἑλληνικαί, διατηροῦσι καὶ ἑλληνικὸν σχολεῖον μετὰ δύο διδασκάλων καὶ τριάκοντα μαθητῶν καὶ ἐκκλησίαν, πλὴν τῆς ῥηθείσης βυζαντινῆς ἐποχῆς, ἐπ' ὀνόματι Γρηγορίου τοῦ Νεοκαισαρείας. Δις τῆς ἐβδομάδος ἐν τούτοις γίνονται ἐβδομαδιαῖαι ἀγοραὶ κατὰ Τρίτην καὶ Τετάρτην ἐνθα συναθροίζονται πανταχόθεν ἔμποροι καὶ χωρικοὶ φέροντες ἕκαστος τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἔμπόρευμα.

Ἀπεπλεύσαμεν ἐκ Πλατάνων τὴν 3 Σεπτεμβρίου βοηθούμενοι ὑπὸ βορειοανατολικοῦ ἀνέμου, ὅστις ἦτο σφοδρότερος ἐντὸς ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ ἡμε-

ρῶν ἠθέλομεν φθάσει εἰς Κωνσταντινούπολιν· ἀλλὰ τὸ μεσονύκτιον ὁ ἄνεμος μετεβλήθη εἰς δυτικὸν καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ προβῶμεν εἰς μακρὰς λοξοδρομίας. Διεπλεύσαμεν εἰκοσι πέντε ἢ τριάκοντα λεύγας, ὅτε, τὴν τρίτην ἡμέραν τοῦ ἀνέμου πνεύσαντος σφοδρότερον, οἱ ναῦται παρὰ τὰς παραστάσεις μου διηυθύνθησαν πρὸς τὸ ἀκρωτήριον Βόνης, (παρ' ἀρχαίοις Βοῶνης) ὅπερ ἀδύνατον ἐπὶ πολὺ ἐστάθη διὰ τὸ παρακάμψωσιν, ἀλλὰ τέλος μετὰ ἀκατανοήτου μόχθου παρκαμπτοντες τὸ ἀκρωτήριον εἰσῆλθον εἰς τὸν λιμένα ἔνθα καὶ προσέδεσαν τὸ πλοῖον.

Ὁ λιμὴν οὗτος ἦν ὁ ἀσφαλέστερος καὶ εὐρυχωρότερος μετὰ τὸν τῆς Σινώπης, οὐ μακρὰν δὲ τούτου ὑπάρχει καὶ χωρίον ὁμώνυμον.

Διήλθομεν τρεῖς ἡμέρας ἐπὶ τῆς παραλίας ἢ μᾶλλον εἶπεῖν μεταξὺ τινῶν τῶν ἐκεῖ βράχων. Ὁ ἄηρ ἔπνεε πάντοτε σφοδρὸς, ἢ δὲ βροχῆ ἐπιπτε ῥαγδαίως. Τὰ κύματα ἄν καὶ εὐρισκόμεθα ἐν λιμένι ἐκώλυον τὴν καθέλκυσιν τοῦ πλοῦ καὶ ὡς κατοικίας εἴχομεν σπήλαια. Αὕτη ἦν ἡ πρώτη δοκιμὴ τοῦ δυτικοῦ ἀνέμου, ὅστις τσαύτας παρενέβαλε δυσχερείας εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πλοῦ.

Ἡ θύελλα νατεπράυνθη ὀλίγον τὴν τρίτην ἡμέραν καὶ ἀμέσως ἐπέβημεν ὅπως ἐξερχόμενοι τοῦ λιμένος ἐξακολούθησωμεν τὸν πρὸς τὴν πρωτεύουσαν πλοῦν· ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἀπέτυχε. Διότι μόλις ἐξεληθόντες τοῦ λιμένος ἀνηρπασθημεν ὑπὸ τοῦ ἀνέμου καὶ τῶν ρευμάτων πρὸς ἀνατολὰς, καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ ὑπερβῶμεν οὐ μόνον τὴν Ὀρδοῦ (τὰ παρ' ἀρχαίοις Κοτύωρα) καὶ τὴν Κερασοῦντα ἀλλὰ καὶ τὸ Ζεφύριον ἀκρωτήριον, τὴν Τρίπολιν καὶ τὸ ἀκρωτήριον Κιόρελε, ὅπου ἀπέβημεν λυτρωθέντες οὕτως ἀπὸ τῆς μανίας τοῦ ἀνέμου ὅστις μικροῦ δεῖν παρέσυρεν ἡμᾶς μέχρι Φάσιος.

Εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου ἔκειντο τὰ ἀρχαῖα Κόραλλα, ἅπερ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἑκατονταετηρίδος, ἦσαν ἀξιόλογος πολύχη, ἐπὶ δὲ τῶν Βυζαντινῶν καὶ μάλιστα τῶν Μεγάλων Κομνηνῶν πόλις ἔχουσα καὶ φρούριον σιμαντικόν. Σώζονται δ' αὐτῶν καὶ ἐρείπια τειχῶν ὧν τὰ πλεῖστα μεταγενεστέρως ἐποχῆς, λείψανα τοῦ μώλου, οἰκῶν καὶ ἐκκλησιῶν.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΤΩΝ ΠΤΩΧΩΝ

(Συνέχ. ἴδε σελ. 1280 Τεύχος Μ')

§. 1

Μετὰ τὴν νίκην ἢ μᾶλλον τὸν θρίαμβον τῆς πλαταίας τοῦ ΙΑ'. Λουδοβίκου ὁ λοχαγὸς καὶ ὁ Βαρὸς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὄρεινῶν τεθέντες ἐρρίφθησαν μετ' ἀγρίας ὀρμῆς εἰς καταδιωξιν τῶν ἠττημένων.

Ὁ Ραοῦλ τοὺς ἠκολούθησεν.

Ὁ Κόμης τοῦ Γεβριάν καὶ τὸ Μέλαν Προσωπεῖον ἐγένοντο ἄφαντοι οὐδεὶς δ' ἐγνώριζε ποῦ διηυθύνθησαν.

Ἡ σφαγὴ ἦν γενικὴ ἢ δὲ πόλις ἐπανεκτήθη. Αἰφνης ἠκούσθη τριμερὰ κραυγὴ ἀπὸ χιλίων στομάτων ἐκφερομένη.

— Πυρκαϊά! . . Πυρκαϊά! . .

Ἡ πυρκαϊά ἦτο ἡ τριμερὰ καὶ τελευταία ἀνόμνησις ἦν οἱ Σουηδοὶ ἄφιναν ἐν τῇ δυστυχῇ πόλει· ἐξεδικοῦντο ἐν τῇ ἠττη τῶν, θέλοντες δὲ νὰ ἀποκαταστήσουν τὴν ἐκδίκησιν τῶν ταύτην τελείαν καὶ φοβερὰν ἔθεσαν τὸ πῦρ καὶ εἰς τὰς τέσσαρας τοῦ Σαινκλῶ γωνίας.

Ἐν πόλει στερουμένη ὕδατος, ἢ αἱ οἰκίαι κατὰ τὰ δύο τρίτα ἦσαν ξυλιναι, ἐνοεῖται ὅτι ἡ κατὰ τοῦ τριμεροῦ στοιχείου πάλη οὐδὲ σκιὰν καὶ ἐλπίδος ἐπιτυχίας ἠδύνατο νὰ παρεξῆ· ὥστε ὁ μὴ ἐπιθυμῶν νὰ ταφῆ ὑπὸ τὰ φλέγοντα ἐρείπια δὲν εἶχεν ἄλλο νὰ πράξῃ παρὰ νὰ φύγῃ.

Ὁ Βαρὸς καὶ ὁ Λακιουζὸν ἠδύνατον νὰ κρύψωσι τὴν ἀτολήρουν καὶ τὴν ἀπελπισίαν τῶν.

Εἰς ὄρεινὸς τὴν κόμην καὶ τὰ ἐνδύματα ἡμικεκαυμένα ἔχων ἐφθασεν ἀσθμαίνων παρ' αὐτοῖς καὶ διὰ φωνῆς διακεκομμένης,

— Λοχαγέ, εἶπε, ὅλη ἡ πόλις καὶ τὸ κάτω μέρος αὐτῆς καίεται καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ διέλθῃ τις διὰ τῶν ὁδῶν . . .

Στραφεῖς δὲ πρὸς ἀντισυνταγματάρχην, προσέθετο:

Ἔρχομαι ἀπὸ τὴν Πουαγιά, ἡ οἰκία τοῦ Σιδηροπόδη φλέγεται ὡς δέσμη ξηρῶν ἀκανθῶν . . .

Ὁ Ραοῦλ καὶ ὁ Λακιουζὸν ἐθεώρησαν ἀλλήλους τρέμοντες.

— Ἡ Ροδῆ! . . ποῦ εἶναι ἡ Ροδῆ; ἀνέκραξεν ὁ λοχαγὸς δραξάμενος τοῦ βραχίονος τοῦ εὐπατρίδου.

— Θὰ τὴν σώσωμεν . . ἐφιθύρισε ὁ Ραοῦλ τοῦ ὁποίου ἡ καρδία ἔπαυσε τοῦ νὰ πάλλῃ, θὰ τὴν σώσωμεν . . .

— Ἄχ! δυστυχῆ! . . ἐπανέλαθεν ὁ Λακιουζὸν, τὴν ἐγκατελείψατε! . . ἔπρεπε νὰ τὴν σώσητε καὶ νὰ μὲ ἀφήσητε νὰ ἀποθάνω!

Καὶ ὤρμησε πρὸς τὴν Πουαγιά μετ' ἀπιστεύτου ταχύτητος· ὁ Ραοῦλ καὶ τινες ἄνδρες τὸν ἠκολούθησαν ἀλλὰ πολὺ μακρὰν αὐτοῦ μέναντες.

Ὅτε ὁ λοχαγὸς ἐφθασε πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Σιδηροπόδη, διελθὼν ὁδοῦς ἐν αἷς τὸ ὀλέθριον στοιχεῖον ἐπεσώρευεν ἐν τῇ προόδῳ του φλεγόμενος ἐρείπιων σωρούς, εὐρέθη ἀπέναντι καταπληκτικῶν θεάματος.

Ἡ κοτὰ τὸ πλεῖστον ἐκ ξύλου ἀκοδομημένη καλύβη ἐφλέγετο ὡς ἱφαιστείον· αἱ λίθιναι πλάκες δι' ὧν ἦν ἐστεγασμένη εἶχον κατακρημνισθῆ ἐντὸς τῆς οἰκοδομῆς, πύρινα δὲ γλῶσσαι ἀνθρώσκον ἀπὸ τῶν τῆς θύρας ρωγμῶν ἣτις βραδέως ἐκαίετο.

— Πῶς ἐγείνεν ἄρα γε καὶ ἔμεινε ἡ θύρα κλειστή; ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ὁ Λακιουζὸν ἐκθαμβος· ἡ Ροδῆ ἐντούτοις πρέπει νὰ ἔφυγε . . . δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔμεινε ἐδῶ! . . .

Καί, πλησιάζας ὤθησε τὴν θύραν διὰ τῆς ἄκρας τοῦ ξίφους του· τὰ ἀπηνθρακωμένα ξύλα κατέπεσαν ἀλλ' ἡ θύρα ἦτον καθηλωμένη ἐξωθεν.

Οἱ δύο Γρίζοι τοῦ Λεσπινασοῦ, ἀφοῦ εἰς μάτην ἐπυροβόλησαν κατὰ τοῦ Ραοῦλ καὶ εἶδον αὐτὸν ἀπεληθόντα, συνέλαβον τὴν κατακρημνιστὴν ταύτην ἰδέαν τὴν ὁποίαν ἔσπευσαν καὶ νὰ ἐκτελέσωσι.

Διὰ τῶν ὤμων του ὁ λοχαγὸς κατέθραυσε τὴν θύραν εἰς μυρία καταπεσοῦσαν τεμάχια, καὶ ἠθέλησε νὰ ὀρμήσῃ εἰς τὰ ἐντὸς· ἀλλ' ποταμὸς φλογῶν ἀπὸ τῆς νέας ταύτης ὁπῆς ἐκπηδήσας τὸν ἠνάγκασε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ διότι ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ πνιγῆ καὶ νὰ τυφλωθῆ.

— Ροδῆ! . . ἀδελφῆ μου προσφιλῆς! . . .

Ροδῆ! . . ἀνέκραξε μετὰ τόνου ἀπελπισίας καὶ σχεδὸν παραφροσύνης. Τῷ ὄντι λοιπόν! . . δὲν εἶναι ψεῦδος! . . ἀπόλλωλας! . . ἀπέθανες! . . δὲν θὰ σὲ ἐπανίδω! . .

Φωνή ἐκ τοῦ βάθους δῆθεν τῆς γῆς ἐξερχομένη ἀπήνησεν.

— Ἐδῶ εἶμαι, ἀδελφέ μου, ἐδῶ, ζῶ, σῶσον με . . .

Κατὰ τὴν πρώτην στιγμήν, ἀκούσας τὴν ὑποχθόνιον ταύτην φωνὴν ἀπὸ μέσου τῶν φλογῶν ἀνερχομένην ὁ Λακιουζὸν ὑπέθεσε θαῦμα, ἢ ὅτι τὸν ἠπάτησεν ἡ αἴσθησις τῆς ἀκοῆς ἢ ἡ φανταστική του.

Ἄλλ' εὐθὺς ἐσκέφθη ὅτι ἡ Ροδῆ βλέπουσα ἐαυτὴν ὑπὸ τῆς πυρκαϊᾶς περικυκλουμένην εὐροῦσα δὲ καὶ τὴν θύραν ἐξῶθεν καθηλωθεῖσαν ἐζήτησε βεβαίως μέσον σωτηρίας, τὸ μόνον δὲ ὅπερ τῇ ἐναπολείπετο ἦν τὸ νὰ καταφύγῃ ἐν τῷ ὑπογείῳ.

Ἐν γένει κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν (καὶ σχεδὸν ἀκόμη καὶ σήμερον) ἐν ταῖς πτωχαῖς τῆς Ἐλευθέρας-Κομητείας οἰκίαις κκτέρχονται εἰς τὸ ὑπόγειον διὰ μιᾶς ὀπῆς ἠνεωγμένης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τοῦ ἰσογείου πλησίον τῆς θύρας τῆς εἰσόδου, καὶ κλειομένης διὰ καταπακτικῆς.

Κατὰ σύμπτωσιν καὶ σχεδὸν ὡς ἐκ θαύματος ἡ ὀροφὴ τῆς στέγης κρημιζομένη δὲν ἔφραξε τὴν καταπακτικὴν, δοκοὶ δὲ διασταυρωθεῖσαι ἐν τῇ πτώσει τῶν συνηθροίσθησαν ἐπ' αὐτῆς ἐν εἶδει εὐθραύστου ἰκρίωματος ὑπερασπίζοντος αὐτὴν εἰσέτι ἄλλ' ἐν φλογὶ οὔσαι ἠπέιλουν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν νὰ καταπέσωσι.

Ἡ Ροδῆ καταφυγοῦσα εἰς τὸ ὑπόγειον τοῦτο τοῦ ὁποίου ἡ ἀτμοσφαῖρα καθίστατο πνιγηρὰ, ἔκραξε βοήθειαν.

Ἄλλὰ πῶς νὰ τὴν βοηθήσουν; . .

Πῶς νὰ εἰσδύσῃ τις εἰς τὸν φλογερὸν τοῦτον κρατῆρα; . . Πῶς νὰ διέλθῃ τὰς φλόγας καὶ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸν φλέγοντα ἀέρα; . . .

Πῶς τέλος, καὶ ἂν ἦν ἀκόμη δυνατὸν, νὰ φθάσῃ τις μέχρις αὐτῆς, πῶς νὰ τὴν προφυλάξῃ ἀπὸ τὸν ἐπαπειλοῦντα ὄλεθρον τῆς πυρᾶς δι' ἧς ἔδει νὰ διέλθῃ κατὰ τὴν ἐξόδον; . . .

Οὐδεμία πραγματικὴ σωτηρίας ἐλπίς παρίστατο, ἐν τούτοις δὲ πᾶν δευτερόλεπτον παρερχόμενον καθίστατο τὸν κίνδυνον μᾶλλον ἀναπόφευκτον, καὶ τὸν θάνατον προσεχέστερον! . .

Ὅλαι αὐταὶ αἱ σκέψεις διήρχοντο ἀλληλοδιαδόχως καὶ μετὰ ἠλεκτρικῆς ταχύτητος τοῦ πνεύματος τοῦ λοχαγοῦ.

Καὶ δευτέρον ἤδη ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς Ροδῆς κραζούσης.

— Ἀδελφέ, πνίγομαι . . . ἀδελφέ, ἀποθνήσκω . . ἔλα λοιπόν! . . ὀργήγορα! . . σῶσον με . .

Ὁ Λακιουζὸν ἐκτύπα τὸ πρόσωπον, καὶ ἀπέσπασε τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς! ἐζήτησε διέξοδον! . .

Αἰφνης τὸ βλέμμα του ἀπήστραψεν, κραυγὴ δὲ θριάμβου διέφυγε τοῦ λάρυγγός του . . .
Εὐρε! . .

— o — o —

IZ.

Ο ΚΥΒΟΣ.

Ὁ Λακιουζὸν ἐξετύλιξε τὸν μαδύαν του δι' οὗ εἶχε περιτυλίξει τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, διὰ νὰ κάμῃ εἶδος τι ἀσπίδος, καὶ δραμῶν εἰς τὴν κρήνην κατέβρεξε τὸ χονδρὸν καὶ βαρὺ αὐτοῦ ἐριούχον.

Τὴν στιγμήν ταύτην ἔφθασε καὶ ὁ Ραοὺλ μετὰ τοῦ Σιδηροπόδη, τοῦ Γερβᾶ, καὶ τινῶν ὄρεινῶν.

Ἠναγκάσθησαν νὰ ὑπερβῶσι τὰ φλέγοντα ἐρείπια οἰκοδομῆς σχεδὸν ἐπ' αὐτῶν κρημισθειῆς ὅτε εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὁδὸν Πουαγιᾶ ἀνυπερβλήτοι δὲ σχεδὸν δυσχέρεια κατὰ τὸν κινδυνώδη τοῦτον ὁρόμον τῶν τοὺς ἠνάγκασε νὰ βραδύνωσι.

— Ποῦ εἶναι; ἀνέκραξεν ὁ Ραοὺλ πρὸς τὸν λοχαγὸν ἀποτεινόμενος, ποῦ εἶναι;

— Ἐκεῖ, ἀπήνησεν ὁ Λακιουζὸν διὰ τῆς χειρὸς τὴν ἐστίαν τῆς πυρκαϊᾶς δεικνύων.

Ὁ Ραοὺλ ἐφώρμησε.

— Κρατήσατε τον! . . εἶπε ζωηρῶς ὁ Λακιουζὸν, θὰ ἀπολεσθῆ χωρὶς νὰ τὴν σώσῃ! . .

Ὁ Γερβᾶς καὶ ὁ Σιδηροπόδης ἤπασαν τὸν νεανίαν ἀπὸ τοὺς δύο βραχίονας καὶ τὸν ἐκράτησαν μετ' ἀπελπισίας ἀνθιστάμενον, καὶ μετ' ἀπελπισίας κραυγάζοντα.

— Ἀφήτατέ με! ἐπανελάμβανε μετὰ λύσσης, ἀφήσατέ με! . . ἂς ἀποθάνω τοῦλάχιστον μετ' αὐτῆς.

Ὁ εἶς τῶν ὄρεινῶν εἶχε μαδύαν· ὁ λοχαγὸς τὸν ἤρπασε καὶ τὸν κατέβρεξε ἐπίσης ὡς τὸν ἰδικόν του.

Ἐπειτα περιτυλιχθεὶς ἐντὸς αὐτοῦ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα κατέρρεον, καλύψας δὲ καὶ τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ εἰς τρόπον ὥστε μόνον νὰ δὴ-

ναται νὰ βλέπῃ ὀλίγον διὰ νὰ ὀδηγῆται, λαβὼν δὲ καὶ ὑπὸ μάλης τὸν ἴδιον αὐτοῦ μαδύαν ἐπίσης καταβεβρεγμένον, ἐρρίφθη θαρραλέως ἐντὸς τῶν φλογῶν κρατῶν τὴν ἀναπνοὴν του, ἤνοιξε τὴν καταπακτικὴν καὶ ἐγένετο ἄφαντος ἐν τῷ ὑπογείῳ ἐν τῷ μέσῳ τῶν κραυγῶν τρόμου τε καὶ θυμασμοῦ τῶν θεωμένων τὴν ἥρωϊκὴν καὶ τρομερὰν ταύτην σκηνήν.

— Ροδῆ . . . εἶπε κατερχόμενος δραμαίως τὰς βαθμίδας, Ροδῆ ἤλθον; . . Ροδῆ ἀδελφὴ μου ποῦ εἶσαι; . . .

Ἡ νεᾶνις δὲν ἀπήνησεν.

Πνιγομένη ὑπὸ τῆς ὑπερβολικῆς θερμότητος καὶ τοῦ βαθμηδὸν ἀραιουμένου ἀέρος ἐλειποθύμην σεν ἐπὶ τοῦ καπνίζοντος ἐδάφους ὕπιος καταπεσοῦσα.

Ὁ Λακιουζὸν, χωρὶς στιγμήν νὰ χάσῃ, τὴν ἐτύλιξεν ὡς ἐν σαβάνῳ ἐντὸς τοῦ ἐτέρου μαδύου, ἀνήλθε δι' ἐνὸς πηδήματος τὰς βαθμίδας τοῦ ὑπογείου καὶ τὸ δευτέρον ἤδη ὤρμησε πρὸς τὴν πυρὰν ἣτις ἐτύριζε μαινομένη περὶ αὐτὸν ὡς κρατῆρ τῆς Αἴτης ἢ τοῦ Βεζουβίου.

Τὴν στιγμήν καθ' ἣν διήρχετο τὸν οὐδὸν μετὰ τοῦ πολυτίμου φορτίου του, πίπτων σχεδὸν λειπόθυμος ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ Ραοὺλ, ὁ μέχρι τοῦδε ὑφιστάμενος τῆς οἰκίας σκελετὸς κατέπεσεν ὡς ἐν ἀβύσσῳ, καταχθόνιον παράγων γδοῦπον καὶ ὑπὸ τὰ λείψανά του τὴν ὀπὴν τοῦ ὑπογείου καταθάπτων.

Ἐν εἰσέτι δευτερόλεπτον, καὶ τὸ ὑπόγειον καθίστατο τάφος τοῦ τε λοχαγοῦ καὶ τῆς Ροδῆς! . .
— ὦ φίλε μου . . . ἀδελφὴ μου . . . ἐπιθύρισε ὁ Ραοὺλ διὰ φωνῆς ὑπὸ χαρμωσύνων λυγμῶν διακοπτομένης, σὰς εἶχον σώσει τὴν ζωὴν . . . ἀλλὰ πῶς ἐπληρώσατε τὴν ὀφειλὴν σας! . . .

Καὶ ἐθλίβε τὰς χεῖρας τοῦ Λακιουζὸν, καὶ ἐθλίβεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ στήθους του κατασπαζόμενος αὐτὸν σχεδὸν ὡς παρσφῶν.

Τῆς πρώτης ταύτης στιγμῆς ἀπάτου ἀγαλλιᾶσεως παρελθούσης, ὡς δύο νεοὶ ἀπεκάλυψαν τὸ ὄραϊον τῆς Ροδῆς πρόσωπον ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ εὐεργέτου μαδύου κεκαλυμμένου.

Ἦτον ὠχρὸν, ἀλλ' οὐδὲ θριξ τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐδλάθη δι' ἤρμενος δὲ καὶ κανονικῆς ἀναπνοῆς διαστελομένου τοῦ στήθους τῆς ἐνομιζέ τις ὅτι κοιμᾶτο.

— Σταγόνες τινες ὕδατος ἀρκοῦν διὰ νὰ ἐπιναγάγουν τὰς αἰσθήσεις της, εἶπεν ὁ λοχαγός, λάβε ὕδωρ ἀπὸ τὴν κρήνην, Ραοὺλ, καὶ βρέξον τοῦ κρατάφους τῆς προσφιλοῦς ἡμῖν ταύτης ἀδελφῆς . . .

Ὁ Ραοὺλ ἠτοιμάζετο νὰ μεταχειρισθῇ τὸ μέσον τοῦτο περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ὁποίου οὐδεμία ὑπῆρχεν ἀμφιβολία, ἀλλ' ἠμποδίσθη ἀπὸ νέον ἐπεισόδιον.

Εὐζωνος, ὅν ὡς ἐκ τῆς ἀκρατήτου αὐτοῦ ταχύτητος θὰ ἐξελάμβανε τις ὑπὸ πτερυγῶν φερόμενον, κατήρχετο διευθυνόμενος πρὸς τὸ μέρος ἐν ᾧ ἦν συνηγμένα τὰ τοῦ δράματος τούτου πρόσωπα.

Ὡς ὁ στρατιώτης τοῦ Μαραθῶνος ἐφαίνετο ὅτι θὰ ἐκφέρῃ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ πνοὴν τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἔστη πρὸ τοῦ Λακιουζὸν καὶ ὅμως συγκεντρώσας τὰς δυνάμεις του κατώρθωσε νὰ προφέρῃ τὰς λέξεις ταύτας.

— Εἰς τὰ ὄπλα, λοχαγέ! . . ἐκεῖ κάτω . . . ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Λουσομουᾶ οἱ Σουηδοὶ καὶ Γρίζοι συνηνώθησαν . . . βαδίζουν κατὰ τῆς πόλεως . . ἔρχονται . . ὁ συνταγματάρχης Βαρόζ με στέλλει . . . Σὰς περιμένει . . .

— Παῖδες! εἶπε ζωηρῶς ὁ Λακιουζὸν, ἀκούετε! ἐμπρός! Κλαύδιος καὶ Λακιουζὸν!

Στραφεῖς δὲ πρὸς τὸν Ραοὺλ εἶπε.

— Ἀδελφέ ἐννοεῖτε τώρα ὅτι δὲν δύνασθε νὰ μᾶς ἀκολουθήσητε . . . Λάβετε τὴν Ροδῆν εἰς τὰς ἀγκάλας σας . . . Καταβῆτε τὴν ὁδὸν Πουαγιᾶ ἕως εἰς τὰ ὄχρωμάτα· θὰ εὑρετε θυρίδα ἣν θὰ ἀνοίξετε, θὰ διέλθετε τὴν Πιένην ἀντικρὺ τῆς θέσεως ἐν ἣ τὴν νύκτα τῆς χθὲς μᾶς περιέμενον ὁ Γερβᾶς· θὰ ὑπάγετε πρὸς τὸ ὄατος τὸ καλύπτον τὴν κατωφέρειαν τοῦ ὄρους καὶ θὰ με περιμένετε ἐκεῖ κρυπτόμενοι καὶ οἱ δύο ὀπισθεν τῶν γιγαντωσῶν πευκῶν τὰς ὁποίας βλέπετε ἐντελευν . . .

Μὲ ἐννοήσατε βεβαίως;

— Μάλιστα, εἶπεν ὁ Ραοὺλ.

— Ἀπέλθετε λοιπόν, καὶ ὁ Θεὸς μετ' ὑμῶν! Θὰ σᾶς ἐπανίδω ὀργήγορα διότι ταχέως θέλω νὰ ἀπαλλαγθῶ τῆς τελευταίας ταύτης σπείρας τῶν τυχοδιωκτῶν καὶ τῶν κκούργων.

Καὶ θλίψας ἐφάπαξ εἰσέτι τὴν χεῖρα τοῦ Ραοὺλ ἀπῆλθε μετὰ τῶν ὄρεινῶν του καὶ ἐγένετο μετὰ μικρὸν ἄφαντος.

Ὁ νεανίας, μόνος μετὰ τῆς Ροδῆς μείνας ὑπὸ μιᾶς πλέον ιδέας κατείχετο ν' ἀπομακρυνθῆ δηλαδὴ τῆς πόλεως ταύτης ἢ ἡ Πρόνοια ἐγκατελίμπανε, νὰ ἐξέλθῃ αὐτῆς ἥτις ἐφαίνετο κατηραμένη καὶ τὴν ὁποίαν, ὁ πόλεμος καὶ ἡ πυρκαϊὰ ἐπλήρωσαν, ἀπὸ τινων ὠρῶν, πτωμάτων καὶ ἐρειπίων.

Ἐλαθε τὴν μνηστὴν του ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος οὕτως ὥστε ἡ κεφαλὴ της νὰ ἐπαναπαύεται ἐπὶ τοῦ στήθους του ὡς ἐπὶ προσκεφαλαίου καὶ κατῆλθε τῆς ὁδοῦ πρὸς τὴν θύραν τοῦ τείχους διευθυνομένης.

Εἶχεν ἤδη προχωρήσει κατὰ ἑκατοστύας τινὰ βημάτων, ἤρξατο βλέπων ὑπ' αὐτὸν τὰς ἐπάλλξεις τοῦ τείχους, καὶ μετ' αὐτὰς τὴν ὑπὸ τῆς Πιένης διαβρεχομένην χλοερὰν πεδιάδα πρὸ αὐτῆς δὲ τὸ δάσος ἐν ᾧ ἔμελλε νὰ ζητήσῃ ἄσυλον, ἀλλὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν διέβαινε πρὸ μεμονωμένης τινὸς καλύβης ἐκ πηλοῦ καὶ κλάδων κατεσκευασμένης, αἴφνης ἡ θύρα αὐτῆς ἠνεψύχθη, δύο δὲ ἄνδρες ἐξεληθόντες ἔστησαν πρὸ τοῦ Ραοῦλ προδήλως σκοποῦντες νὰ τῷ ἐμποδίσωσι τὴν δίοδον.

Τοὺς ἀνεγνώρισεν ἀμέσως ἦσαν οἱ σύντροφοι τοῦ Γρίζου ὃν προλαβόντως εἶχε φονεύσει.

— Χά! χά! εἶπεν ὁ εἰς βαθέως καὶ εἰρωνικῶς ὑποκλινόμενος, ἀπαισίως δὲ γελῶν, σεῖς εἴσθε, ὠραῖέ μου εὐπατρίδα, ὑπερασπιστὰ τῶν μαγισσῶν!...

— Δὲν βλέπεις, ὑπέλαβεν ὁ ἕτερος δὲν βλέπεις ὅτι φέρε τὴν ὠραϊάν Μαργῶ εἰς τὰς ἀγκάλας;

Ἐν τούτοις ὁ Ραοῦλ ἐπὶ μὲν τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος ἐτοποθέτησε στερεῶς τὴν Ροδῆν διὰ δὲ τῆς δεξιᾶς ἐξιφούληκε.

— Τόπον! εἶπε ψυχρῶς καὶ διὰ σταθερᾶς φωνῆς.

— Ἀληθῶς! εὐγενῆ μου κύριε! καὶ ἂν δὲν θέλομεν νὰ σᾶς κάμωμεν τόπον;

— Τότε κάμετε τὴν προσευχὴν σας!...

— Ὦ! Ὦ!

— Τόπον! εἶπεν ὁ Ραοῦλ καὶ ἐπετέθη.

Εἰς τῶν κακούργων ἐτέθη πρὸ τοῦ Ραοῦλ προβάλλων τὴν αἰχμὴν τῆς σπάθης.

Ὁ νεανίας ἐπροφυλάχθη ἀλλ' ἐνῶ διεσταύρου τὸ ξίφος μετ' αὐτοῦ ὁ ἕτερος ἐπέπεσεν ἀνάνδρως ἀπὸ τῶν νώτων καὶ διὰ τῆς σπάθης του τῷ ἔδωκε σφοδρὸν κατὰ κεφαλῆς κτύπημα.

Ὁ Ραοῦλ ἐκλονίσθη, ἀφῆκε τὸ ὄπλον, προσεπάθησε νὰ σταθῆ ἐπὶ ποδὸς καὶ νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν Ροδῆν, ἀλλὰ τῷ ἐζάνη ὅτι ἡ γῆ κατεκρημνίζετο ὑπὸ τοὺς πόδας του, καὶ ἔπεσεν ὡς νεκρὸς ἐν μέσῃ ὁδῷ μετὰ τοῦ φορτίου του.

— Ἄ! εἶπεν ὁ δολοφόνος νομίζω ὅτι καλὰ ἐκτύπησα, τί λέγεις σύντροφε;

— Ὅχι ἄσχημα... ὁ φίλος πῆρε τὸν λογαριασμόν του... ἀπέθανε ἄρά γε;

— Ἀκοῦς ἐκεῖ!...

— Νὰ τοῦ βάλωμεν μέσα εἰς τὴν κοιλιάν του καὶ πέντε ἔξη δάκτυλα σίδηρον; πῶς σὲ φαίνεται;

— Σύντροφε μὲ προσβάλλεις...

— Πᾶ! καὶ διατί;

— Διότι λέγεις νὰ ἀποτελειώνης τοὺς ἀνθρώπους τοῦ φονεύω ἐγώ!... ὅταν κάμνω ἐγώ τέτοια δουλειά, εἰς ἄλλον δὲν μένει τίποτε νὰ κάμῃ!... τὸ ἐνόησες;

— Καλὰ ἀδελφέ! μὴ θυμῶνεις, ἐγὼ δὲν ἤθελα νὰ σὲ προσβάλω... Γιὰ πέμε, ἔχεις ἐπάνω σου κανένα σχοινί;

— Βέβαια! τί θὰ τὸ κάμῃς;

— Διότι τώρα ὁ φίλος δὲν θὰ μᾶς ἐμποδίσῃ πλέον νὰ ξανακρεμάσωμεν τὴν μάγισσαν τὴν ὁποίαν αὐτὸς ξεκρέμασε...

— Καλὰ λέγεις! Στάσου... ἀλλ' αὐτὴ δὲν κινεῖται, μήπως εἶναι ἀποθαμένη;

— Δὲν εἶναι δυνατόν!...

— Ἄς διοῦμεν τὸ πρόσωπόν της.

Ὁ εἰς τῶν κακούργων ἀπεκάλυψε τὸ πρόσωπον τῆς Ροδῆς.

— Ὦ! ὦ! ὦ! ἀνέκραξεν εἰς τρεῖς διαφόρους τόνους καὶ περιστρέφων τοὺς ἐκθάμβους αὐτοῦ ὀφθαλμούς ὦ! τὸν διάβολο!...

— Τί πρέχει ἠρώτησεν ὁ ἄλλος.

— Δὲν εἶναι ἡ μάγισσα!...

— Πᾶ! καὶ ποῖος εἶναι!

— Ἴδὲ!...

Ὁ κακούργος ἐπλησίασε.

— Ὦ τὸν Διάβολο!... εἶπε καὶ αὐτός...

— Τί λές;

— Λέγω ὅτι βλέπω μίαν κόρην τὴν ὠραιότεραν ἀφ' ὅσας εἶδα μέχρι σήμερον...

— Τὴν γνωρίζεις;

— Μὰ τὸν Θεὸν, ὄχι!

— Ἐγὼ ὅμως ξεύρω ποῦ εἶναι...

— Ἀλήθεια;...

— Εἶναι ἡ ἀνεψιά τοῦ ἐφημερίου Μαρκῆ...

— Ἡ ἀνεψιά ἐνός ἐχθροῦ, εὐγε!...

— Γώρα νὰ ἰδοῦμεν εἰς ποῖον ἀπὸ τοὺς δύο μᾶς ἀνήκει...

— Καὶ πῶς; αὐτὸ δὲν εἶναι ζήτημα...

— Διατί;...

— Διότι ἔχω ἐπ' αὐτῆς δικαιώματα...

— Σὺ;...

— Βέβαια ἐγώ!...

— Εἶμαι περιέργος νὰ τὰ μάθω...

— Ἐγὼ δὲν προσέβαλα τὸν εὐπατρίδην κατὰ στῆθος;...

— Ναι ἀλλὰ, ἐφρόντιζες νὰ εὐρίσκεισαι μακρὰν τῆς αἰχμῆς τοῦ ξίφους του...

— Ἴσως ἀλλὰ τὸν ἔβλεπα κατὰ πρόσωπον ἐνῶ ἐσὺ τὸν ἐκτύπησες ὀπισθεν...

— Ἐννοεῖται... καὶ τόσον καλὰ μάλιστα ὥστε τὸν ἐφόνευσες... καὶ ἐπειδὴ ἐφόνευσες τὸν ἰδιοκτήτην τῆς κόρης, αὐτὴ τώρα μοὶ ἀνήκει κληρονομικῶ δικαίωματι...

Ἡ ΑΓΚΥΡΑ.

— Ναι ἀλλὰ δὲν σὲ τὴν ἀφίνω...

— Ἐσὺ;

— Καὶ διατί ὄχι;...

— Τότε ἐγὼ ὅμως τὴν παίρνω...

— Σὺ!...

— Ἐγώ!...

Καὶ ἀμφότεροι ἐξιφούληξαν.

Μετὰ δύο ἢ τρεῖς ὅμως ξιφισμοὺς ὁ εἰς ἐπιθοχώρησε κατὰ τινὰ βήματα καὶ καταβιάσας τὸ ξίφος ἤρχισε νὰ γελᾷ.

— Τί ἔχεις καὶ γελᾷς; τὸν ἠρώτησεν ὁ ἄλλος

— Γελῶ διότι εἴμεθα τῷ ἄνθρωπῳ νὰ σφαιγῶμεν διὰ μίαν κόρην ἐνῶ δυνάμεθα κίλλιστα

νὰ διορθώσωμεν τὸ πρᾶγμα δι' ἄλλου τρόπου.

— Πῶς;...

— Διὰ τοῦ κλήρου...

— Στάσου... ἔχω ἐπάνω μου ἕνα κύβον...

— Ἄς παίξωμεν λοιπὸν ἀντὶ νὰ φονευθῶμεν.

— Ἄς παίξωμεν...

Καὶ ἐκάθησαν ὁ εἰς ἀπέναντι τοῦ ἄλλου ρίπτοντες τὸν κύβον μετὰ τὴν συμφωνίαν νὰ λάβῃ τὴν νέαν ὅστις ἐξ αὐτῶν θὰ δυναθῇ νὰ κάμῃ περισσότερους πούντους εἰς τρεῖς φορές.

Ὁ κερδῆσας ἀνεπήδησε κρᾶζων.

— Τὴν ἐκέρδησεν!...

Ἄλλ' ἀμέσως κατέπεσε νεκρὸς ὑπὸ σφαίρας

τοῦ πυροβόλου τοῦ συντρόφου του προσβλήθει.

— Ζῶν! Θέλεις τὴν κόρη; λάβε τὸν θάνατον! Τὴν θέλεις διὰ τὰς ὀρέξεις σου ἐνῶ αὐτὴ εἶναι πηγὴ πλοῦτου, διότι εἶναι ἀναψιὰ τοῦ ἐφημερίου Μαρκῆ, τὸ δὲ Μέλαν Προσωπεῖον πληρῶναι δι' αὐτὴν εἰς χρυσόν! . . . Καὶ μὲ τὰ χρήματα καὶ ὠραίας εὐρίσκει κανεὶς καὶ κρασί! . . .

Μετὰ τὸν μικρὸν τούτον μονόλογον ὁ κακοῦργος ἔλαθε ἐπ' ὤμων τὴν Ροδὴν λειποθύμον εἰσέτι, καὶ κατελθὼν ὄρομαῖος, ἔφθασε εἰς τὴν θύραν τοῦ τείχους περὶ ἧς ὁ Λακίουζὸν εἶχεν ὀμιλεῖσαι πρὸς τὸν Ραούλ.

Μόλις ἐγένετο ἄφαντος καὶ μίᾳ γραίᾳ ἐξῆλθε τῶν θάμνων ἐν οἷς ἦτο κεκρυμμένη, καὶ ἐπλησίασε πρὸς τὸν ἐκτάδην κείμενον νεανίαν.

Ἦτο Μαρῶ ἡ μάγισσα.

(ἀκολουθεῖ).

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΜΕΡΟΥΣ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ.

ΛΕΣΦΥΤΟΥ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΕΡΚΩΝ,
ΕΡΓΑ ΤΙΝΑ

(ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ).

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΥΠΟ

Β. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐξεδόθη πρό τινος σπουδαιότατον σύγγραμμα, ὅπερ, ὡς καὶ ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς δῆλον γίνεται περιέχει ἔργα τινὰ διανοητικὰ τοῦ μητροπολίτου Δερκῶν Νεοφύτου. Ἐν τῷ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ὀγκῶδει τόμῳ τούτῳ ἐναποταμιεύονται σπουδαῖαι πραγματεῖαι περὶ διαφόρων ζητημάτων λίαν ἐνδιαφέρουσαι καὶ χρήσιμα εἰς πάντα ὀρθόδοξον. Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὅπερ ἐξεδόθη δαπάναις τοῦ φιλογενεστάτου καὶ παντὸς καλοῦ προστάτου κ. Χρηστάκη ἐφένδῃ Ζωγράφου, καὶ ὅπερ ἀφιερῶται τῇ εὐσεβεῖ ψυχῇ καὶ μακαρῇ μνήμῃ τοῦ πατρὸς τῆς Α. Ἐξοχότητος, διήρηται εἰς τρία κυρίως μέρη, ὧν προτάσσεται ἡ βιογραφία τοῦ μακαρίου μητροπολίτου.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον μέρος περιέχει διαφόρους

λόγους ἐκκλησιαστικούς. Ὁ ἀναγνώστης ἐν αὐτοῖς ἐμβλέπει τὸ ὑψηλὸν φρόνημα τοῦ ἀνδρός, τὰς βαθεῖας αὐτοῦ γνώσεις, τὰς σωτηρίους αὐτοῦ ἀρχὰς περὶ τῶν βάσεων ἐφ' ὧν δεῖν νὰ ἐξεδράζεται ἡ τε Ἐκκλησία καὶ ἡ κοινωνία καὶ τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ.

Τὸ δὲ δεύτερον μέρος τοῦ συγγράμματος τούτου περιέχει διαφόρους πραγματείας καὶ διατριβὰς τοῦ ἀνδρός περὶ τῶν τὴν Ἐκκλησίαν ἀφορώντων. Ἐν ταῖς μελέταις ταύταις ὀμιλεῖ περὶ διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, ὡς περὶ τοῦ Μοναστηριακοῦ ζητήματος, τοῦ Βουλγαρικοῦ, κ.τ.λ. Ἐν αὐτοῖς ἐκτίθησι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ περὶ τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν μέσων πρὸς ἐκδιώξιν τῶν καταμαστιζουσῶν καὶ περικυκλουσῶν αὐτὴν ἐχθρῶν. Ἐν αὐταῖς ἐμβλέπει τις ὅπως ἡ καρδία τοῦ σεβαστοῦ τούτου ἀρχιερέως κατεσυντρίβετο ὑπὸ τὸ κράτος τῶν πολλῶν δεινοπαθημάτων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μετὰ πόσου ζήλου ἐξερεῦνα τὰ πρὸς θεραπείαν κατὰλληλα μέτρα. Πρὸς τούτοις ἐν τῷ μέρει τούτῳ τοῦ ἐν λόγῳ συγγράμματος ὑπάρχουσι καὶ τινες διατριβαὶ περιστρεφόμεναι περὶ ἄλλα ἀντικείμενα ὡς περὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀξιώματος, περὶ ἀξίας καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων τοῦ ἱεράρχου, περὶ ὀρθοδοξίας, κτλ.

Ἐν τῷ τρίτῳ καὶ τελευταίῳ μέρει τοῦ συγγράμματος τούτου περιέχονται ἐπιστολαὶ τινες τοῦ μακαρίου καὶ αἱ ἀπαντήσεις αὐτῶν ἐκ μέρους διαφόρων διακεκριμένων προσώπων. Ἐν τῇ ἀλληλογραφίᾳ ταύτῃ καὶ πάλιν ὁ ἀνὴρ ἐκφράζει τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ ἔθνος καὶ τὰ γράμματα αἰσθημάτων του. Ἀποροῦμεν λόγων ὅπως ἀναπαραστήσωμεν ἐνταῦθα ἀκριθῶς τὰ διακαίοντα τὸν σεβασμιώτατον τούτον μητροπολίτην ἀγαθὰ αἰσθημάτων πρὸς τὸ ἔθνος. Προσπαθῶν πάντοτε ὅπως ἀποφεύγῃ πᾶσαν παρεξήγησιν, πειρώμενος παντὶ σθένει ὅπως διαφεύγῃ τὰς πλεκτάνας τῶν τὰ ἡμέτερα μισούντων, ὁ ἱεράρχης οὗτος πάντα τὸν βίον αὐτοῦ κινεῖται πρὸς τὸν προῶν τοῦ ποιμανίου του καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας ἐπιδιώκων!

Συνελόντι δ' εἰπεῖν, τὸ σύγγραμμα τοῦτο δεῖν νὰ ἀποκτήσῃ καὶ ἀναγνώστη πᾶς ὀρθόδοξος χριστιανὸς καθότι λίαν χρήσιμὸν ἐστὶ πρὸς πο-

δηγέτησιν παντὸς βυυλομένου βαδίσαι ἐν τῇ ἀληθῇ ὁδῷ, ἣν διαχαράσσει ἡμῖν ὁ Κύριος ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ.

Περαινοῦντες τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις περὶ τοῦ σπουδαιότατου τούτου συγγράμματος καθήκον μας οὐχ ἥττον ἀπαραίτητον ἡγοῦμεθα ὅπως ὑποσημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ δημοσιεύμενα ἔργα τοῦ μακαρίου εἰσὶ μικρὸν καὶ ἐλάχιστον μέρος τῶν ὑπ' αὐτοῦ συγγραφέντων. Καθὰ δὲ καὶ ὁ ἐκδότης ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ γράφει, ὁ μακαρίτης πρὶν τοῦ θανάτου αὐτοῦ εἶχε περισυνοῦσαι καὶ κατὰ τάξιν τοποθετήσαι ἐν τινι κιβωτίῳ ἅπαντα τὰ χειρόγραφα καὶ τὰς ἐπιστολάς αὐτοῦ, ἀναθέσας τὴν φροντίδα περὶ τούτου εἰς τὸν ἐνταῦθα Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον. Ἀλλὰ τοῦ θανάτου ἐξαπίνης ἀφαιρέσαντος αὐτόν, τὸ κιβώτιον περιήλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅθεν οὔτε ὁ Σύλλογος οὔτε οἱ συγγενεῖς ἠδυνήθησαν νὰ λάβωσιν αὐτό. Μετὰ τὴν ἔλευσιν ἐπὶ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου τοῦ νῦν δεξιῶς ἰθύνοντος τὰ τῆς Ἐκκλησίας, Ἰωακείμ τοῦ Γ', τὸ κιβώτιον ἀπεδόθη μὲν τοῖς συγγενεῦσιν ἐπὶ ἐπιστροφῇ, καθότι ἀποφάσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐκηρύχθη κτῆμα τῆς βιβλιοθήκης τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἀλλὰ σχεδὸν κενὸν καὶ μόλις σμικρὸν τι μέρος τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτου τοῦ μακαρίου περιέχον. Τί ἄρα γε ἐγένοντο τὰ πολλὰ τοῦ μακαρίου ἔργα, ἅπερ ἐν τῷ κιβωτίῳ εὐρίσκοντο; Καὶ ὁ ἐκδότης αὐτὸς οὐδὲν ἡμῖν λέγει ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐκθαμβος ἵσταται ἐπὶ τῇ δεινῇ ταύτῃ ἀπωλείᾳ. Ὁ χρόνος ὅμως, δὲν ἀμφιβάλλομεν θέλει φανερώσει τίνι τρόπῳ συνέβη ὅπως τὸ κιβώτιον ἀνοιχθὲν εὐρεθῆ κενὸν σχεδὸν τοῦ πλοῦτου, ὃν ὁ μακαρίτης ἐνεφύλαττεν ἐν αὐτῷ.

Προσεχῶς προτιθέμεθα ὅπως δημοσιεύσωμεν τὴν βιογραφίαν τοῦ μακαρίου ὡς καὶ τὴν εἰκόνα αὐτοῦ.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΤΣΙΑΚΑ

ΙΕΡΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

Ἔχομεν ἀνὰ χεῖρας τὸ σπουδαῖον τούτο ἔργον τοῦ λίαν φιλοπόνως ἐργαζομένου πρὸς κη-

λιέργειαν τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως κ. Γ. Ι. Τσιακά.

Ἡ ἱερὰ ἱστορία αὕτη, διηρημένη εἰς δύο ὄλους κύκλους κατὰ βαθμίδας τῆς διανοητικῆς τῶν παιδῶν ἀναπτύξεως βαίνοντας, ἐστὶν ἔργον σύμμετρον καὶ ἄριον, ὅπερ ὁ συγγραφεὺς ἐπεξεργάσθη ὑπ' ὄψιν ἔχων ὅμοια συγγράμματα Γερμανῶν παιδαγωγῶν, ἐξ ὧν πολλὰ αὐτολεξεί ἠρύσατο. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἀκολουθεῖ ἐν πᾶσιν ἀβασανίστως τὰ παρ' ἐκείνοις παραδεδογμένα ἐκ τῆς ἰδίας ὀδηγούμενος διδασκαλικῆς πείρας, παραλείπων μὲν τὰ περιττὰ καὶ μὴ ἀρμόζοντα, ἐπιπροσθηθεὶς δὲ πᾶν τὸ ὠφέλιμον καὶ τὸ ἐν τοῖς ἡδὴ ἐν χρήσει ὑπαρχοῦσι τοιούτοις ἔργοις ἐλλείπον.

Πάντοτε δὲ ὁ συγγραφεὺς προσπαθεῖ νὰ καθίστῃ καταληπτὰ τὰ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης μεθερμηνεύσας μὲν μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ σαφηνείας τὰ παρὰ τῶν Γερμανικῶν συγγραμμάτων εἰλημμένα καὶ κατατάξας τὴν ὅλην τοῦ ἔργου ὕλην καθ' ὃν τρόπον οὗτος ἐνόμισε προσφορώτερον καὶ ἀρμοδιώτερον.

Συγχαίρομεν ἐκ καρδίας τὸν συγγραφεῖα ἐπὶ τῷ ὅσον ἔνεστι τελείῳ αὐτοῦ ἔργῳ, προτρέπομεν δ' αὐτόν ὅπως πάντοτε ἐνασχολεῖται περὶ τοιαῦτα ἔργα ἅτινα μεγάλως συμβάλλονται πρὸς ἀπλοποίησιν τῆς δημοτικῆς παιδεύσεως.

Ἡ Ἱερὰ Ἱστορία τοῦ κ. Γ. Τσιακά εἰσήχθη ἡδὴ εἰς τὰ κεντρικώτερα Σχολεῖα, ὡς δὲ βαίνει ἡ πρὸς πάντων ἐπιδοκιμασία αὐτῆς, ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ θέλει γίνεαι παραδεκτὴ παρ' ἅπασιν τοῖς Σχολείοις τῆς τε Ἑλλάδος καὶ τῆς ὅλης Ἀνατολῆς.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Α ΠΕΛΠΙΣΙΑ

Κοιμᾶτ' ἡ φύσις
τὸ πᾶν ὑπνώττει
καὶ εἰς τὰ σκότη
περιπολῶ.

Μόνος μὲ στήθη
αἵματωμένα
τὰ περασμένα
ἀναπολῶν.

Τί ἔπταισ' ἄρα
ὄτ' ἐγενήθη
καὶ κατεκρίθη
ἐπὶ τῆς γῆς,

Κωφὸς καὶ πλάνης
νὰ ζῶ ἀσπαίρων
τὰ ἔλκη φέρων
φρικτῆς πληγῆς

Δὲν θέλω πλέον
ζωὴν ἀθλίαν
βαρυθυμίαν
καὶ στεναγμούς.

Δὲν θέλω θρήνους.
ἀτυχημάτων
καὶ παθημάτων
ὄλοφρυμούς.

Ἐρρέτω βίος
πικρὸς τοιοῦτος
βασάνων πλοῦτος
τὸν ἀπωθῶ!

Ποθῶ τοῦ τάφου
τὴν μαύρην κλίνην.
χωρὶς οὐδὴν
νὰ κοιμηθῶ.

ὦ! τρέξε, τρέξε,
Καλέ μου Χάρον
τὸ ξίφος ἄρον
τὸ φοβερόν.

Καὶ τῆς ζωῆς μου
εὐθὺς ἀπόψε
τὸ νῆμα κόψε
τὸ ζοφερόν!

Γ. Κ. ΠΡΟΥΣΑΙΟΣ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Κατὰ τὴν παρελθούσαν τρίτην 22 ὀκτωβρίου
ἔ. ἔ. μετέστη εἰς Κύριον καὶ ἐκδηεύθη ἐν τῇ Νήσῳ
Πρώτῃ ἡγουμένου τῆς νεκροσίμου τελετῆς τοῦ
Ἁγίου Κασανδρείας καὶ παρακολουθούτων πλεί-
στων ὁμογενῶν καὶ ξένων, ἡ μήτηρ τοῦ γνωστοῦ
ἡμῶν συμπολίτου κυρίου Νικολάου Καρα,

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑ

καταλιποῦσα τοὺς συγγενεῖς καὶ οἰκείους ἐν ἁ-
κρᾷ θλίψεϊ ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ πολυτίμου καὶ ἐξαι-

ρέτου μητρός. Ἡ σεβαστὴ μακαρίτις ἦν ὑπὸ
πολλῶν πλεονεκτημάτων πεπροικισμένη καὶ ὡς
μήτηρ καὶ ὡς καλὸν τῆς κοινωνίας μέλος.

Ἐν τῇ ἀνατροφῇ καὶ διαπαιδαγωγῆσει τῶν τέ-
κνων τῆς ἅπαντα τὸν βίον κατατρίψασα, ἦν παρά-
δειγμα ἀρετῆς καὶ εὐθύτητος.

Ὁ « Γραφικὸς Κόσμος » ἐν τῇ βαθείᾳ αὐτοῦ
λύπη χεεὶ ἐν δάκρυ ἐπὶ τοῦ Τάφου τῆς Μακαρί-
τιδος.

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ 1882

ΜΕΤΑ 20 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΕΞΕΔΟΘΗ

Ἀδεία καὶ ἐγκρίσει τοῦ Ὑπουργ. τῆς Παιδείας

Ἰπὸ Ἰηοκράτους Γ. ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ

ΕΝ ΚΩΝ]ΠΟΛΕΙ, Τύποις «ΓΡΑΦ. ΚΟΣΜΟΥ».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.— Περὶ τῆς διαφορᾶς μετα-
ξύ τοῦ Νέου καὶ τοῦ Παλαιοῦ ἔτους.— Πασχά-
λιον τοῦ ἔτους 1882 — Ἐποχαί. — Ἐκλείψεις
τοῦ ἔτους 1882.— Βασιλικὴ οἰκογένεια τῆς Τουρ-
κίας. — Ἀντιστοιχία τῶν 12 Ὀθωμανικῶν μη-
νῶν πρὸς τοὺς ἡμετέρους. — Πάσχα κατὰ χρο-
νολογίαν Ἰουλιανῆν. — Ἐορτολόγιον. Σορβῶνα.
Ἑλληνικὴ εὐγλωττία, διάλεκτοι κ. Ἐγγερ, ἡ Ἰ-
στορία ἐν τῇ ἀρχαιότητι καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς
χρόνοις. — Σκέψεις περὶ ἀγωγῆς. — Ὁ ἐν Χίφ
κατὰ Μάρτιον τοῦ 1881 ἐπισυμβὰς καταστρε-
πτικὸς σεισμός. — Μεγάλῃ εὐτυχίᾳ μεγάλῃ δυ-
στυχίᾳ φέρεται (διήγημα). — Ὁ Δικηγόρος τοῦ Δια-
βόλου (κωμῆδία). — Ἡ Μπουγάδα. — Ἀστεία
ἀνέκδοτα. — Εἰδοποιήσεις.

ΕΙΚΟΝΕΣ. — Ὁ Ἑλλήσποντος. — Τὸ Ἐρεχ-
θεῖον. — Ὁ Αὐτοκράτωρ καὶ ἡ Αὐτοκράτειρα
πασῶν τῶν Ρωσσιῶν. — Ὁ Γλάδστων. — Ἡ κυρία
Λεσέψ. — Ὁ βαρῶνος Σίμων Σίνας. — Ὁ ἀρχι-
δουξ Ροδόλφος διάδοχος τῆς Αὐστρίας. — Ἡ πριγ-
κηπέσσα Στεφανία σύζυγος τοῦ διαδόχου τῆς
Αὐστρίας. — Ὁ Γεώργιος Ζαρίφης. — Ἡ Τραπε-
ζοῦς. — Ἡ ἐκ τοῦ σεισμοῦ καταστραφεῖσα Χίος.
— Ἀδελφοὶ Ζάππαι. — Ἡ Σιλίστρια. — Τὸ Γιούρ-
γεβον. — Ἡ Ἀδριανούπι. — Ἡ βασιλ. τῶν Ζουλοῦς.

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΧΡΟΝΟΣ Τιμᾶται ἐνταῦθα μὲν
γρ. 10—εἰς δὲ τὸ ἐξωτερικὸν ἀποστέλλεται ἀν-
τι φρ. 3. Πωλεῖται δὲ παρὰ τῷ ἐκδότῃ ἐν τῷ
Γραφείῳ τοῦ « Γραφ. Κόσμου » καὶ εἰς τὰ Βι-
βλιοπωλεῖα (ἀποκλειστικῶς) τοῦ κ. Γεωργίου
Σεϊτανίδου εἰς Ζιντάν-καπῆ.